

វិក្កុប្បាធិមោក្ខ  
វិក្កុប្បាធិមោក្ខ  
THE PĀṬIMOKKHA

หน้านี้ตั้งใจเว้นว่างไว้

This page is intentionally left blank.

หน้านี้ตั้งใจเว้นว่างไว้

This page is intentionally left blank.

หน้านี้ตั้งใจเว้นว่างไว้

This page is intentionally left blank.

# ภาษาบาลี

บาลี มาจากคำว่า ปาลิ แปลว่า ในความรักษา ใช้ในความหมายว่า ภาษาใดที่ใช้รักษาพระพุทธพจน์ ภาษานั้น ชื่อว่า ภาษาบาลี มีนักวิชาการสันนิษฐานว่า มีการนำภาษาที่ใช้ในแคว้นมคธในสมัยพุทธกาล มาเป็นภาษาที่ใช้ในการรักษาพระพุทธพจน์ จึงเรียกภาษาของชาวมคธนี้ว่า ภาษาบาลี

ภาษาบาลี จัดเป็นภาษาเก่าแก่ในตระกูลอินโด ยูโรเปียน เป็นภาษาที่ใช้บันทึกคัมภีร์ของพุทธศาสนา นิกายเถรวาท ภาษาบาลีเป็นภาษาพูด ไม่ปรากฏว่ามีอักษร โดยการใช้การท่องจำและการสวดพร้อมกันในการสืบทอดกันมา ต่อมาเมื่อมีการบันทึกจึงต้องขอยืมอักขระของแต่ละประเทศหรือแต่ละท้องถิ่นในการถ่ายทอดเสียง เช่น อักษรพราหมี อักษรเทวนาครี อักษรล้านนา อักษรขอม อักษรโรมันหรืออักษรไทย เป็นต้น โดยมีการกำหนดเครื่องหมายหรือข้อตกลงในการออกเสียงเพิ่มเติม เพื่อให้ออกเสียงได้ตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักบาลีไวยากรณ์ให้มากที่สุด

## พุทธวจน ปาเลตติ ปาลี (ภาษา)

ภาษาใด ย่อมรักษา ซึ่งพระพุทธพจน์ ภาษานั้น ชื่อว่า ภาษาบาลี

## Pāḷi

Pāḷi comes from the word bhāḷi which means ‘under the custodianship of’ in the way that any language might be a custodian of the Buddha’s teachings. Scholars believe that the language called bhāḷi was used in the kingdom of Magadh during the time of the Buddha to preserve the Buddha’s teachings. The language of the Magadh people is therefore called Pāḷi.

Pāḷi is dichotomized as an ancient language in the Indo-European language family, one which records Buddhist scripture. The Theravada sect of Pāḷi follows an oral tradition that appears without a writing system, relying on rote memory and chanting rituals as the method of its continuance. When a writing system was developed, it borrowed orthography from various countries and regions for pronunciation. Examples include the Brahmi script, the Devanagari script, the Lanna script, the Khmer script, the Roman alphabet, and the Thai script. Additional diacritics were assigned for pronunciation so that sound production would replicate the original Pāḷi grammar as much as possible.

## **Buddhavacanaṃ pāletīti pālī (bhāsā)**

The language that preserves the Buddha's  
teachings is thus called Pālī.

“หนังสือเล่มนี้ เกิดจากความตั้งใจของข้าพเจ้า”

อตฺถ

คณะตรวจทาน:

พระมหาวุฒิชัย ธมฺมวิชิโร ป.ธ.๙,

พระมหาธัชพล คุณพล ป.ธ.๘,

พระธนพล ญาณวฑฺฒโน,

พระธนิตฺย ปิยสีโล

แปลโคตคำพูดเป็นภาษาอังกฤษ:

ทีฆะ เสาวพฤกษ์

ออกแบบปก:

กฤษฎาภรณ์ สุขศิริ

ผู้ประสานงานโรงพิมพ์:

ชาญยุทธ วรณเทพรักษา

ประสิทธิ์ แจ่มประเสริฐ

จัดทำ เรียบเรียง และตรวจสอบต้นฉบับ ๓ เวอร์ชัน :

ธีรรัตน์ ดิยะปัญญินิตย

ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๕๖๕-๐๕๖-๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ตุลาคม ๒๕๖๒

จำนวนพิมพ์ : ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ : บจก. เจ สไมล์ ดีไซน์

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ห้ามคัดลอก อาร์ตเวิร์ค รูปเล่ม ภาพถ่าย และภาพประกอบ รวมทั้งดัดแปลง เพื่อเผยแพร่เป็นรูปแบบและวิธีการอื่นใดก่อนได้รับอนุญาต ไม่อนุญาตให้นำไปใช้เพื่อการจำหน่าย



# ความนำ

ข้าพเจ้ารวบรวมพระปาฏิโมกข์บาลี สามเวอร์ชัน คือ แบบ  
พินทุ แบบไทยและแบบอักษรโรมัน สำหรับผู้ต้องการฝึกท่อง เพื่อที่  
ใคร่ชนิดแบบใดก็สามารถเลือกแบบที่ตนถนัดได้

และขออนุโมทนาในความตั้งใจของผู้ฝึกท่องพระปาฏิโมกข์  
ทุกท่าน ที่ช่วยกันทรงจำพระวินัยของพระผู้มีพระภาคในแบบ  
มุขปาฐะดังเช่นในสมัยพุทธกาล

ภิกขุปาฏิโมกข์รูปหนึ่ง

มกราคม ๒๕๖๒

## **Preface**

I have compiled the Pāṭimokkha in Pali by way of three versions, namely, in bindu form (virāma form), in Thai form, and in romanized form. These versions are intended for those aspiring to master memorization of the text. The hope is that the practitioner can select the version that best suits his learning preference.

I appreciate the perseverance of all practitioners who recite the Pāṭimokkha from memory. In doing so, we keep the oral tradition of the vinaya alive, in the way that it was during the time of the Buddha.

A Pāṭimokkha reciting bhikku

January 2019

## คำนำผู้จัดทำ

หนังสือภิกขุปาฏิโมกข์นี้ จัดทำเพื่อน้อมถวายเป็น  
พุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชาแด่คุณพระรัตนตรัย  
และขอ น้อมถวายเป็นอาจริยบูชาแด่อุปัชฌาย์ ครูบาอาจารย์ อันมี

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺตเถร)  
หลวงพ่อดองจันทร์ พุทฺธภาโณ สำนักสงฆ์หุบเขาผาจันทร์  
พระอาจารย์ กวีล กนฺตสีโล (วัดบวรนิเวศ)  
พระมงคลธรรมวิธาน (พระอาจารย์สำเร็จ) เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ  
พระญาณติลก (พระอาจารย์แดง) เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม  
เป็นอาทิ

ขอคุณพระรัตนตรัยและคุณของครูบาอาจารย์ทุกท่าน  
จงคุ้มครองรักษาผู้มีพระคุณ อันมีมารดา บิดา  
รวมถึงปวงญาติ และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ  
ของข้าพเจ้าทุกท่าน ที่เกื้อกูลกันเสมอมา  
จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ พบเจอแต่สิ่งดีงาม  
และขอให้ได้พบกับแสงสว่าง

แห่งพระธรรมคำสอนของสมเด็จพระบรมศาสดา  
ธรรมใดที่พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้แล้ว  
ขอข้าพเจ้าทั้งหลายจงได้รู้ซึ่งธรรมนั้นด้วยเทอญ.

# สารบัญ

วิธีเปลี่ยนนุพพกิจตามลำดับเลขเชิงอรรถ	1
แบบการนับภิกษุ	6
<b>ภิกขุปาฏิโมกขปาฐะ</b>	<b>9</b>
ปุพพกิจจานิ	10
ภิกขุปาฏิโมกขปาฐะ	13
ปาราชิกุฑุเทโส	14
สงฆมาทิสะสุฑุเทโส	15
อนิยตทุฑุเทโส	21
นิสสัคคิยา ปาจิตติยา	22
ปาจิตติยา	30
ปาฏิเทสนียา	45
เสขิยา	47
สตตธาธิกรณสมถา	53
สัจจกิริยาคาถา	55
สีลทุฑุเทสปาฐุ	55
ตายนคาถา	56

<b>พระภิกขุปาฏิโมกข์</b>	<b>58</b>
บุพพกรณ์และบุพพกิจ	59
พระภิกขุปาฏิโมกข์	62
ปาราชิก ๔	63
สังฆาทิเสส ๑๓	65
อนิยต ๒	71
นิสสัคคียปาจิตติย ๓๐	73
ปาจิตติย ๙๒	81
ปาฏิเทศนีย์ ๔	97
เสขียวัตตร ๗๕	99
อธิกรณสมณะ ๗	107
สัจจะกิริยาคาถา	108
สีลุตเทศปาฐะ	109
ตายนกถา	110

<b>BHĪKKHUPĀṬIMOKKHA PĀLI</b>	<b>112</b>
PUBBAKICCAMAṆ	120
BHĪKKHUPĀṬIMOKKHAM	123
PĀRĀJIKĀ	124
SAṄGHĀDISESĀ	125

ANİYATĀ	132
NISSAGGIYĀ PĀCITTIYĀ	133
PĀCITTIYĀ	142
PĀṬIDESANIYĀ	157
SEKHIYĀ	159
SATTĀDHIKARAṆASAMATHĀ	167
SACCAKIRIYA GĀTHĀ	169
SĪLUDDESAPĀṬHO	170
TĀYANAGĀTHĀ	171

ปาริสุทธิอุโบสถ	172
-----------------	-----



# **วิธีเปลี่ยนบุพพกิจตามลำดับเลข เชิงอรรถ**



๑. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปะวาระณากะ  
ระณะโต

๒. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า อะกะตะปะวาระณานัง  
ปะวาระณายะปี

๓. ถ้ากลางคืน ฟังว่า ตัตตะ ปุริมานิ จัตตาริ.

๔. ถ้ารูปเดียว ฟังว่า ภิกขุหนึ่ง วัดตั้ง ชานะตา  
ภิกขุหา ถ้าหลายรูป ไม่มีอารามิกะ ฟังว่าแต่ ภิกขุหิ  
เท่านั้น

๕. ถ้าวันปวารณา ฟังว่า ปะวาระณาอาหะระณานิ

๖. ถ้าเป็นคิมหฤดู ฟังว่า คิมโหตุ ถ้าเป็นวัสสานฤดู  
ฟังว่า วัสสาโนตุ ถ้าเป็นเหมันตฤดู ฟังว่า เหมันโตตุ

๗. นี่เป็นฤดูที่ไม่มีอธิกมาส ไม่มีปวารณาและ  
เป็นอุโบสถที่ ๓ ถ้าเป็นอุโบสถ ที่ ๑ ฟังว่า เอโก อุโป  
สะโส\* สัมปัตโต

สัตตตะ อุโปสะถา อะวะสะสิฏฐา ถ้าเป็นอุโบสถที่ ๒  
คือล่วงแล้ว ๑ ปัจจุบัน ๑ ยังเหลืออยู่อีก ๖ ฟังว่า เอโก  
อุโปสะโส อะติกกันโต จะ อุโปสะถา อะวะสะสิฏฐา

ถ้าล่วงแล้ว ๒-๓-๔-๕-๖ อุโบสถ ยังเหลืออยู่ ๕-๔-๓-  
๒-๑ อุโบสถ ฟังว่า

---

\*ในบทสวดบาลีเป็นอุโบสถที่ ๑ บทสวดไทยเป็นอุโบสถที่ ๔

เทว	}	อุโปสเถา อะตักกันตา
ตะโย		
จัตตาโร		
ปัญจะ		
นะ		

ปัญจะ	}	อุโปสเถา อะวะสสิฏฐา
จัตตาโร		
ตะโย		
เทว		

### เอโก อุโปสเถโธ อะวะสสิฏฐโฐ

ถาล่วง ๗ อุโปสเถ ปัจจุบัน ๑ รวมเป็น ๘ อุโปสเถ  
 บริบูรณ์ ฟังว่าสัตตะ อุโปสเถา อะตักกันตา อฏฐะ  
 อุโปสเถา ปะริปุณณา

ถ้าฤดูที่มีอธิกมาส ฟังว่า อธิกมาสอะวะเสนะ ทะสะ  
 อุโปสเถา อิมินา ปักเขนะ เอโก อุโปสเถโธ สัมปัตโต นะวะ  
 อุโปสเถา อะวะสสิฏฐา อุโปสเถที่ ๒-๓ ถึงที่ ๑๐ ก็ให้เปลี่ยน  
 ทำนองเดียวกันกับ ฤดูที่ไม่มีอธิกมาส ต่างกันที่ต้องเติมคำ  
 ว่า อะธิกมาสอะวะเสนะ เข้าข้างหน้าเสมอ เท่านั้น

ฤดูที่ไม่มีอธิกมาส แต่มีปวารณา อุโบสถที่ ๑ ให้เปลี่ยนว่า สัตตะ จะ อุโปสะเถา เอกา จะ ปะวาระณา อิมินา ปักเขนะ เอโก อุโปสะเถ สัมปัตโต จะ จะ อุโปสะเถ เอกา จะ ปะวาระณา อะวะสิฏฐา. ถ้าว่งแล้ว ๕ อุโบสถ ปัจจุบันเป็นปวารณา ยังเหลืออีก ๒ อุโบสถ พึงเปลี่ยน สัตตะ จะ อุโปสะเถ เอกา จะ ปะวาระณา อิมินา ปักเขนะ เอกา ปะวาระณา สัมปัตตา ปัญจะ อุโปสะเถ อะตักกันตา เทว อุโปสะเถ อะวะสิฏฐา ถ้าเป็นอุโบสถที่สุด คือ ว่งแล้ว ๖ อุโบสถ กับปวารณา ๑ ปัจจุบัน ๑ พึงเปลี่ยนว่า สัตตะ จะ อุโปสะเถ เอกา จะ ปะวาระณา อิมินา ปักเขนะ เอโก อุโปสะเถ สัมปัตโต จะ จะ อุโปสะเถ เอกา จะ ปะวาระณา อะตักกันตา, สัตตะ จะ อุโปสะเถ เอกา จะ ปะวาระณา ประปรุณณา.

ถ้าฤดูที่มีอธิกมาสและปวารณาด้วย อุโบสถที่ ๑ พึงเปลี่ยนว่า อะธิกะมาสะวะเสนะ นะวะ จะ อุโปสะเถ เอกา จะ ปะวาระณา อิมินา ปักเขนะ เอโก อุโปสะเถ สัมปัตโต อัฏฐะ จะ อุโปสะเถเอกา จะ ปะวาระณา อะวะสิฏฐา อุโบสถต่อไป ก็พึงเปลี่ยนทำนองเดียวกันกับฤดูที่ไม่มีอธิกมาส มีแต่ปวารณา ต่างกันแต่เดิมว่า อะธิกะมาสะวะเสนะ เข้าข้างหน้าเสมอเท่านั้น

๘. ถ้าวันปวารณา ฟังว่า ปะวาระณัคเค ปะวาระณัตถายะ

๙. ถ้าวันปวารณา ฟังว่า ปะวาระณัคเค

๑๐. นี้ภิกษุ ๔ รูป ถ้า ๕ รูปว่า ปัญจะ ภิกษุ ๖ รูปว่า  
จะ ภิกษุ ๗ รูปว่า สัตตะ ภิกษุ ๘ รูปว่า อัญฐะ ภิกษุ ๙ รูปว่า  
นะวะ ภิกษุ ๑๐ รูปว่า ทะสะ ภิกษุ (ต่อจากนี้ฟังดูแบบการนับ)

๑๑. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ยะถาชชะ ปะวาระณา

๑๒. ถ้าเป็นอุโบสถที่ ๑๔ ว่า จาตุททะโส ถ้าเป็นวัน  
ปวารณาที่ ๑๔ ว่า จาตุททะสี วันปวารณาที่ ๑๕ ว่า  
ปัทธนะระสี

๑๓. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า สังฆะปะวาระณาระหา  
ปัญจะ วา

๑๔. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า เอวันตัง ปะวาระณา  
กัมมัง

๑๕. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปะวาระณากัมมัสสะ

๑๖. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า อิทานิ กะริยะมานา  
ปะวาระณา สังฆะนะ อะนุมาเนตัพพา.

## แบบการนับภิกษุ

๑๑ เอกาทะสะ	๒๗ สัตตะวิสะติ
๑๒ ท้าวทะสะ หรือ พาระสะ	๒๘ อัญญะวิสะติ
๑๓ เตรงะสะ	๒๙ เอกุณะติงสะ หรือ อนุะติงสะ
๑๔ จะตุททะสะ หรือ จุท ทะสะ	๓๐ ติงสะ หรือ ติงสะติ
๑๕ ปัญจะทะสะ หรือ ป็นณะระสะ	๓๑ เอกัตติงสะ
๑๖ โสฬะสะ	๓๒ ทวัตติงสะ
๑๗ สัตตะระสะ	๓๓ เตตติงสะ
๑๘ อัญญาระสะ	๓๔ เอกุณะจัตตาฬีสะ
๑๙ เอกุณะวิสะติ หรือ อนุะ วิสะติ	๔๐ จัตตาฬีสะ
๒๐ วิสะ หรือ วิสะติ	๔๑ เอกะจัตตาฬีสะ
๒๑ เอกะวิสะติ	๔๒ เทวจัตตาฬีสะ
๒๒ พาวีสะติ หรือ ท้าววิสะติ	๔๓ เตจัตตาฬีสะ
๒๓ เตวิสะติ	๔๔ เอกุณะปัญญาสะ
๒๔ จะตุวิสะติ	๕๐ ปัญญาสะ หรือ ปันณาสะ
๒๕ ปัญจะวิสะติ	๕๑ เอกะปัญญาสะ
๒๖ จัฬฬีสะติ	๕๒ ทวีปัญญาสะ
	๕๓ เตปัญญาสะ
	๕๔ เอกุณะสัณฐี
	๖๐ สัณฐี

๖๑ เอกะสัฏฐี  
 ๖๙ เอกุณะสัตตะติ  
 ๗๐ สัตตะติ  
 ๗๑ เอกะสัตตะติ  
 ๗๙ เอกุณาสีติ  
 ๘๐ อะสีติ  
 ๘๑ เอกาสีติ  
 ๘๒ ท้าวสี่ติ  
 ๘๓ ตะยาสีติ  
 ๘๔ จะตุราสี่ติ  
 ๘๕ ปัญจาสีติ  
 ๘๖ ฉฬาสีติ  
 ๘๗ สัตตาสีติ  
 ๘๘ อัฏฐาสีติ  
 ๘๙ เอกุณะนะวุติ  
 ๙๐ นะวุติ  
 ๙๑ เอกะนะวุติ  
 ๙๒ เทวันะวุติ  
 ๙๓ เตนะวุติ

๙๙ เอกุณะสะตัง  
 ๑๐๐ สะตัง  
 ๑๐๑ เอกุตตะระสะตัง  
 ๑๐๒ ท้าวตตะระสะตัง  
 ๑๐๓ ตัฏุตตะระสะตัง  
 ๑๐๔ จะตุตตะระสะตัง  
 ๑๐๕ ปัญจุตตะระสะตัง  
 ๑๑๐ ทะสุตตะระสะตัง  
 ๑๑๕ ปัญจะทะสุตตะระสะตัง  
 ๑๒๐ วิสุตตะระสะตัง  
 ๑๒๑ เอกะวิสุตตะระสะตัง  
 ๑๒๕ ปัญจะวิสุตตะระสะตัง  
 ๑๓๐ ติงสุตตะระสะตัง  
 ๑๓๕ ปัญจะติงสุตตะระสะตัง  
 ๑๔๐ จัตตาฬีสุตตะระสะตัง  
 ๑๔๕ ปัญจะจัตตาฬีสุตตะระสะตัง  
 ๑๕๐ ปัญญาสุตตะระสะตัง  
 ๑๕๑ เอกะปัญญาสุตตะระสะตัง

“ความสม่ำเสมอ

คือ แรงเล็กน้อย...

ที่มีกำลังมหาศาล”



*“Regular effort*

*may seem small,*

*but is wholistically very powerful.”*

ธรรมาสันปาฏิโมกข์ ณ อุโบสถ วัดมกุฏกীরวัน ด.โป่งตาลอง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

*The Pāṭimokkha cathedra at the ordination hall of Wat Makutkiriwan, Pak Chong district, Nakhon Ratchasima province*

# ភិក្ខុបុប្ផាភិក្ខុបុប្ផា



## ปุพฺพกิจฺจานิ

อุโปสถกรณโต<sup>๑</sup> ปุพฺเพ นววิธํ ปุพฺพกิจฺจํ กาทพฺพํ  
โหติ. ตณฺหฺจํสมมชฺชนญฺจ ตตฺถ ปทีปฺชฺชนญฺจ  
อาสนปณฺณปนญฺจ ปาณียปริโกชนียฺยปฺภุจปนญฺจ  
ฉนฺทารหานํ ภิกฺขุณํ ฉนฺทาหรณญฺจ เตสญฺเวย อกตฺโปสธานํ  
ปาริสฺสทุติยาปี<sup>๒</sup> อาหารณญฺจ อุตฺตฺกฺขานญฺจ ภิกฺขุคณฺหา จ  
ภิกฺขุณีนโมวาโท จาติ.

ตตฺถ ปุริเมสุ จตฺตฺสุ กิจฺเจสุ ปทีปกิจฺจํ อิทานิ  
สุริยาโลกสฺส อตฺถิตาย นตฺถิ อปรานิ ตีณิ<sup>๓</sup> ภิกฺขุณํ วตฺตํ  
ชานนฺเตหิ อารามิเกหิปี ภิกฺขุหิปี<sup>๔</sup> กตานิ ปรินิฏฺฐิตานิ  
โหนติ.

ฉนฺทาหรณปาริสฺสทุติ อาหารณานิ<sup>๕</sup> ปน อิมิสฺสํ สีมายํ  
หตฺถปาสํ วิชหิตฺวา นิสินฺนํ ภิกฺขุณํ อภาวโต นตฺถิ.

อุตฺตฺกฺขานํ นาม เอตฺตํกํ อติกฺกนฺตํ, เอตฺตํกํ อวสิฏฺฐนฺติ  
เอวํ อุตฺตฺวาจิกฺขณํ; อุตฺตฺนึช ปน สาสเน เหมนตฺติมิทฺทวสฺสํ  
วเสน ตีณิ โหนติ. อयํ คิมฺโหตุ,<sup>๖</sup> อสฺมิญฺจ อุตฺตฺมฺหิ อฏฺฐ  
อุโปสธา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตฺต  
อุโปสธา อวสิฏฺฐา,<sup>๗</sup> อิติ เอวํ สพฺเพหิ อายสฺมนฺเตหิ  
อุตฺตฺกฺขานํ ฐาเรตพฺพํ.

(รับว่า เอวํ ภาณเต\* พร้อมกัน)

ภิกขุคุณนา นาม อิมสมิ อูโปสถคเค อูโปสถตถาย<sup>๘</sup>  
 สนฺนิปติตา ภิกขุ เอตตทกาทิ ภิกขุณํ คณนา, อิมสมิมฺปน  
 อูโปสถคเค<sup>๙</sup> จตฺตารโ ภิกขุ<sup>๑๐</sup> สนฺนิปติตา โหนติ.

อิติ สพฺเพหิ อายสฺมนฺเตหิ ภิกขุคุณนาปิ ธาเรตพฺพา.  
 (รับว่า เอวํ ภาณเต\* พร้อมกัน)

ภิกขุณินฺโมวาโท ปน อิทานิ ตาสํ นตฺถิตาย นตฺถิ. อิติ  
 สกรโณกาสานํ ปุพฺพกิจฺจํ กตตฺตา, นิกรโณกาสานํ  
 ปุพฺพกิจฺจํ ปกฺติยา ปรินิฏฺฐิตตฺตา, เอวํ นตฺถิ นววิธํ  
 ปุพฺพกิจฺจํ ปรินิฏฺฐิตํ โหติ.

นิฏฺฐิตเต จ ปุพฺพกิจฺเจ สเจ โส ทิวโส  
 จาตุทฺทสีปณฺณรสีสามคฺคีนมณฺยตโร ยถาชฺช อูโปสโธ<sup>๑๑</sup>  
 ปณฺณรโส<sup>๑๒</sup> ยาวติกา จ ภิกขุ กมฺมปฺปตฺตา สงฺฆุโปสธารหา  
 จตฺตารโ<sup>๑๓</sup> วา ตโต วา อติเรกา ปกตตฺตา ปาราชิกํ  
 อนาปณฺหา สงฺฆเณ วา อนุกฺขิตฺตา, เต จ โข หตฺถปาสํ  
 อวิหิตฺวา เอกสํมายํ จิตา, เตสญฺจ วิกาลโฆษนาทิวเสน  
 วตฺถุสภาคापตฺติโย เจ น วิชฺชนฺติ; เตสญฺจ หตฺถปาเส  
 หตฺถปาสโต พหิกรณวเสน วชฺเชตพฺโพ โกจิ วชฺชนียปฺคฺคโล  
 เจ นตฺถิ.

\*ถ้าผู้สวดอ่านพระรนาว่า ฟังว่าคำว่า “ภาณเต” เสีย หรือเปลี่ยนเป็น อาวุโส

เอวณตํ อุโปสถกมมํ<sup>๑๔</sup> อิเมหิ จตฺตฺหิ ลกฺขณฺเหหิ สงฺคหิตํ  
 ปตฺตทกฺกลํ นาม โหติ กาทํ ยุตฺตรูปํ. อุโปสถกมมสฺส<sup>๑๕</sup>  
 ปตฺตทกฺกลตฺตํ วิทิตฺวา อิทานิ กรียมาโน อุโปสโก สงฺเขน  
 ออนุมาเนตฺตพฺโพ.<sup>๑๖</sup>

(รับว่า สาธุ พร้อมกัน)

ในลำดับนี้ ท่านผู้มีอาวุโสอยู่ในที่ประชุมนั้น ฟัง  
 กล่าว อชฺฌเขสนา ดังนี้

บุพฺพพกรณบุพฺพกิจฺจํ สฺมาเปตฺวา อิมสฺส นิสินฺนสฺส  
 ภิกฺขุสงฺฆสฺส ออนุมตฺติยา ปาฏิมอกฺขํ อุตฺทเทสิตุ\* อชฺฌเขสนํ  
 กโรมิ.

---

\*ใช้คำว่า อุตฺทเทสิตุ ก็มี

ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปวารณาณตฺตํ จเปตุ

## ภิกขุปาฏิโมกขปาฐะ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส. (๓ ครั้ง)

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อชฺชุปฺโปสโก ปณฺณรโส.\* ยถิ  
สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ, สงฺโฆ อุโปสถํ กเรยฺย, ปาฏิโมกฺขํ  
อุทฺทิสฺสเยยฺย.

กึ สงฺฆสฺส ปุพฺพกิจฺจํ, ปาริสฺสุทฺธิ์ อายสฺมณฺโต  
อาโรเจถ, ปาฏิโมกฺขํ อุทฺทิสฺสสํมิ. ตํ สพฺเพว สนฺตา สาธุกํ  
สุโณมฺม มนสิกาโรม. ยสฺส ลียา อาปตฺติ, โส อาวิกเรยฺย,  
อสนฺติยา อาปตฺติยา ตฺถเห ภาวิตพฺพํ. ตฺถเหภาเวน โข  
ปนายสฺมณฺเต ปาริสฺสุทฺธาติ เวทิสฺสสํมิ. ยถา โข ปน  
ปจฺเจกปฺภุจฺสส เวยฺยาकरणํ โหติ, เอวเมว เอวรूपาย ปริสํย  
ยาวตฺติยํ อนฺนุสฺสาวิตํ โหติ. โย ปน ภิกฺขุ ยาวตฺติยํ  
อนฺนุสฺสาวียมาเน สรมาโน สนฺตี อาปตฺติ นาวิกเรยฺย,  
สมฺปชานมฺุสาวาทสฺส โหติ, สมฺปชานมฺุสาวาทो โข  
ปนายสฺมณฺโต อนฺตรายิกो ฐมฺโม วุตฺโต ภควตา; ตสฺมา  
สรมาเนน ภิกฺขุณา อาปนฺเนน วิสฺสุทฺธาเปกฺเขน สนฺตี อาปตฺติ  
อาวิกาทพฺพา, อาวิกตา หิสฺส ผาสฺสุ โหติ.

นิตานํ นิฏฺฐจิตํ.

\* ถ้าเป็น ๑๔ คำ ฟังว่า จาตุทฺทโส

## ปาราชิกุฑุเทโส

ตตฺริเม จตฺตารอ ปาราชิกา ฐมา อุกุเทสํ อากจฺนฺติ.

๑. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณฺํ สิกฺขาสาชีวสมาปฺโน สิกฺขํ  
อปฺปจฺจกฺขาย ทฺพฺพลฺลํ อนาวิกตฺวา เมถุนํ ฐมํ ปฏฺิเสเวยฺย  
อนตฺมโส ตฺริจฺฉานคตฺตายปิ, ปาราชิกโก โหติ อสฺวาโส.

๒. โย ปน ภิกขุ คามา วา อรณฺญา วา อทฺินนํ  
เถยฺยสงฺฆาตํ อาทฺิเยยฺย, ยถารูเป อทฺินนาทาเน ราชานอ จอรํ  
คเหตุวา หนฺยํ วา พนฺธเยยํ วา ปพฺพาเชยํ วา “โจโรสิ  
พาลอสิ มฺพฺโหสิ เถโนสฺสีติ; ตถารูปํ ภิกขุ อทฺินนํ อาทฺิยมาโน,  
อยมปิ ปาราชิกโก โหติ อสฺวาโส.

๓. โย ปน ภิกขุ สณฺจิจฺจ มนุสฺสวคฺคหํ ชีวิตา วโรเปยฺย,  
สตฺถหารกํ วาสส ปฺริเยเสยฺย, มรณวณฺณํ วา สํวณฺเณยฺย,  
มรณาย วา สมาทเปยฺย “อมโก ปุริส กิํ ตฺยหิมินา ปาปเกน  
ทฺชชีวเตน, มตฺนเต ชีวิตา เสยโยติ; อิตฺติ จิตฺตมโน  
จิตฺตสงฺกปโป อนเกปฺริยาเยน มรณวณฺณํ วา สํวณฺเณยฺย,  
มรณาย วา สมาทเปยฺย; อยมปิ ปาราชิกโก โหติ อสฺวาโส.

๔. โย ปน ภิกขุ อนภิกฺขานํ อุตฺตตฺริมนุสฺสฐมํ  
อตฺตูปนายิกํ อลฺมรียถาณทสฺสนํ สมฺมาจเรยฺย “อิตฺติ ชานามิ,  
อิตฺติ ปสฺสามิติ; ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาคฺคิยมาโน วา  
อสมนุคฺคาคฺคิยมาโน วา อาปฺโน วิสุทฺธาเปกฺโข เอวํ วเทยฺย  
“อชานเมวํ อาวุโส อวจํ ‘ชานามิ’ อปสฺสํ ‘ปสฺสามิ’ ตฺวจฺฉํ มฺสา

วิลปินฺติ, อณฺณตฺร อธิมาณา; อยมฺปิ ปาราชิกโก โหติ อสฺวาโส.

อุทฺทมิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต จตฺตารอ ปาราชิกา ฐมา,  
เยสํ ภิกฺขุ อณฺณตฺรํ วา อณฺณตฺรํ วา อาปชฺชิตฺวา น ลภติ  
ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สํวาสํ, ยถา ปุเร; ตถา ปจฺฉา; ปาราชิกโก โหติ  
อสฺวาโส.

ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

หุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต; ตสฺมา ตฺถหิ, เอวเมตํ  
ธารยามิ.

ปาราชิกุทฺเทโส นิฏฺฐิโต.

## สงฆาทีเสสุทฺเทโส

อิเม โข ปณายสฺมนฺโต เตรส สงฆาทีเสสา ฐมา  
อุทฺเทสํ อากจฺจนฺติ.

๑. สยฺเจตนิกา สุกฺกวิสสุตฺติ, อณฺณตฺร สฺปิณฺนตา  
สงฆาทีเสโส.

๒. โย ปน ภิกฺขุ โอตฺถิณฺโณ วิปริณฺเตน จิตฺเตน  
มาตุคาเมน สทฺธิํ กายสํสฺสคํ สมาปชฺเชยฺย, หตฺถคาหํ วา  
เวณิกาหํ วา อณฺณตฺรสุส วา อณฺณตฺรสุส วา อํคสุส  
ปรามสนฺ, สงฆาทีเสโส.

๓. โย ปน ภิกขุ โอตินฺโณ วิปริณฺเตน จิตฺเตน มาตุคามํ ทฺวญฺจุลลาหิ วาจาหิ โอบาเสยฺย, ยถาตํ ยฺวํ ยฺวดี เมณฺหฺนุปสณฺหิตาหิ; สงฺฆาทิสฺโส.

๔. โย ปน ภิกขุ โอตินฺโณ วิปริณฺเตน จิตฺเตน มาตุคามสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจรียาย วณฺณํ ภาเสยฺย “เอตทคฺคํ ภคินี ปาริจรียานํ, ยา มาทิสํ สีลวณฺตํ กลฺยาณธมฺมํ พุรหฺมจารี เอเตน ธมฺเมเน ปริจเรยฺยาติ เมณฺหฺนุปสณฺหิตเตน, สงฺฆาทิสฺโส.

๕. โย ปน ภิกขุ สณฺจจริตฺตํ สมากปชฺเชยฺย อิตฺติยา วา ปุริสมตี ปุริสสฺส วา อิตฺถิมตี ชายตฺตเตเน วา ชารตฺตเตเน วา อนตฺมโส ตํขณิกายปิ, สงฺฆาทิสฺโส.

๖. สณฺญาจิกาย ปน ภิกขุณา กุฎฺฐิํ การยมาเนน อสฺสามิกํ อตฺตตฺตทฺทสํ ปมาณิกา กาเรตฺตพฺพา; ตตฺตริทํ ปมาณํ; ทิมฺโส ทฺวาทส วิทตฺติโย สุตตวิทตฺติยา, ติริยํ สตฺตตฺตตรา. ภิกขุ อภิเนตฺตพฺพา วตฺถุเทสฺนายน; เตหิ ภิกขุหิ วตฺถุ เทเสตฺตพฺพํ อนารมฺภํ สปริกกฺกมนํ. สารมฺเภ เจ ภิกขุ วตฺถุสฺมี อปริกกฺกมเน สณฺญาจิกาย กุฎฺฐิํ กาเรยฺย, ภิกขุ วา อนภิเนยฺย วตฺถุเทสฺนายน, ปมาณํ วา อติกกฺกามายฺย, สงฺฆาทิสฺโส.

๗. มหุลลกมฺปน ภิกขุณา วิหาริํ การยมาเนน สสฺสามิกํ อตฺตตฺตทฺทสํ ภิกขุ อภิเนตฺตพฺพา วตฺถุเทสฺนายน; เตหิ ภิกขุหิ วตฺถุ เทเสตฺตพฺพํ อนารมฺภํ สปริกกฺกมนํ. สารมฺเภ เจ

ภิกขุ วตถุสฺมี อปริกกมเน มหุลลกัง วิหารัง กาเรยฺย, ภิกขุ วา  
อนภิเนยฺย วตถุเทสนาย, สงฺฆาติเสโส.

๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ ทุฏฺโง โทโส อปฺปติโต  
อมูลเกน ปาราชิเกน ฐมฺเมน อนุทฺธํเสยฺย “อปฺเปว นาม นํ  
อิมฺมหา พุรหฺมจริยา จาเวยฺยนฺติ. ตโต อปเรน สมเยน  
สมนุคฺคาหิยมาโน วา อสมนุคฺคาหิยมาโน วา, อมูลกญฺเจว  
ตํ อธิกรณํ โหติ, ภิกขุ จ โทสํ ปติฏฺฐาติ, สงฺฆาติเสโส.

๙. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ ทุฏฺโง โทโส อปฺปติโต  
อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺส กิณฺจิ เทสํ เลสมตฺตํ อุปาทาย  
ปาราชิเกน ฐมฺเมน อนุทฺธํเสยฺย “อปฺเปว นาม นํ อิมฺมหา  
พุรหฺมจริยา จาเวยฺยนฺติ, ตโต อปเรน สมเยน  
สมนุคฺคาหิยมาโน วา อสมนุคฺคาหิยมาโน วา,  
อญฺญภาคิยญฺเจว ตํ อธิกรณํ โหติ, โกจิ เทโส เลสมตฺโต  
อุปาทินฺโน ภิกขุ จ โทสํ ปติฏฺฐาติ, สงฺฆาติเสโส.

๑๐. โย ปน ภิกขุ สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เกทาย  
ปรกุกเมยฺย เกทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ สมาทาย ปคฺคยฺห  
ติฏฺฐเจยฺย. โส ภิกขุ ภิกขุํหิ เอวฺมสฺส วจฺนีโย “มา อายสฺมา  
สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เกทาย ปรกุกมิ, เกทนสํวตฺตนิกํ วา  
อธิกรณํ สมาทาย ปคฺคยฺห อฏฺฐาสิ; สเมตายสฺมา สงฺเขน,  
สมคฺโค หิ สงฺโฆ สมฺโมทมาโน อวิวทมาโน เอกุทฺเทโส ผาสฺสุ  
วิหรตฺติ. เอวญฺจ โส ภิกขุ ภิกขุํหิ วุจฺจมาโน ตเถว



ปคฺคณฺเหยฺย, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตติยํ สมนฺภาสิตพฺโพ  
ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย; ยาวตติยญฺเจ สมนฺภาสियมานโณ ตํ  
ปฏินิสฺสชฺเชยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย,  
สงฺฆาติเสโส.

๑๑. ตสฺเสว โข ปน ภิกขุสฺส ภิกขุ โหนฺติ อนฺวตฺตกา  
วคฺควาทกา, เอโก วา เทว วา ตโย วา, เต เอวํ วเทยฺย, “มา  
อายสฺมนฺโตะ เอตํ ภิกขุํ กิณฺจิ อวฺจตุถ ฌมฺมวาที เจโส ภิกขุ,  
วินยวาที เจโส ภิกขุ, อมฺหากญฺเจโส ภิกขุ, ฉนฺทญฺจ รุจฺญจ  
อาทาย โวหฺรติ, ชานาติ โน ภาสติ, อมฺหากมฺเปตํ ชมตฺตีติ.  
เต ภิกขุ ภิกขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา “มา อายสฺมนฺโตะ เอวํ  
อวฺจตุถ, น เจโส ภิกขุ ฌมฺมวาที, น เจโส ภิกขุ วินยวาที,  
มา อายสฺมนฺตานมฺปิ สงฺฆมฺเกโท รุจฺจิตฺถ, สเมตายสฺมนฺตานํ  
สงฺเขน, สมคฺโค หิ สงฺโฆ สมนฺโอมทาโน อวิวทมานโณ  
เอกุตฺเทโส ผาสฺสุ วิหฺรตฺตีติ. เอวญฺจ เต ภิกขุ ภิกขุหิ  
วฺจจฺมานา ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย, เต ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตติยํ  
สมนฺภาสิตพฺพา ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย; ยาวตติยญฺเจ  
สมนฺภาสियมานา ตํ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย อิจฺเจตํ กุสลํ, โน เจ  
ปฏินิสฺสชฺเชยฺย; สงฺฆาติเสโส.

๑๒. ภิกขุ ปนฺน ทฺพพจชาติโก โหติ,  
อุทฺทเทสปริยาปนฺเนสฺส ลิกฺขาปเทสฺส ภิกขุหิ สหธมฺมิกํ  
วฺจจฺมานโณ อตฺตानํ อวฺจนียํ กโรติ “มา มํ อายสฺมนฺโตะ กิณฺจิ

อวจตุตถ กลยาณํ วา ปาปกัมมํ วา, อหัมปายสมฺมุตฺตํ น กิณฺจิ  
 วกฺขามิ กลยาณํ วา ปาปกัมมํ วา, วิรมถายสมฺมุตฺโต มม  
 วจนํ ยาทิ, โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เอวมสฺส วจฺนีโย “มา อายสฺมา  
 อตฺตํ อวจฺนียํ อกาสิ, วจฺนียเมว อายสฺมา อตฺตํ กโรตุ,  
 อายสฺมาปิ ภิกฺขุ วเทตุ สหฺมเมเน, ภิกฺขุปิ อายสมฺมุตฺตํ  
 วกฺขนฺติ สหฺมเมเน; เอวํ สํวตฺตมา หิ ตสฺส ภควโต ปริสา,  
 ยทิตํ อญฺญมณฺญวจฺเนเน อญฺญมณฺญวฺจฺจาปเนนาติ. เอวญฺจ  
 โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย, โส ภิกฺขุ  
 ภิกฺขุหิ ยาวตติยํ สมฺมภาสิตพฺโพ ตสฺส ปฏฺินิสฺสคฺคาย;  
 ยาวตติยญฺเจ สมฺมภาสิยมาโน ตํ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย. อิจฺเจตํ  
 กุสลํ, โน เจ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, สงฺฆาทีเสโส.

๑๓. ภิกฺขุ ปเนว อญฺญตรํ คามํ วา นิคมํ วา  
 อุนิสฺสาย วิหฺรติ กุลทฺฐโก ปาปสฺมาจโร, ตสฺส โข  
 ปาปกา สฺมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ, กุลานิ จ เตน  
 ทฺฐจฺฉานิ ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ. โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เอวมสฺส  
 วจฺนีโย “อายสฺมา โข กุลทฺฐโก ปาปสฺมาจโร, อายสมฺมุตฺโต  
 โข ปาปกา สฺมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ. กุลานิ  
 จายสมฺมุตฺตา ทฺฐจฺฉานิ ทิสฺสนฺติ เจว สฺยุยฺนฺติ จ; ปกฺกมตฺตายสฺมา  
 อิมฺมหา อาวาสา, อลนฺเต อิทฺธ วาเสนาติ. เอวญฺจ โส ภิกฺขุ  
 ภิกฺขุหิ วุจฺจมาโน เต ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺย  
 “ฉนฺทคามิโน จ ภิกฺขุ, โทสคามิโน จ ภิกฺขุ, โมหคามิโน จ

ภิกขุ, ภยคามิโน จ ภิกขุ; ตาทิสิกาย อาปตฺติยา เอกจฺจํ  
 ปพฺพาเซนฺติ, เอกจฺจํ น ปพฺพาเซนฺตฺติ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ  
 เอวมสฺส วจนีโย “มา आयสฺมา เอวํ อวจ, น จ ภิกขุ  
 ฉนฺทคามิโน, น จ ภิกขุ โทสคามิโน, น จ ภิกขุ โมหคามิโน,  
 น จ ภิกขุ ภยคามิโน; आयสฺมา โข กุลทฺสโก ปาปสฺมาจาโร,  
 आयสฺมโต โข ปาปกา สฺมาจारा ทิสฺสนฺติ เจว สฺยฺยนฺติ จ,  
 กุลานิ จายสฺมตา ทฺฐจฺฉานิ ทิสฺสนฺติ เจว สฺยฺยนฺติ จ,  
 ปกฺกมตฺตายสฺมา อิมมฺหา อาวสา, อลนฺเต อิทฺ วาเสนาติ.  
 เอวญฺจ โส ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย, โส  
 ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตตฺติยํ สมนุภาสิตพฺโพ ตสฺส ปฏฺินิสฺสคฺคาย;  
 ยาวตตฺติยญฺเจ สมนุภาสิยมาโน ตํ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, อิจฺเจตํ  
 กุสลํ; โน เจ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, สงฺฆาทีเสโส.

อุทฺทฺธิฏฺฐา โข आयสฺมนฺโต เตรส สงฺฆาทีเสสา ธมฺมา;  
 นว ปจฺมาปตฺติกา, จตฺตารอ ยาวตตฺติกา; เยสํ ภิกขุ อญฺญตรํ  
 วา อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา ยาวตฺติหํ ชานํ ปฏฺิจฺฉาเทติ;  
 ตาวตฺติหํ เตน ภิกขุณา อกามา ปริวตฺถพฺพํ, ปริวตฺถปรีวาเสน  
 ภิกขุณา อุตฺตรํ ฌารตฺตํ ภิกขุมานตฺตาย ปฏฺิปปชฺชิตพฺพํ,  
 จิณฺณมานตฺโต ภิกขุ, ยตฺถ สียา วีสตฺติโกณ ภิกขุสงฺโฆ, ตตฺถ  
 โส ภิกขุ อพฺเภตพฺโพ; เอเกนปี เจ อุโน วีสตฺติโกณ ภิกขุ  
 สงฺโฆ ตํ ภิกขุํ อพฺเภยฺย, โส จ ภิกขุ อนพฺภิโต, เต จ ภิกขุ  
 คารยฺหา: อยํ ตตฺถ สามีจิ.

ตตถายสมฺมุตฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปรีสุทฺธา ?

ทฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปรีสุทฺธา ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปรีสุทฺธา ?

ปรีสุทฺธเชตฺถายสมฺมุตฺโต; ตสฺมา ตฺถนฺทึ, เอวเมตํ  
ธารยามี.

สงฺฆาติเสสุทฺเทโส นิฏฺฐิโต.

## อนิยตฺตฺเทโส

อิม โข ปณายสมฺมุตฺโต เทว อนิยตา ธมฺมา อุตฺเทสํ  
อาคจฺจนฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคฺคาเมน สทฺธิ เอโก เอกาย รโห  
ปฏฺิจฺจนฺเน อาสเน อลงฺกมฺมนิเย นิสฺซชฺชํ กปฺเปยฺย; ตเมนํ  
สทฺธเยยวฺจสา อุปาสิกา ทิสฺวา ติณฺณํ ธมฺมานํ อญฺญตเรน  
วเทยฺย ปาราชิเกน วา สงฺฆาติเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา,  
นิสฺซชฺชํ ภิกฺขุ ปฏฺิจานมาโน ติณฺณํ ธมฺมานํ อญฺญตเรน  
กาเรตพฺโพ ปาราชิเกน วา สงฺฆาติเสเสน วา ปาจิตฺติเยน  
วา; เยน วา สา สทฺธเยยวฺจสา อุปาสิกา วเทยฺย, เตน โส  
ภิกฺขุ กาเรตพฺโพ; อयํ ธมฺโม อนิยโต.

๒. น เหว โข ปน ปฏฺิจฺจนฺนํ อาสนํ โหติ  
นาลงฺกมฺมนิยํ, อลงฺกจ โข โหติ มาตุคฺคามํ ทฺวญฺจลฺลาหิ วาจาหิ  
โอภาสิตฺตุ; โย ปน ภิกฺขุ ตถารูเป อาสเน มาตุคฺคาเมน สทฺธิ

เอโก เอกาย รโห นิสชชํ กปะเปยฺย; ตเมन्हํ สทฺธะยฺยวจสา  
 อุปาสิกา ทิสฺวา ทฺวิน्हํ ฐมฺมานํ อญฺญตเรณ วทေยฺย  
 สงฺฆาทิสฺเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา, นิสชชํ ภิกฺขุ  
 ปฏฺฐิขานมาโน ทฺวิน्हํ ฐมฺมานํ อญฺญตเรณ กาเรตพฺโพ  
 สงฺฆาทิสฺเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา, เยน วา สา  
 สทฺธะยฺยวจสา อุปาสิกา วทေยฺย, เตน โส ภิกฺขุ กาเรตพฺโพ;  
 อยมปิ ฐมฺโม อนิยโต.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺสมนฺโต เทว อนิยตา ฐมา.

ตตฺถายสฺสมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ทฺติยมปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตติยมปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺสมนฺโต; ตสฺมา ตฺถเห, เอวเมตํ  
 ธารยามิ.

อนิยตฺตฺเทโส นิฏฺฐิตโ.

## นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา

อิม โข ปนายสฺสมนฺโต ตีส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา  
 ฐมา อุทฺเทสํ อากจฺจนฺติ.

๑. นิฏฺฐิตจิวรสมิํ ภิกฺขุณา อุพฺภตสมิํ กจิเน,  
 ทสาหปรมํ อติเรกจิวรํ ธาริตพฺพํ, ตํ อติฏฺกามยโต,  
 นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒. นิฆจิตจิวรสมิ ภิกขุณา อุพฺภตสมิ กจิเน,  
เอกรตฺตมปิ เจ ภิกขุ ติจิวเรน วิปฺปวเสยฺย, อญฺจตร ภิกขุ  
สมฺมตฺติยา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตํ.

๓. นิฆจิตจิวรสมิ ภิกขุณา อุพฺภตสมิ กจิเน, ภิกขุโน  
ปนฺนํ อกาลจิวรํ อุปฺปชฺเชยฺย, อากงฺขมาเนน ภิกขุณา  
ปฏฺธิคฺคเหตพฺพํ, ปฏฺธิคฺคเหตฺวา ชฺชปฺปเมว กาเรตพฺพํ; โน จสฺส  
ปาริปุริ, มาสปรมนฺเตน ภิกขุณา ตํ จิวรํ นิภฺชิปีตพฺพํ อุนสฺส  
ปาริปุริยา สติยา ปจฺจาสาย, ตโต เจ อุตฺตริํ นิภฺชิเปยฺย  
สติยาปิ ปจฺจาสาย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตํ.

๔. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณฺเีย ปุราณจิวรํ  
โธวาทเปยฺย วา ราชาทเปยฺย วา อาโกฏฐาทเปยฺย วา,  
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตํ.

๕. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณฺเีย หตฺถโต จิวรํ  
ปฏฺธิคฺคณฺเหยฺย อญฺจตร ปาริวิญญูกา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตํ.

๖. โย ปน ภิกขุ อญฺญาตกํ คหปติ วา คหปตานี วา  
จิวรํ วิญฺญาเปยฺย อญฺจตร สมฺยา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตํ.  
ตตฺถายํ สมฺมโย: อจฺฉินฺนจิวโร วา โหติ ภิกขุ นญฺจจิวโร วา,  
อยํ ตตฺถ สมฺมโย.

๗. ตณฺเเจ อญฺญาตโก คหปติ วา คหปตานี วา พหุหิ  
จิวเรหิ อภิหฺมุจฺมปฺวาเรยฺย, สนฺตรูตฺตรปรมนฺเตน ภิกขุณา  
ตโต จิวรํ สาหิตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตริํ สาหิตเปยฺย,

นิสสัคคิยํ ปาจิตตัตถิ.

๘. ภิกขุํ ปนฺเนว อุทฺทิสฺส อญฺเฌาตกสฺส คหปติสฺส  
 วา คหปตานินฺยา วา จีวรเจตาปนํ อุปกฺขณฺท์ โหติ. “อิมินา  
 จีวรเจตาปนเนน จีวรํ เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺหนามํ ภิกขุํ จีวเรณ  
 อจฺฉาเทสฺสามีติ, ตตฺตร เจ โส ภิกขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริตฺโต  
 อุปสงฺกมิตฺวา จีวเร วิกปฺปํ อาปชฺเชยฺย “สาธุ วต มํ อายสฺมา  
 อิมินา จีวรเจตาปนเนน เอวรूपํ วา เอวรूपํ วา จีวรํ  
 เจตาเปตฺวา อจฺฉาเทหีติ กลฺยาณกมฺยตํ อุปาทาย,  
 นิสสัคคิยํ ปาจิตตัตถิ.

๙. ภิกขุํ ปนฺเนว อุทฺทิสฺส อุภินฺนํ อญฺเฌาตกานํ คหปตินํ  
 วา คหปตานินํ วา ปจฺเจกจีวรเจตาปนา อุปกฺขณฺฐา โหตุติ  
 “อิมฺเหหิ มยํ ปจฺเจกจีวรเจตาปนฺเหหิ ปจฺเจกจีวรานิ  
 เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺหนามํ ภิกขุํ จีวเรหิ อจฺฉาเทสฺสามาติ,  
 ตตฺตร เจ โส ภิกขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริตฺโต อุปสงฺกมิตฺวา จีวเร  
 วิกปฺปํ อาปชฺเชยฺย “สาธุ วต มํ อายสฺมฺนฺโต อิมฺเหหิ  
 ปจฺเจกจีวรเจตาปนฺเหหิ เอวรूपํ วา เอวรूपํ วา จีวรํ  
 เจตาเปตฺวา อจฺฉาเทถ อุโฆว สนฺตฺตา เอเกนาติ  
 กลฺยาณกมฺยตํ อุปาทาย, นิสสัคคิยํ ปาจิตตัตถิ.

๑๐. ภิกขุํ ปนฺเนว อุทฺทิสฺส ราชฺา วา ราชโภคฺโค วา  
 พฺรหฺมโณ วา คหปติโก วา พุเตน จีวรเจตาปนํ ปหิณฺเณยฺย  
 “อิมินา จีวรเจตาปนเนน จีวรํ เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺหนามํ ภิกขุํ

จีวรณ อจฺฉาเทหิตฺติ; โส เจ ทูโต ตํ ภิกขุํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ  
 วทေยฺย “อิทํ โข ภนฺเต อายสฺมนตํ อุกฺกิสฺส จีวรเจตาปนํ  
 อาภตํ, ปฏิกฺคณฺหาตุ อายสฺมา จีวรเจตาปนนฺติ, เตน  
 ภิกฺขุณา โส ทูโต เอวมสฺส วจฺนีโย “น โข มยํ อาวุโส  
 จีวรเจตาปนํ ปฏิกฺคณฺหาณ, จีวรณฺจ โข มยํ ปฏิกฺคณฺหาณ  
 กาเลน กปฺปิยนฺติ; โส เจ ทูโต ตํ ภิกขุํ เอวํ วทေยฺย “อตุถิ  
 ปนายสฺมโต โกจิ เวยฺยาวจฺจกโรติ, จีวรตฺถิเกณ ภิกฺขเว  
 ภิกฺขุณา เวยฺยาวจฺจกโร นิตฺทิสิตพฺโพ อารามิโก วา อฺปาสโก  
 วา “เอโส โข อาวุโส ภิกฺขุณฺ เวยฺยาวจฺจกโรติ; โส เจ ทูโต ตํ  
 เวยฺยาวจฺจกํ สณฺญาเปตฺวา ตํ ภิกขุํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ  
 วทေยฺย “ยํ โข ภนฺเต อายสฺมา เวยฺยาวจฺจกํ นิตฺทิสิ,  
 สณฺญตฺโต โส มยา; อุปสงฺกมตุ อายสฺมา กาเลน จีวรณ ตํ  
 อจฺฉาเทสฺสตีติ, จีวรตฺถิเกณ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา เวยฺยาวจฺจกโร  
 อุปสงฺกมิตฺวา ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ โจเทตพฺโพ สารตพฺโพ “อตุถโ  
 เม อาวุโส จีวรนาติ; ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ โจทยมาโน สารยมาโน  
 ตํ จีวรํ อภินิปฺผาเทยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ; โน เจ อภินิปฺผาเทยฺย,  
 จตฺกฺขตฺตํ ปณฺจกฺขตฺตํ จกฺขตฺตํ ตฺถิภูเตน อุกฺกิสฺส  
 จาตพฺพํ; จตฺกฺขตฺตํ ปณฺจกฺขตฺตํ จกฺขตฺตํ ตฺถิภูโต  
 อุกฺกิสฺส ติฏฺฐมาโน ตํ จีวรํ อภินิปฺผาเทยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ;  
 โน เจ อภินิปฺผาเทยฺย, ตโต เจ อุตฺตรี วายมมาโน ตํ จีวรํ  
 อภินิปฺผาเทยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ; โน เจ อภินิปฺผาเทยฺย,



ยตสฺส จีวรเจตาปนํ อากตํ, ตตฺถ สามํ วา คนฺตพฺพํ, ทฺวโต วา  
 ปาหฺตพฺโพ “ยํ โข ตุมฺहे อายสฺมนฺโต ภิกฺขุํ อหฺมึตฺส  
 จีวรเจตาปนํ ปหิณฺตีตฺถ, น ตนฺตสฺส ภิกฺขุโน กิณฺจิ อตฺถํ  
 อนฺโนภฺติ, ยฺยชฺชนฺตายสฺมนฺโต สกํ, มา โว สกํ วินสฺสีติ:  
 อยํ ตตฺถ สามํจิ.

จีวรรวคฺโค ปจฺโม.

๑๑. โย ปน ภิกฺขุ โสภณมิตฺสํ สนฺนตํ การาเปยฺย,  
 นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๒. โย ปน ภิกฺขุ สุทฺธกาฬกานํ เอฬกโลมานํ สนฺนตํ  
 การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๓. นวฺมปน ภิกฺขุณา สนฺนตํ การยมาเนน เทว ภาคา  
 สุทฺธกาฬกานํ เอฬกโลมานํ อาทาตพฺพา, ตติยํ โอทาตานํ,  
 จตฺตถํ โคจฺรียานํ; อนาธา เจ ภิกฺขุ เทว ภาเค สุทฺธกาฬกานํ  
 เอฬกโลมานํ ตติยํ โอทาตานํ จตฺตถํ โคจฺรียานํ นวํ สนฺนตํ  
 การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๔. นวฺมปน ภิกฺขุณา สนฺนตํ การาเปตฺวา จพฺพสฺसानิ  
 ธาเรตพฺพํ. โอเรน เจ จณฺห์ วสฺसानํ ตํ สนฺนตํ วิสฺสชฺเชตฺวา  
 วา อวิสฺสชฺเชตฺวา วา อณฺณํ นวํ สนฺนตํ การาเปยฺย อณฺณตฺร  
 ภิกฺขุสมฺมตฺติยา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๕. นิสีทนสนฺนตมฺปน ภิกฺขุณา การยมาเนน  
 ปุราณสนฺนตสฺส สามนฺตา สุกตวิทฺตติ อาทาตพฺพา

ทุพฺพณฺณกรณาย, อนาถา เจ ภิกขุ ปุราณสนฺถตฺตส  
 สามนฺตา สุกตวิทตฺถิ นวํ นิสีทนสนฺถตํ การาเปยฺย,  
 นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียํ.

๑๖. ภิกขุโน ปนฺเนว อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺนฺนสฺส  
 เอภฺกโลมานิ อุปฺปชฺเชยฺยํ, อากงฺขมาเนน ภิกขุนา  
 ปฏฺธิคฺคเหตพฺพานิ, ปฏฺธิคฺคเหตฺวา ติโยชนปรมํ สหตฺถา  
 หาเรตพฺพานิ, อสนฺเต หารเก, ตโต เจ อุตฺตริํ หเรยฺย  
 อสนฺเตปิ หารเก, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียํ.

๑๗. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณิยา  
 เอภฺกโลมานิ โธวาเปยฺย วา ราชาเปยฺย วา วิชฺฐาเปยฺย วา,  
 นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียํ.

๑๘. โย ปน ภิกขุ ชาตฺรปรชตํ อุกฺคณฺเหยฺย วา  
 อุกฺคณฺหาเปยฺย วา อุปนิฺกฺขิตตํ วา สาทิเยยฺย, นิสฺสคฺคิยํ  
 ปาจิตฺตียํ.

๑๙. โย ปน ภิกขุ นานปฺปการกํ รุปียสํโวรารํ  
 สmapชฺเชยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียํ.

๒๐. โย ปน ภิกขุ นานปฺปการกํ กยวิภฺกยํ  
 สmapชฺเชยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียํ.

โกสิยวคฺโค ทฺติโย.

๒๑. ทสาหปรมํ อติเรกปตฺโต ธาเรตพฺโป, ตํ  
 อติภฺกามยโต, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียํ.

๒๒. โย ปน ภิกขุ อุนปณฺจพนฺธเนน ปตฺเตน อณฺเฏ  
 นวํ ปตฺตํ เจตาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ. เตन ภิกขุนา โส  
 ปตฺโต ภิกขุปริสาย นิสฺสชฺชิตพฺโพ; โย จ ตสฺสา ภิกขุปริสาย  
 ปตฺตปฺริยนฺโต, โส จ ตสฺส ภิกขุโน ปทาตพฺโพ“อยนฺเต ภิกขุ  
 ปตฺโต, ยาว เกทนาย ธาเรตพฺโพติ: อยํ ตตฺถ สามีจิ.

๒๓. ยานิ โข ปน ตานิ คิลานานํ ภิกขุณํ ปฏิสายนียานิ  
 เกสชฺชานิ, เสยฺยถีหํ; สปปิ นวเนตํ เตลํ มธฺ ฆาณิตํ, ตานิ  
 ปฏิกฺคเหตฺวา สตฺตาหปรมํ สนนฺธิการกํ ปรีภุญฺชิตพฺพานิ,  
 ตํ อติภิกามยฺโต นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๔. “มาโส เสโส คิมฺหानนฺติ ภิกขุนา  
 วสฺสิกสาฎฺกจีวรํ ปรีเยสิตพฺพํ, “อหฺมมาโส เสโส  
 คิมฺหานนฺติ กตฺวา นิวาเสตพฺพํ; “โอเรณ เจ มาโส เสโส  
 คิมฺหานนฺติ วสฺสิกสาฎฺกจีวรํ ปรีเยเสยฺย. “โอเรณหฺมมาโส  
 เสโส คิมฺหานนฺติ กตฺวา นิวาเสยฺย; นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๕. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส สามํ จีวรํ ทตฺวา กุปฺปีโต  
 อนตฺตมโน อจฺฉินฺทเทยฺย วา อจฺฉินฺทาเปยฺย วา,  
 นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๖. โย ปน ภิกขุ สามํ สุตฺตํ วิณฺญาเปตฺวา ตนฺต  
 วาเยหิ จีวรํ วายาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๗. ภิกขุํ ปเนว อุทฺทิสฺส อณฺเฎาตโก คหปติ วา  
 คหปตานี วา ตนฺตวาเยหิ จีวรํ วายาเปยฺย, ตตฺร เจ โส ภิกขุ

บุพเพ อุปปวารีโต ตนตฺวาเย อุปลงฺกมิตฺวา จีวรํ วิกปฺปิ  
 อาปชฺเชยฺย “อิทํ โข อาวุโส จีวรํ มํ อุททิสฺส วียติ, อายตณฺจ  
 กโรธ, วิตถตณฺจ อุปฺปิตณฺจ สุวิตถณฺจ<sup>๑</sup> สุปฺวายิตถณฺจ  
 สุวิเลกขิตถณฺจ<sup>๒</sup> สุวิตถจจิตถณฺจ กโรธ; อุปฺเปว นาม มยมฺปิ  
 อายสฺมนนฺตานํ ภิกฺขุจิมตฺตํ อนุปทชฺเชยฺยมาติ, เอวณฺจ โส  
 ภิกฺขุ วตฺวา ภิกฺขุจิมตฺตํ อนุปทชฺเชยฺย อนตฺมโส  
 ปิณฑปาตมตฺตมฺปิ, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๘. ทสหาณาคตํ กตฺติกเตมาสิปฺปณฺณมํ, ภิกฺขุโน  
 ปเนว อจฺเจกจีวรํ อุปลชฺเชยฺย, อจฺเจกํ มณฺญมาเนน  
 ภิกฺขุณา ปฏฺฐิคฺคเหตพฺพํ, ปฏฺฐิคฺคเหตฺวา ยาวจีวรกาลสมยํ  
 นิฏฺขิปปิตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตริํ นิฏฺขิเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ  
 ปาจิตฺติยํ.

๒๙. อุปวสฺสํ โข ปน กตฺติกปฺปณฺณมํ ยานิ โข ปน ตานิ  
 อารณฺยกานิ เสนาสณานิ สาสงฺกสมฺมตานิ สปปฏฺฐิภยานิ,  
 ตถารูเปสฺส ภิกฺขุ เสนาสเนสฺส วิหรนฺโต อากงฺขมาโน ติณฺณํ  
 จีวรานํ อณฺฏตฺรํ จีวรํ อนฺตรชมฺเร นิฏฺขิเปยฺย, สียา จ ตสฺส  
 ภิกฺขุโน โกจิเทว ปจฺจโย เตน จีวเรน วิปฺปวาสาय,

๑ พระไตรปิฎกเป็น สุวิตถณฺจ.

๒ เป็น สุเลกขิตถณฺจ.

ฉารตตปรมนุเตน ภิกขุชา เตน จีวรเน วิปฺปวสีตพฺพํ, ตโต  
 เจ อุตฺตริ วิปฺปวเสยฺย อณฺณตฺร ภิกขุสมฺมตฺติยา,  
 นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตํ.

๓๐. โย ปน ภิกขุ ชานํ สงฺฆิกํ ลภํ ปริณตํ อตฺตโน  
 ปริณาเมยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตํ.

ปตฺตวคฺโค ตติโย.

อุทฺทฺธิจฺจา โข อายสฺมนฺโต ตีส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา  
 ฐมา.

ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

หุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต; ตสฺมา ตฺถเห, เอวเมตํ  
 ธารยามิ.

นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ฐมา นิฏฺฐิตา.

## ปาจิตฺติยา

อิมे โข ปณายสฺมนฺโต เทวณฺวติ ปาจิตฺติยา ฐมา  
 อุทฺทฺเทสํ อากจฺจนฺติ.

๑. สมฺปชานมฺสาวาเท ปาจิตฺตํ.

๒. โอมสวาเท ปาจิตฺตํ.

๓. ภิกขุเปสฺสญฺเณ ปาจิตฺตํ.

๔. โย ปน ภิกขุ อนุปสมปนฺนํ ปทโส ฌมฺมํ วาเจยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๕. โย ปน ภิกขุ อนุปสมปนฺนํ อุตฺตริทฺทวิรตฺตติรตฺตํ สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๖. โย ปน ภิกขุ มาตุคามํ สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๗. โย ปน ภิกขุ มาตุคามํ อุตฺตริทฺทวิรตฺตติรตฺตํ ฌมฺมํ เทเสยฺย อณฺณตฺร วิญญาณา ปุริสวิคฺคเหณ, ปาจิตฺตียํ.

๘. โย ปน ภิกขุ อนุปสมปนฺนํ อุตฺตริทฺทวิรตฺตติรตฺตํ อโรเจยฺย, ภาตํ ปาจิตฺตียํ.

๙. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส ทฺถจฺจุลฺลํ อาปตฺตํ อนุปสมปนฺนํ อโรเจยฺย อณฺณตฺร ภิกขุสมฺมตฺติยา, ปาจิตฺตียํ.

๑๐. โย ปน ภิกขุ ปจฺวี ขณฺเอยฺย วา ขณฺเอยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

มุสาวาทวคฺโค ปจฺโม.

๑๑. ภาตคามปาตพฺยตฺยา ปาจิตฺตียํ.

๑๒. อณฺณวาทเก วิหเสเก ปาจิตฺตียํ.

๑๓. อชฺฌาปนเก ขิยฺยนเก ปาจิตฺตียํ.

๑๔. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกํ มณฺจํ วา ปิํ วา ภิสํ วา โกจํ วา อชฺฌเณกาเส สนฺนทฺริตฺวา วา สนฺนทฺราเปตฺวา วา ตํ

ปกกมฺหโต เหน อุทฺธเรยฺย น อุทฺธราเปยฺย อนาปุจฺฉํ วา  
คจฺเจยฺย, ปาจิตฺตํ.

๑๕. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ เสยฺยํ สนฺถริตฺวา วา  
สนฺถราเปตฺวา วา ตํ ปกกมฺหโต เหน อุทฺธเรยฺย น  
อุทฺธราเปยฺย อนาปุจฺฉํ วา คจฺเจยฺย, ปาจิตฺตํ.

๑๖. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ ชานํ ปุพฺพูปคตํ  
ภิกขุํ อนุปชชฺช เสยฺยํ กปฺเปยฺย “ยสฺส สมฺพาโธ ภวิสฺสตี,  
โส ปกกมฺิสฺสตีติ เอตเทว ปจฺจํ กริตฺวา อนณฺณํ , ปาจิตฺตํ.

๑๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ กุปีโต อนตฺตมโน สงฺฆิกา  
วิหารา นิกฺกทฺเฒยฺย วา นิกฺกทฺเฒาเปยฺย วา, ปาจิตฺตํ.

๑๘. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ อุปริเวหาสกุฎฺฐิยา  
อาหจฺจปาทกํ มณฺจํ วา ปีจํ วา อภินิสฺสึเทยฺย วา อภินิพฺชเชยฺย  
วา, ปาจิตฺตํ.

๑๙. มหุลลกมฺปน ภิกขุณา วิหารํ การยมาเนน ยาว  
ทวารโกสสา อคฺคลภฺจปนาย อาโลกสนฺธิปริกมฺมาย  
ทฺวิตฺติจฺจนสฺส ปริยายํ อปฺปหริเต จิตฺเตน อธิภฺจาทพฺพํ,  
ตโต เจ อุตฺตรํ อปฺปหริเตปิ จิตฺเตน อธิภฺจเหยฺย, ปาจิตฺตํ.

๒๐. โย ปน ภิกขุ ชานํ สปฺปาณกํ อุทกํ ตินํ วา มตฺตํ  
วา สิณฺเจยฺย วา สิณฺจาเปยฺย วา, ปาจิตฺตํ.

ภุตคามวคฺโค ทฺติโย.

๒๑. โย ปน ภิกขุ อสมมโต ภิกขุณิโย โอวเทยฺย,

ปาจิตติยัม.

๒๒. สมมุโตปิ เจ ภิกขุ อตถงคเต สุริเย ภิกขุณิโย  
โอวทေยย, ปาจิตติยัม.

๒๓. โย ปน ภิกขุ ภิกขุอนุปสฺสยํ อุปสงกมิตฺวา  
ภิกขุณิโย โอวทေยย, อญฺญตร สมยา, ปาจิตติยัม. ตตฺถายํ  
สมโย; คิลานา โหติ ภิกขุณี, อयํ ตตฺถ สมโย.

๒๔. โย ปน ภิกขุ เอวํ วทေยย “อามิสเหตุ ภิกขุ  
ภิกขุณิโย โอวทนฺตํ, ปาจิตติยัม.

๒๕. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณิยา จีวรํ  
ททေยย อญฺญตร ปาริภุจฺจกา, ปาจิตติยัม.

๒๖. โย ปน ภิกขุ อญฺญาติกาย ภิกขุณิยา จีวรํ  
สิพฺเพยย วา สิพฺพาเปยย วา, ปาจิตติยัม.

๒๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณิยา สทฺธิํ สํวธาย  
เอกทฺธานมคฺคํ ปฏฺฐิพฺชเชยย อนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ อญฺญตร  
สมยา, ปาจิตติยัม. ตตฺถายํ สมโย: สตฺถกมนฺนิโย โหติ มคฺโค  
สาสงกสมมุโต สปปฏฺฐิกาย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๒๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณิยา สทฺธิํ สํวธาย เอกํ นาว่า  
อภิสฺสเยยย อุกฺกมมํ ภาวํ วา อโธคามินํ ภาวํ อญฺญตร  
ติริยนฺตรณาย, ปาจิตติยัม.

๒๙. โย ปน ภิกขุ ชานํ ภิกขุณีปริปาจิตํ ปิณฺฑปาตํ  
ภุจฺเชยย อญฺญตร ปุพฺเพ คิหิสมารมฺภา, ปาจิตติยัม.



๓๐. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณียา สหุธี เอโก เอกาย รโห  
นิสซุชฺช กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

โอวาทวคฺโค ตติโย.

๓๑. อคิลานเนน ภิกขุณา เอโก อวสธปิณฺโฑ  
ภุญฺชิตพฺโป; ตโต เจ อุตฺตริ ภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๓๒. คณโฆชเน อญฺญตร สมยา ปาจิตฺติยํ. ตตฺถายํ  
สมโย: คิลานสมโย จีวรทานสมโย จีวรการสมโย  
อทฺธานคณสมโย นาวาภิรฺหณสมโย มหาสมโย  
สมณภตฺตสมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๓๓. ปรมปรโฆชเน อญฺญตร สมยา ปาจิตฺติยํ.  
ตตฺถายํ สมโย: คิลานสมโย จีวรทานสมโย  
จีวรการสมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๓๔. ภิกขุํ ปเนว กุลํ อุปคตํ ปุเวหิ วา มนฺเถหิ วา  
อภิหฺมุจฺมปฺวาเรยฺย, อากงฺขมาเนน ภิกขุณา ทุติตฺติปตฺตปฺรา  
ปฏิกุคฺคเหตุพฺพา: ตโต เจ อุตฺตริ ปฏิกุคฺคณฺहेยฺย, ปาจิตฺติยํ.  
ทุติตฺติปตฺตปฺเร ปฏิกุคฺคเหตุว ตโต นีหริตฺวา ภิกขุหิ สหุธี  
สํวิภชิตพฺพํ อยํ ตตฺถ สามิจิ.

๓๕. โย ปน ภิกขุ ภูตฺตาวี ปวาริโต อนตฺติริตฺตํ ขาทนียํ  
วา โฆชนียํ วา ขาเทยฺย วา ภุญฺเชยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๓๖. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ ภูตฺตาวี ปวาริตํ อนตฺติริตฺเตน  
ขาทนีเยน วา โฆชนีเยน วา อภิหฺมุจฺมปฺวาเรยฺย

“หนฺท ภิกฺขุ ขาท วา ภฺนฺช วาติ ชานํ อาสาทนาเปกฺโข,  
ภฺตฺตสฺมี ปาจิตฺตียํ.

๓๗. โย ปน ภิกฺขุ วิกาเล ขาทนียํ วา โภชนียํ วา  
ขาเทยฺย วา ภฺนฺชเชยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

๓๘. โย ปน ภิกฺขุ สนนฺธิการกํ ขาทนียํ วา  
โภชนียํ วา ขาเทยฺย วา ภฺนฺชเชยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

๓๙. ยานิ โข ปน ตานิ ปณฺีตโภชนานิ, เสยฺยถิํ: สปปิ  
นฺวณฺีตํ เถลํ มธฺ ฆาณฺีตํ มจฺจโน มํสํ ชีรํ ทธิ, โย ปน ภิกฺขุ  
เอวรฺูปานิ ปณฺีตโภชนานิ อคฺคิลาโน อตฺตโน อตฺถาย  
วิญญาเปตฺวา ภฺนฺชเชยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๔๐. โย ปน ภิกฺขุ อทินฺนํ มุขทฺวารํ อาหารํ อหเรยฺย  
อณฺณตฺร อุทกทฺนฺตโปณฺา, ปาจิตฺตียํ.

โภชนวคฺโค จตฺตฺเถ.

๔๑. โย ปน ภิกฺขุ อเจลกสฺส วา ปริพฺพาชกสฺส วา  
ปริพฺพาชิกาย วา สหตฺถา ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ทเทยฺย,  
ปาจิตฺตียํ.

๔๒. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ เอวํ วเทยฺย “เอหาวุโส  
คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑทฺาย ปวิสฺสฺสามาติ. ตสฺส  
ทาเปตฺวา วา อทาเปตฺวา วา อญฺโยเชยฺย “คจฺจาวุโส,  
น เม ตยา สทฺธิํ กถา วา นิสฺชฺชา วา ฆาสฺสุ โหติ, เอกกสฺส เม  
กถา วา นิสฺชฺชา วา ฆาสฺสุ โหติตีติ, เอตฺเทว ปจฺจยํ กริตฺวา

อนณณํ , ปาจิตฺตํ.

๔๓. โย ปน ภิกขุ สโฆชเน กุเล อณุปชชช  
นิสชชํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺตํ.

๔๔. โย ปน ภิกขุ มาตุคามเน สหุธิ รโห ปฏิจฺจนฺเน  
อาสเน นิสชชํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺตํ.

๔๕. โย ปน ภิกขุ มาตุคามเน สหุธิ เอโก เอกาย รโห  
นิสชชํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺตํ.

๔๖. โย ปน ภิกขุ นิมนฺติโต สภตฺโต สมาโน, สนฺตํ  
ภิกขุํ อนาปุจฺฉา ปุเรภตฺตํ วา ปจฺฉาภตฺตํ วา กุเลสุ จาริตฺตํ  
อาปชฺเชยฺย, อณฺณตฺร สมยา, ปาจิตฺตํ. ตตฺถายํ สมโย:  
จีวรทานสมโย จีวรการสมโย, อयํ ตตฺถ สมโย.

๔๗. อคิลานเน ภิกขุณา จาตุมาสปจฺจยปวารณา  
สาทิตพฺพา อณฺณตฺร ปุณฺปวารณาย, อณฺณตฺร  
นิจฺจปวารณาย, ตโต เจ อุตฺตริ สาทิเยยฺย, ปาจิตฺตํ.

๔๘. โย ปน ภิกขุ อญฺญตฺตํ เสนํ ทสฺสนาย คจฺเจยฺย  
อณฺณตฺร ตถารูปปจฺจยา, ปาจิตฺตํ.

๔๙. สียา จ ตสฺส ภิกขุโน โกจิเทว ปจฺจโย เสนํ  
คมนาย, ทฺวิรตฺตตฺริตฺตํ เตน ภิกขุณา เสนาย วสิตพฺพํ.  
ตโต เจ อุตฺตริ วเสยฺย, ปาจิตฺตํ.

๕๐. ทฺวิรตฺตตฺริตฺตญฺเจ ภิกขุ เสนาย วสมาโน  
อญฺโยธิกํ วา พลคฺคํ วา เสนาพฺยุหํ วา อนีกทสฺสนํ วา

คจฺเจยฺย, ปาจิตฺตีย์.

อเจลกาวคโค ปญฺจโม.

๕๑. สุราเมรยปาเน ปาจิตฺตีย์.

๕๒. องฺคุลิปโตทเก ปาจิตฺตีย์.

๕๓. อุทเก หสฺสธมฺเม ปาจิตฺตีย์.

๕๔. อนาทรียะ ปาจิตฺตีย์.

๕๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุ ภิสาเปยฺย, ปาจิตฺตีย์.

๕๖. โย ปน ภิกฺขุ อคิลานํ วิสฺวนาเปกฺโข โชตี  
สมาทเหยฺย วา สมาทหาเปยฺย วา อญฺญตฺร ตถารูปปจฺจยา,  
ปาจิตฺตีย์.

๕๗. โย ปน ภิกฺขุ โอเรนทฺธมฺมาสํ นฺหาเยยฺย  
อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตฺตีย์. ตตฺถายํ สมโย: ทิยทฺโธ  
มาโส เสโส คิมฺหานนฺติ วสฺसानสฺส ปจฺโม มาโส อิจฺเจเต  
อทฺธมเตยฺยมาสา อุณฺหสมโย ปริพาหสมโย คิลานสมโย  
กมฺมสมโย อทฺธานคมนสมโย วาตฺวภูจิสฺมโย. อयํ ตตฺถ  
สมโย.

๕๘. นวฺมปน ภิกฺขุณา จีวรลาภานํ ตินฺถณํ  
ทฺพฺพณฺณกรณานํ อญฺญตฺรํ ทฺพฺพณฺณกรณํ อาทาตพฺพํ  
นีลํ วา กทฺทมํ วา กาฬสามํ วา, อนาธา เจ ภิกฺขุ ตินฺถณํ  
ทฺพฺพณฺณกรณานํ อญฺญตฺรํ ทฺพฺพณฺณกรณํ นวํ จีวรํ  
ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺตีย์.

๕๙. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส วา ภิกขุณียา วา  
สิกขมานาย วา สามเณรสฺส วา สามเณรียา วา สามํ จีวรํ  
วิกปเปตฺวา อปจจุฑารกํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๖๐. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส ปตฺตํ วา จีวรํ วา  
นีสีนํ วา สฺฐิจฺฉรํ วา กายพณฺธํ วา อปนฺนํ เวยฺย วา  
อปนฺธาเปยฺย วา อนฺตมโส หสฺสาเปกฺโขปิ, ปาจิตฺตียํ.

สุราปานวคฺโค จฺญโส.

๖๑. โย ปน ภิกขุ สณฺจิจฺจ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปยฺย,  
ปาจิตฺตียํ.

๖๒. โย ปน ภิกขุ ชานํ สปปาณกํ อุทกํ ปริภุญฺเชยฺย,  
ปาจิตฺตียํ.

๖๓. โย ปน ภิกขุ ชานํ ยถาธมฺมํ นีห<sup>๑</sup>ตาธิกรณํ  
ปฺนํกมฺมาย อุกโกฏฺเวยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๖๔. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส ชานํ ทฏฺฐจุลฺลํ อาปตฺตํ  
ปฏฺฐิจฺฉาเทยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๖๕. โย ปน ภิกขุ ชานํ อุณฺวิสตีวสฺสํ ปุคฺคํ  
อุปสมฺปาเทยฺย, โส จ ปุคฺคโล อนุปสมฺปนฺโน, เต จ ภิกขุ  
การยหา, อิทํ ตสฺมี ปาจิตฺตียํ.

๑ (นิ + ทนฺ + ต).

๖๖. โย ปน ภิกขุ ชานํ เถยฺยสตุเถน สทฺธิํ สํวิธาย  
เอกทฺธานมคฺคํ ปฏฺฐิปชฺเชยฺย อนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ,  
ปาจิตฺติยํ.

๖๗. โย ปน ภิกขุ มาตุคามเณ สทฺธิํ สํวิธาย  
เอกทฺธานมคฺคํ ปฏฺฐิปชฺเชยฺย อนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ,  
ปาจิตฺติยํ.

๖๘. โย ปน ภิกขุ เอวํ วทฺเขยฺย “ตถาหิ ภควตา ฐมฺมํ  
เทสิตํ อาชานามิ; ยถา เยเม อนฺตรายิกา ฐมฺมา วุตฺตา  
ภควตา, เต ปฏฺฐิเสวโต นาลํ อนฺตรายายาติ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ  
เอวมสฺส วจฺนีโย “มา आयสฺมา เอวํ อวฺจ, มา ภควนฺตํ  
อพฺภาจิกฺขิ; น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ, น หิ ภควา  
เอวํ วทฺเขยฺย; อเนกปริยาเยน อาวุโส อนฺตรายิกา ฐมฺมา<sup>๑</sup>  
วุตฺตา ภควตา, อลญฺจ ปน เต ปฏฺฐิเสวโต อนฺตรายายาติ;  
เอวญฺจ โส ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย,  
โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตตฺติยํ สมนุภาสิตพฺโพ ตสฺส  
ปฏฺฐินิสฺสคฺคาย; ยาวตตฺติยญฺเจ สมนุภาสียมาโน ตํ  
ปฏฺฐินิสฺสชฺเชยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ, โน เจ ปฏฺฐินิสฺสชฺเชยฺย,  
ปาจิตฺติยํ.

๑ ส. ม. ย. เทว. ไปตุถเกสฺ ฐมฺมา อนฺตรายิกาติ ทิสฺสติ.

๖๙. โย ปน ภิกขุ ชานํ ตถาวาทินา ภิกขุณา  
 อกฏานุชฌเมน ตํ ทิฏฐิจิ อปปฏินิสฺสฏฺฐเจเน สหุธิ สมภุญฺเชยฺย  
 วา สํวเสยฺย วา สห วา เสยฺยํ กปเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๗๐. สมณฺหุเทโสปี เจ เอวํ วเทยฺย “ตถาหํ ภควตา  
 ฌมฺมํ เทสิตํ อาชานามิ; ยถา เยเม อนฺตรายิกา ฌมฺมา วุตฺตา  
 ภควตา, เต ปฏิเสวโต นาลํ อนฺตรายายาติ โส สมณฺหุเทโส  
 ภิกขุหิ เอวมสฺส วจนีโย “มา อาวุโส สมณฺหุเทส เอวํ อวจ,  
 มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ, น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ,  
 น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย. อนेกปริยาเยน อาวุโส สมณฺหุเทส  
 อนฺตรายิกา ฌมฺมา วุตฺตา ภควตา, อลญฺจ ปน เต ปฏิเสวโต  
 อนฺตรายายาติ; เอวญฺจ โส สมณฺหุเทโส ภิกขุหิ วุจฺจมานो  
 ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย, โส สมณฺหุเทโส ภิกขุหิ เอวมสฺส  
 วจนีโย “อชฺชตฺตคฺเค เต อาวุโส สมณฺหุเทส น เจว โส ภควา  
 สตฺถา อปทิสิตพฺโพ; ยมฺปิ จญฺเเย สมณฺหุเทสา ลภนฺติ  
 ภิกขุหิ สหุธิ ทุวิรตฺตตฺติรตฺตํ สหเสยฺยํ, สปิ เต นตฺถิ; จร ปิเร  
 วินสฺสาติ. โย ปน ภิกขุ ชานํ ตถานาสิตํ สมณฺหุเทสํ  
 อุปลापेยฺย วา อุปลุจฺจาเปยฺย วา สมภุญฺเชยฺย วา สห วา  
 เสยฺยํ กปเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

สปปาณวคฺโค สตฺตโม.

๗๑. โย ปน ภิกขุ ภิกขุหิ สหฌมฺมิกํ วุจฺจมานो  
 เอวํ วเทยฺย “น ตาวาหํ อาวุโส เอตสฺมี ลิกฺขาปเท

สิกขิขัสสามิ, ยาว นณณํ ภิกขุํ พยตตํ วินยธโร ปริปุจฉามิตี,  
 ปาจิตตียํ. สิกขมาเนน ภิกขเว ภิกขุณา อญฺเฆตพฺพํ  
 ปริปุจฉิตพฺพํ ปริปณฺหิตพฺพํ, อयํ ตตฺถ สามีจิ.

๗๒. โย ปน ภิกขุ ปาฏิโมกฺเข อุกฺกิสฺสมานเ เอวํ วเทย  
 “กิมฺปนิเมหิ ขุทฺทธานุขุทฺทเกหิ สิกฺขาปเทหิ อุกฺกิฏฺเฐหิ,  
 ยาวเทว กุกฺกัจจาย วิหะสาย วิเลขาย สํวตฺตณฺตีติ,  
 สิกฺขาปทวิวนฺณนเก, ปาจิตตียํ.

๗๓. โย ปน ภิกขุ อนฺวทฺธมฺมามสํ ปาฏิโมกฺเข  
 อุกฺกิสฺสมานเ เอวํ วเทย “อิทาเนว โข อหํ อาชานามิ  
 ‘อยมฺปิ กิร ธมฺโม สุตฺตาคโต สุตฺตปริยาปนฺโน อนฺวทฺธมฺมามสํ  
 อุกฺกเทสํ อากัจจตีติ; ตถฺยเจ ภิกขุํ อญฺเฆ ภิกขุ ๑๐ ชานะยฺมํ  
 “นิสินฺนปฺพพฺพํ อิมินา ภิกขุณา ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ ปาฏิโมกฺเข  
 อุกฺกิสฺสมานเ โก ปน วาโท ภิกฺขุโยติ, น จ ตสฺส ภิกขุโน  
 อญฺเฆตณเณน มุตฺติ อตฺถิ; ยถจ ตตฺถ อาปตฺตี อาปนฺโน, ตถจ  
 ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพ; อุตฺตริณฺจสฺส โมโห อาโรเปตพฺโพ  
 “ตสฺส เต อาวุโส อลาภา, ตสฺส เต ทูลลทฺธํ; ยํ ตวํ  
 ปาฏิโมกฺเข อุกฺกิสฺสมานเ น สาธุกํ อภฺจิกตฺวา มนสิกโรสีติ;  
 อิหํ ตสฺมี โมหนเก, ปาจิตตียํ.

๗๔. โย ปน ภิกขุ ภิกฺขุสฺส กุปีโต อนตฺตมโน ปหารํ  
 ทเทย, ปาจิตตียํ.

๗๕. โย ปน ภิกขุ ภิกฺขุสฺส กุปีโต อนตฺตมโน



តតសត្តតិកំ ខុគុគិរេយុយ, បាធិត្តតិយំ.

๗๖. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ อมฺมฺลเกน สงฺฆมาทิสเสเสน  
อนฺนทฺธํเสยฺย, ปาจิตฺตํ.

๗๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส สณฺจิจฺจ กุกฺกัจจํ  
 อุปทเหยย “อิติสฺส มฺหุตฺตมปิ อผาสฺส ภวิสฺสตีติ เอตทเว  
 ปจฺจยํ กริตฺวา อนนฺณํ, ปาจิตฺตียํ.

๗๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณฺโณ ภณฺทนชาตานิ กลหชาตานิ  
 วิวาทาปนฺนํ อุปสฺสตีติ ภูเจยฺย “ยํ อิเม ภณิสฺสณฺติ,  
 ตํ โสสสามีติ เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา อนณฺณํ , ปาจิตฺติยํ.

๗๙. โย ปน ภิกขุ ธมฺมิกานํ กมฺมานํ จนฺทํ ทตฺวา  
ปจฺจา ขิยฺยนธมฺมํ<sup>๑</sup> อปฺปชฺเชยฺย, ปาจิตฺตียิ.

๘๐. โย ปน ภิกขุ สงฺฆे วิจิจฺจกถาย วตฺตมานาย  
 จนฺทํ อทฺตวา อญฺญาสาสนา ปกฺกเมยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๘๑. โย ปน ภิกขุ สมคฺเคน สงฺเขน จีวรํ ทตฺวา ปจฺฉา  
ขียฺยณธมฺมํ อาปชฺเชยฺย “ยถาสนฺตฺตํ ภิกขุ สงฺฆิกํ ลาภํ  
ปริณามเณตฺติ, ปาจิตฺติยํ.

๘๒. โย ปน ภิกขุ ชานํ สงฺฆิกํ ลาภํ ปริณตํ ปุคฺคลสฺส  
 ปรินาเมยฺย, ปาจิตตียํ.

สหคมุมิกวคุโค อฏจโม.

๑ สยาม. ม. เทว. ขีปนธมฺมํ ย. ขีปนธมฺมํ.

๘๓. โย ปน ภิกขุ รมโห ชตตียสสุ มุทฺธาภิสิตตสฺส<sup>๑</sup>  
อนิกฺขนฺตรราชเก อนิกฺคตฺรตนเก ปุพฺเพ อปฺปฏิสัวฺทิตโต  
อินทฺหีลํ อติกกฺกามะยฺย<sup>๒</sup>, ปาจิตฺตียํ.

๘๔. โย ปน ภิกขุ รตนํ วา รตนสมฺมตํ วา  
อญฺญตฺร อชฺฌารามา วา อชฺฌาวสธา วา อุกฺคณฺเหยฺย วา  
อุกฺคณฺหาเปยฺย วา, ปาจิตฺตียํ. รตนํ วา ปน ภิกขุ ภา  
รตนสมฺมตํ วา อชฺฌารามา วา อชฺฌาวสเถ วา  
อุกฺคเหตฺวา วา อุกฺคณฺหาเปตฺวา วา นิกฺขิปิตพฺพํ  
“ยสฺส ภวิสฺสตี, โส หริสฺสตีตี, อยํ ตตฺถ สามีจิ.

๘๕. โย ปน ภิกขุ สนฺตํ ภิกขุํ อนาปุจฺจา วิกาเล คามํ  
ปวิเสยฺย อญฺญตฺร ตถารูปา อจฺจายิกา กรณียา, ปาจิตฺตียํ.

๘๖. โย ปน ภิกขุ อฏฺฐิมยํ วา ทนฺตมยํ วา  
วิสาณมยํ วา สฺฐิจิมรํ การาเปยฺย, เกทนํ ปาจิตฺตียํ.

๘๗. นวมฺปน ภิกขุ ภา มณฺจํ วา ปีจํ วา การยมาเนน  
อฏฺฐจฺจุลปาทกํ กาเรตพฺพํ สุกตงฺกุเลน อญฺญตฺร เหมจฺจิมาย  
อฏฺฐนิยา, ตํ อติกกฺกามยโต เจทนํ ปาจิตฺตียํ.

๘๘. โย ปน ภิกขุ มณฺจํ วา ปีจํ วา ตฺวโลนทฺธํ  
การาเปยฺย, อุทฺทาลนํ ปาจิตฺตียํ.

๑ สี. ม. ย. เทว. มุทฺธาวาสิตตสฺส.

๒ สี. ม. อติกกฺกเมยฺย. ปวฺรณเวเสทานิ อิมํ อุทฺทิสฺสตี.

๘๙. นิสีทนมฺปน ภิกฺขุณา การยมาเนน ปมาณิกํ  
กาเรตพฺพํ: ตตฺตริทํ ปมาณํ: ทีฆสฺส เทว วิทตฺติโย สุตตวิทตฺติยา,  
ติริยํ ทิยพฺพมฺ, ทสสา วิทตฺติ. ตํ อติฏฺกามยโต เจทนกํ  
ปาจิตฺตติยํ.

๙๐. กณฺฑปฺปฏิจฺฉาที ปน ภิกฺขุณา การยมาเนน  
ปมาณิกา กาเรตพฺพา: ตตฺตริทํ ปมาณํ: ทีฆสฺส จตฺสฺส  
วิทตฺติโย สุตตวิทตฺติยา ติริยํ เทว วิทตฺติโย, ตํ  
อติฏฺกามยโต เจทนกํ ปาจิตฺตติยํ.

๙๑. วสฺสสิกฺสาฎฺฐิกํ ปน ภิกฺขุณา การยมาเนน ปมาณิกา  
กาเรตพฺพา; ตตฺตริทํ ปมาณํ: ทีฆสฺส จ วิทตฺติโย  
สุตตวิทตฺติยา ติริยํ อพฺพมฺเตยฺยา, ตํ อติฏฺกามยโต เจทนกํ  
ปาจิตฺตติยํ.

๙๒. โย ปน ภิกฺขุ สุตตจิวรรูปปมาณํ จิวรรํ การาเปยฺย  
อติเรกํ วา, เจทนกํ ปาจิตฺตติยํ. ตตฺตริทํ สุตตสฺส  
สุตตจิวรรูปปมาณํ: ทีฆสฺส นว วิทตฺติโย สุตตวิทตฺติยา ติริยํ  
จ วิทตฺติโย, อิทํ สุตตสฺส สุตตจิวรรูปปมาณํ.

รตนวคฺโค นวโม.

อุทฺทหฺมฺจฺจา โข อายสฺมฺนฺโต เทวณฺวุติ ปาจิตฺตติยา ฐมฺมา.

ตตฺถายสฺมฺนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสทฺธา ?

ทฺฐิตยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสทฺธา ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสทฺธา ?

ปริสฺสทุเชตฺตถายสฺมนฺโตะ; ตสฺมา ตฺถหิ, เอวเมตํ  
ธารยามี.

ปาจิตติยา นิฏฺฐิตา.

## ปาฏิเทศนียา

อิมे โข ปณายสฺมนฺโตะ จตฺตารโ ปาฏิเทศนียา ฐมฺมา  
อฺตุทฺเทสํ อากจฺจนฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาติกาย ภิกฺขุณียา อนฺตรฆรํ  
ปวิฏฺฐาย หตฺถโต ขาทนียํ วา โภชนียํ วา สหตฺถา  
ปฏิกคฺเคตฺวา ขาทะยฺย วา ภูญฺเชยฺย วา, ปฏฺฐิตะตพฺพํ เตน  
ภิกฺขุณา “การยหํ อารุโส ฐมฺมํ อปาชฺชํ อสฺสปาเย  
ปาฏิเทศนียํ, ตํ ปฏฺฐิตะเสมีติ.

๒. ภิกฺขุ ปเนว กุเลสุ นิมนฺติตา ภูญฺชนฺติ, ตตฺร เจ  
ภิกฺขุณี โวสาสมานรूपํ จิตฺตา โหติ “อิธ สฺสํ เทถ, อิธ โອทฺถํ  
เทถาติ, เตหิ ภิกฺขุหิ สํ ภิกฺขุณี อปฺสาเทตพฺพา  
“อปฺสกก ตาว ภคินี, ยาว ภิกฺขุ ภูญฺชนฺตีสฺส: เอกสฺสปี เจ  
ภิกฺขุโน นปฺปฏฺฐิภาเสยฺย ตํ ภิกฺขุณี อปฺสาเทตํ “อปฺสกก ตาว  
ภคินี, ยาว ภิกฺขุ ภูญฺชนฺตีสฺส, ปฏฺฐิตะตพฺพํ เตหิ ภิกฺขุหิ  
“การยหํ อารุโส ฐมฺมํ อปาชฺชิมหา อสฺสปาเย ปาฏิเทศนียํ,  
ตํ ปฏฺฐิตะเสมาติ.

๓. ยานิ โข ปน ตานิ เสกฺขสมฺมตานิ กุลานิ, โย ปน

ภิกขุ ตถารูปเสฏฺฐ เสฏฺฐสมมตเสฏฺฐ กุเลสฺสุ ปุพฺพเพ อนิมฺนติโต  
 อคิลานโน ขาทนียํ วา โภชนนียํ วา สหตถา ปฏิกคฺคเหตฺวา  
 ขาทเยยฺย วา ภูณฺณเชยฺย วา, ปฏฺฐิตเสตพฺพํ เตน ภิกขุณา  
 “การยฺหํ อวฺสุ ฐมฺมํ อปชฺชํ อสปปายํ ปาฏฺฐิตเสนนียํ,  
 ตํ ปฏฺฐิตเสมีติ.

๔. ยานิ โข ปน ตานิ อารญฺญกานิ เสนาสนาณิ  
 สาสงฺกสมฺมตานิ สปปฏฺฐิกายานิ, โย ปน ภิกขุ ตถารูปเสฏฺฐ  
 เสนาสเนสฺสุ วิหรนฺโต<sup>๑</sup> ปุพฺพเพ อปฺปฏฺฐิสํวิทิตํ ขาทนียํ วา  
 โภชนนียํ วา อชฺฌารามะ สหตถา ปฏิกคฺคเหตฺวา อคิลานโน  
 ขาทเยยฺย วา ภูณฺณเชยฺย วา, ปฏฺฐิตเสตพฺพํ เตน ภิกขุณา  
 “การยฺหํ อวฺสุ ฐมฺมํ อปชฺชํ อสปปายํ ปาฏฺฐิตเสนนียํ, ตํ  
 ปฏฺฐิตเสมีติ.

อุทฺทมิฏฺฐา โข อายสฺสมนฺโต จตฺตารอ ปาฏฺฐิตเสนนียา  
 ฐมา.

ตตฺถายสฺสมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ทฺหิตยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺสมนฺโต; ตสฺมา ตฺถนฺทึ, เอวเมตํ ฐารยามิ.

ปาฏฺฐิตเสนนียา นิฏฺฐิตา.

๑ ส. สฺยา. ปโตถเกสฺส วิหรนฺโตติ ปทํ อตฺถิ. ม. ย. เทว. ปโตถเกสฺส ปน อิทํ นตฺถิ.

## เสขิยา

อิมะ โข ปณายสฺมนุโต เสขิยา ธมฺมา อุกฺกเทสํ อาคจฺจนฺติ.

๑. “ปริมณฺทลํ นิวาเสสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๒. “ปริมณฺทลํ ปารุปีสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๓. “สุปฺปฏิจฺจนฺโน อนฺตรมเร คมิสฺสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๔. “สุปฺปฏิจฺจนฺโน อนฺตรมเร นิสีทิสฺสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๕. “สุสํวฺโต อนฺตรมเร คมิสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๖. “สุสํวฺโต อนฺตรมเร นิสีทิสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๗. “โอกฺกขิตฺตจกฺขุ อนฺตรมเร คมิสฺสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๘. “โอกฺกขิตฺตจกฺขุ อนฺตรมเร นิสีทิสฺสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๙. “น อุกฺกขิตฺตกาย อนฺตรมเร คมิสฺสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๑๐. “น อุกฺกขิตฺตกาย อนฺตรมเร นิสีทิสฺสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๑๑. “น อุกฺกขิตฺตกาย อนฺตรมเร คมิสฺสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๑๒. “น อุกฺกขิตฺตกาย อนฺตรมเร นิสีทิสฺสามีติ สีกฺขา

กรณียา.

๑๓. “อปปสทโท อนฺตรมฺเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๑๔. “อปปสทโท อนฺตรมฺเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๑๕. “น กายปฺปจาลกํ อนฺตรมฺเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๑๖. “น กายปฺปจาลกํ อนฺตรมฺเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๑๗. “น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรมฺเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๑๘. “น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรมฺเร นิสีทิสฺสามีติ

สิกฺขา กรณียา.

๑๙. “น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรมฺเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๒๐. “น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรมฺเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๒๑. “น ขมฺภกโต อนฺตรมฺเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๒๒. “น ขมฺภกโต อนฺตรมฺเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา

กรณียา.

๒๓. “น โอคฺคณฺโจิโต อนฺตรมฺเว คมิสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๒๔. “น โอคฺคณฺโจิโต อนฺตรมฺเว นิสีทิสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๒๕. “น อุกฺกุฏิกาย อนฺตรมฺเว คมิสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๒๖. “น ปลฺลตฺติกาย อนฺตรมฺเว นิสีทิสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

ฉพฺพีสติ สารูปปา.

๑. “สกุจฺจํ ปิณฺทปาตํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๒. “ปตฺตสณฺณํ ปิณฺทปาตํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๓. “สมสฺสปกํ ปิณฺทปาตํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๔. “สมตฺตติกํ ปิณฺทปาตํ ปฏฺิคฺคเหสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๕. “สกุจฺจํ ปิณฺทปาตํ ภูณฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๖. “ปตฺตสณฺณํ ปิณฺทปาตํ ภูณฺชิสฺสามีติ สีกุขา  
กรณียา.

๗. “สพฺทานํ ปิณฺทปาตํ ภูณฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.



๘. “สมสฺสูปกั ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๙. “น ญฺูปโต โอมทฺทิตฺวา ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสสามีติ  
สีกฺขา กรณียา.

๑๐. “น สฺสปี วา พุยฺญชนํ วา โอทเนน ปฏฺิจฺฉาเทสฺสามิ  
ภิกฺขุโยกมฺยตํ อฺปปาทายาติ สีกฺขา กรณียา.

๑๑. “น สฺสปี วา โอทนํ วา อคฺคิลาโน อตฺตโน อตฺถาย  
วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๑๒. “น อฺชฺชฌานสฺสญฺญี ปเรสํ ปตฺตํ โอลฺลเกสฺสามีติ  
สีกฺขา กรณียา.

๑๓. “นาติมหนฺตํ กวฬํ กริสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๑๔. “ปริมณฺฑลํ อาโลปํ กริสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๑๕. “น อนาหณฺเณ กวเพ มฺขทฺวารํ วิวริสฺสสามีติ  
สีกฺขา กรณียา.

๑๖. “น ภุญฺชมาโน สพุฬํ หตฺถํ มฺখে ปกฺขิปีสฺสามีติ  
สีกฺขา กรณียา.

๑๗. “น สกฺวเพน มฺเขน พฺยาหริสฺสสามีติ สีกฺขา  
กรณียา.

๑๘. “น ปิณฺฑทฺทุกฺเขปกั ภุญฺชิสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๑๙. “น กวฬาวจฺเจทกั ภุญฺชิสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๒๐. “น อวคณฺทการกั ภุญฺชิสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๒๑. “น หตฺถนิทฺฐนํ ภุญฺชิสฺสสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๒๒. “น สิตถาวการกัม ภุญฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๒๓. “น ชิวหานิจฺฉารกัม ภุญฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๒๔. “น จปฺปจฺปการกัม ภุญฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๒๕. “น สฺรจฺจการกัม ภุญฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๒๖. “น หตฺถนิลฺเลหกัม ภุญฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๒๗. “น ปตฺตนิลฺเลหกัม ภุญฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๒๘. “น โอลฺลจฺฉนิลฺเลหกัม ภุญฺชิสฺสามีติ สีกุขา กรณียา.

๒๙. “น สามิสฺเสน หตฺถเณ ปาณียถาลกัม ปฏฺฐิคฺคเหสฺสามีติ  
สีกุขา กรณียา.

๓๐. “น สสิตถกัม ปตฺตโรวณํ อนฺตรมฺเว จทฺเทศฺสามีติ  
สีกุขา กรณียา.

สมตฺตีส โภชนปฏฺฐิสฺสยฺตฺตา.

๑. “น จตฺตปาณิสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สีกุขา กรณียา.

๒. “น ทณฺฑปาณิสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สีกุขา กรณียา.

๓. “น สตฺถปาณิสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สีกุขา กรณียา.

๔. “น อาวุธปาณิสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สีกุขา กรณียา.

๕. “น ปาทุการุฬฺหสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ

สิกขา กรณียา.

๖. “น อุปาหนารูปหสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สิกขา กรณียา.

๗. “น ยานคตสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สิกขา กรณียา.

๘. “น สยनคตสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สิกขา กรณียา.

๙. “น ปลลตฺถิกาย นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ  
เทสิสฺสามีติ สิกขา กรณียา.

๑๐. “น เวฏฺฐจิตตีสสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สิกขา กรณียา.

๑๑. “น โอคฺคณฺฐจิตตีสสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สิกขา กรณียา.

๑๒. “น จมายํ นิสีทิตฺวา อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส  
ฐมมํ เทสิสฺสามีติ สิกขา กรณียา.

๑๓. “น นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุกฺกุเ อาสเน นิสินฺนสฺส  
อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ สิกขา กรณียา.

๑๔. “น จิโต นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ  
สิกขา กรณียา.

๑๕. “น ปจฺจนโต คจฺจนโต ปุรโต คจฺจนตสฺส  
อคิลานสฺส ฐมมํ เทสิสฺสามีติ สิกขา กรณียา.

๑๖. “น อุปฺปเณน คจฺจนฺโต ปเณน คจฺจนฺตสฺส  
อคิลานสฺส ฐมฺมํ เทสิสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

โสฬส ฐมฺมเทสนาปฏิสัยฺยตุตา.

๑. “น จิโต อคิลานो อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา  
กริสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๒. “น หริเต อคิลานो อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา  
กริสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

๓. “น อุทเก อคิลานो อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา  
กริสฺสามีติ สีกฺขา กรณียา.

ตโย ปกิณฺณกา.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมฺนฺโต เสขียา ฐมา.

ตตฺถายสฺมฺนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

หุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเทตฺถายสฺมฺนฺโต; ตสฺมา ตฺถเห, เอวเมตํ ธารยามิ.

เสขียา นิฏฺฐิตา.

## สตฺตาทิกรณสมถา

อิเม โข ปณายสฺมฺนฺโต สตฺตาทิกรณสมถา ฐมา  
อุทฺทเทสํ อาคจฺจนฺติ.

อุปฺปนฺนูปฺปนฺนํ อธิกรณํ สมถาย วุปฺสมาย

สมมุขาวินโย ทาทพโพ, สติวินโย ทาทพโพ, อมฺพหฺวินโย  
ทาทพโพ, ปฏินฺนาตกรรม, เยภฺยฺยสิกา, ตสฺส ปาปฺยสิกา\*,  
ติณฺวตฺตการโกติ.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต สตฺตาทิกรณสมฺมา ฐมา.  
ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?  
หุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?  
ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?  
ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต; ตสฺมา ตฺถนฺทึ, เอวเมตํ ธารยามิ.

สตฺตาทิกรณสมฺมา นิฏฺฐิตา.

อุทฺทิฏฺฐํ โข อายสฺมนฺโต นิทานํ.  
อุทฺทิฏฺฐา จตฺตารอ ปาราชิกา ฐมา.  
อุทฺทิฏฺฐา เตรส สงฺฆาติเสสา ฐมา.  
อุทฺทิฏฺฐา เทว อนฺนิตา ฐมา.  
อุทฺทิฏฺฐา ตีส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ฐมา.  
อุทฺทิฏฺฐา เทวนฺนฺติ ปาจิตฺติยา ฐมา.  
อุทฺทิฏฺฐา จตฺตารอ ปาฏิเทสนียา ฐมา.  
อุทฺทิฏฺฐา เสขิยา ฐมา.  
อุทฺทิฏฺฐา สตฺตาทิกรณสมฺมา ฐมา.

๑ ส. ย. ตสฺสปาปฺยสิกา. สฺยา. วิ. (๒๔๗๐) ม. เทว. ตสฺสปาปฺยสิกา.

เอตตกนฺตสฺส ภควโต สุตตาคตํ สุตตปริยาปนํ  
อนวทฺธมมํ อทุทฺธํ อากจฺฉติ. ตตฺถ สพฺเพเหว สมคฺเคหิ  
สมโมทมานเหหิ อวิวทมานเหหิ ลิกฺขิตพฺพนฺติ.

ภิกขุปาฏิโมกข์ นิฉฺฉิตํ.

## สัจจกิริยาคาถา

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	พุทฺธเม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โสตฺถิ เม โหตุ สพฺพทา

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	ธมฺโม เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โสตฺถิ เม โหตุ สพฺพทา

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โสตฺถิ เม โหตุ สพฺพทา

## สีลทุทฺธสปาโร

ภาสิตมิทํ เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา  
อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺธเณ, “สมฺปนฺนสีลา ภิกฺขเว วิหฺรต  
สมฺปนฺนปาฏิโมกฺขา, ปาฏิโมกฺขสํวรํสูตา วิหฺรต  
อาจารโคจรสมฺปนฺนา, อณฺุมตฺเตสฺส วชฺเชสฺส ภาทสฺสาวี  
สมาทาย ลิกฺขถ ลิกฺขาปเทสฺสุติ, ตสฺมาติหฺมเหหิ ลิกฺขิตพฺพํ,

“สมฺปนฺนสึลา วิหริสฺสาม สมฺปนฺนปาฏิโมกฺขา,  
 ปาฏิโมกฺขสํวรสํวตา วิหริสฺสาม อัจจโรจรสฺมนฺนา,  
 อณฺมตฺเตสฺ วชฺเชสฺ ภัยทสฺสาวิ สฺมาทาย สิกฺขิสฺสาม  
 สิกฺขาปเทสฺสติ, เอวณฺหิ โน สิกฺขิตพฺพํ.

## ตายนคาถา

ฉินฺท โสถํ ปฺรกุณฺณม	กาเม ปณฺท พฺราหฺมณ
นปฺปหาย มฺหิ กาเม	เนกตฺตมฺปปฺชติ.
กยิรา เจ กยิราเถณํ	ทพฺพเมณํ ปฺรกุณฺเม
สิถิโล หิ ปฺริพฺพาโช	ภียโย อากิรเต รชํ.
อกถํ ทุกฺกณฺํ เสยฺโย	ปจฺจา ตปฺปติ ทุกฺกณฺํ
กตญฺจ สุกถํ เสยฺโย	ยํ กตฺวา นานฺตปฺปติ.
กุโส ยถา ทุกฺคหิโต	หตฺถเมวานุกฺกนฺตติ
สามญฺญํ ทปฺปปฺราณญฺจํ	นิริยาณฺณปกทฺตติ.
ยงฺกิญฺจิ สิถิลํ กมฺมํ	สงฺกิลิณฺณญฺจ ยํ วตํ,
สงฺกสฺสรํ พฺรหฺมจฺริยํ	น ตํ โหติ มหปฺพลนฺติ.

“การบูชาอุปัชฌาย์ ครูบาอาจารย์ที่ดีที่สุด  
ก็ด้วยการกระทำของเรา”



*“The highest form of honoring one’s  
preceptor and teacher is reflected  
in one’s noble action”*

แสดงพระปาฏิโมกข์ ณ อุโบสถ วัดทองนీยม นนongแขม กรุงเทพมหานคร

*Reciting the Pāṭimokkha in ceremony at the ordination hall of Wat Thong Niam,  
Nong Khaem district, Bangkok*



# พระภิกษุปาฏิโมกข์

## บุพพกรรมและบุพพกิจ

อุโปสสะถะกะระณะโต<sup>๑</sup> ปุพเพ นะวะวิธัง ปุพพะกิจจัง  
 กาทัพพัง โหติ. ตัณฐานะสัมมัชชะนัญจะ ตัตถะ ปะทีปุชชะ  
 ละนัญจะ อาสะนะปัญญะปะนัญจะ  
 ปาณียะปะริโกชณะนียุปฺภูตฺตะปะนัญจะ จันทาระหาณัง  
 ภิกขุณฺหํ จันทาหะระณัญจะ เตสฺสญฺเญวะ อะกะตุโปสะถาณัง  
 ปาริสุทธียาปิ<sup>๒</sup> อาหะระณัญจะ อุตฺตกขานัญจะ ภิกขุคคะณะหา  
 จะ ภิกขุณีนะโมวาโท จาติ.

ตัตถะ ปุริเมสุ จะตุสุ กิจเจสุ ปะทีปะกิจจัง อิทานิ  
 สุริยาโลกัสสะ อตฺถิตายะ นัตถิ อะปะรานิ ตีณิ<sup>๓</sup> ภิกขุณฺหํ  
 วัตตัง ชานันเตหิ อารามิเกหิปี ภิกขุหิปี<sup>๔</sup> กะตานิ  
 ปะริณฺณูจิตานิ โหนติ.

จันทาหะระณะปาริสุทธิอาหะระณานิ<sup>๕</sup> ปะนะ อิมิสสัง  
 สีมายัง หัตถะปาสัง วิชะหิตฺว่า นิสินนาณํ ภิกขุณฺหํ  
 อะภาวะโต นัตถิ.

อุตฺตกขานํ นามะ เอตตะกัง อะติกกัณตัง, เอตตะกัง  
 อะวะสิญฺฐันติ เอวัง อุตฺตวาจิกขะณํ; อุตฺตุนิระ ปะนะ สาสะเน  
 เหมันตะคิมหะวัสสานานํ ะเสนะ ตีณิ โหนติ. อะยัง  
 คิมโหตุ,<sup>๖</sup> อัสสิญจะ อุตฺตุมหิ อริกะมาสะวะเสนะ ทะสะ  
อุโปสะถา, อิมินา ปักเขนะ เอโก อุโปสะโถ สัมปัตโต อัญญะ  
อุโปสะถา อะติกกัณตา เอโก อุโปสะโถ อะวะสิญฺโฐ,<sup>๗</sup>

อิติ เอวัง สัพเพหิ आयस्मन्तेहि อุตฺตฺกขานัง ธาเรตฺตฺพพัง.

(รับว่าเอวัง ภันเต พร้อมกัน ผู้แก้วว่า เอวัง อาวุโส หรือ เอวัง)

ภิกขุคะณะนา นามะ อิมัสฺมิง อฺโปสะถัคเค  
อฺโปสะถตฺตถายะ<sup>๘</sup> สันนิปะติตา ภิกขุ เอตตะกาติ ภิกขุณฺ  
คะณะนา. อิมัสฺมิมปะนะ อฺโปสะถัคเค<sup>๙</sup> จัตตาโร<sup>๑๐</sup> ภิกขุ  
สันนิปะติตา โหนติ.

อิติ สัพเพหิ आयस्मन्तेहि ภิกขุคะณะนาปี  
ธาเรตฺตฺพพา.

(รับว่า เอวัง ภันเต พร้อมกัน แก้วว่า เอวัง อาวุโส หรือ เอวัง)

ภิกขุนี้หะโมวาโท ปะนะ อิทานิ ตาสัง นัตถิตายะ  
นัตถิ. อิติ สะกะระโณกาสานัง ปุพพะกิจจานัง กะตัตตา,  
นิกกะระโณกาสานัง ปุพพะกิจจานัง ปะกะติยา  
ปะริณฺณฺฐิตัตตา, เอวันตัง นะวะวิธัง ปุพพะกิจจัง  
ปะริณฺณฺฐิตัง โหติ.

นิณฺณฺฐิตะ จะ ปุพพะกิจเจ สะเจ โส ทิวะโส  
จาตุททะสีปฺณณะระสีสามัคคีนะมฺญญะตะโร ยะถาขชะ  
อฺโปสะโ<sup>๑๑</sup> ปฺณณะระโส<sup>๑๒</sup> ยาวะติกา จะ ภิกขุ  
กัมมปฺปัตตา สังฆุโปสะถาระหา จัตตาโร<sup>๑๓</sup> วา ตะโต วา  
อะติเรกา ปะกะตัตตา ปาราชิกัง อะนาปฺนนา สังฆะนะ วา  
อะนุกฺขิตตา, เต จะ โข หัตถะปาสัง อะวิชะหิตฺวา  
เอกะสีมายัง ฐิตา, เตสฺสญจะ วิกาละโกชะนาทิวะเสนะ

วัตถุสสะภาคาปัตติโย เจ นะ วิชขันติ; เตสฺสญจะ หัตตะปาเส  
หัตตะปาสะโต พะหิกระณะวะเสนะ วัชเชตัพโพ โกจิ  
วัชชะนีเยปคคะโล เจ นัตถิ.

เอวันตัง อุโปสะเถกัมมัง<sup>๙๔</sup> อิเมหิ จะตฺถุหิ ลักขะณะหิ  
สังคะหิตัง ปัตตะกัลลัง นามะ โหติ กาตุง ยุตตะรูปัง.  
อุโปสะเถกัมมัสสะ<sup>๙๕</sup> ปัตตะกัลลัตตัง วิทิตฺวา อิทานิ  
กะริยะมาโน อุโปสะโถ สังฆะนะ อะนุมาเนตัพโพ.<sup>๙๖</sup>

(รับว่า สาธุ พร้อมกัน)

(ต่อจากนี้ท่านผู้แก่กว่าในสงฆ์ ถ้าไม่ได้สวดเอง ฟังกล่าวคำ  
อชฌะสนา ดังนี้)

ปุปพะกะระณะปุปพะกิจจานิ สะมาเปตฺวา อิมัสสะ  
นิสินนัสสะ ภิกขุสังฆัสสะ อะนุมะติยา ปาฏิโมกขัง  
อุทเทสิตฺถ\* อชฌะสะนัง กะโรมิ.

\*ใช้คำว่า อุทเทสิตฺถ ก็มี

ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปวารณา ฌตฺถิ จเปตฺถุ

## พระภิกขุปาฏิโมกข์

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

สุณาทู เม ภันเต สังฆโม, อชฺชุปโปสะโก **ปณณะระโส\***,  
ยะทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, สังฆโม อุโปสะถัง กะเรยยะ,  
ปาฏิโมกขัง อุททิสเยยยะ.

กิง สังฆัสสะ ปุพพะกิจจัง, ปาริสุทธิง आयัสมันโต  
อาโรเจถะ, ปาฏิโมกขัง อุททิสสामी. ตัง สัพเพวะ สันตา  
สาธุกัง สุโณมะ มะนะสิกะโรมะ. ยัสสะ สียา อาปัตติ,  
โส อาวิกะเรยยะ, อะสันติยา อาปัตติยา ตุณ्हี ภาวัตัพพัง.  
ตุณ्हี ภาเวนะ โข ปะนายัสมันเต ปะริสุทธาติ เวทิสสामी.  
ยะถา โข ปะนะ ปัจเจกะปฏฐัสสะ เวยยากะระณัง โหติ,  
เอวะเมวัง เอวะรูปายะ ปะริสายะ ยาวะตะติยัง อะนุสสาวิตัง  
โหติ. โย ปะนะ ภิกขุ ยาวะตะติยัง อะนุสสาวิยะมาเน  
สระมาโน สันติง อาปัตติง นาวิกะเรยยะ,  
สัมปะชานะมุสาวาทัสสะ โหติ, สัมปะชานะมุสาวาโท  
โข ปะนายัสมันโต อันตะรายิกโก ธัมโม วุตโต ภะคะวะตา,  
ตัสมา สระมาเนนะ ภิกขุณา อาปันเนนะ วิสุทธาเปกเขนะ  
สันตี อาปัตติ อาวิกาตัพพา. อาวิกะตา หิสสะ ผาสฺ โหติ.

นิทานัง นิฏฐิตัง.

\* ถ้าเป็น ๑๔ คำ ฟังว่า จาตุททะโส

## ปาราชิก ๔

ตัตริเม จัตตาโร ปาราชิกา รัมมา อุทเทสัง อาคัจฉันติ.

๑. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุณฺหํ สิกขาสาชีวะะสะมาปันโน สิกขัง อปฺปัจจักขายะ ทุพฺพัลลียัง อะนาวิกิตฺวา เมถุนํ รัมมัง ปะภูเสเวยยะ อันตะมะโส ตีรจฺฉานะคะตายะปิ, ปาราชิโก โหติ อะสังวาโส.

๒. โย ปะนะ ภิกขุ คามา วา อะรัญฺเณ วา อะทินนํ เถยยะสังขาตัง อาทิเยยยะ, ยะถารูเป อะทินนาทาเน ราชา โน โจรัง คะเหตฺวา หะเนยฺยุง วา พันฺธะยฺยุง วา ปัพพาเชยฺยุง วา “โจโรสิ พาโลสิ มุฬฺหิโหสิ เถโนสฺสีติ, ตะถารูปํ ภิกขุ อะทินนํ อาทิยะมาโน, อะยฺมปิ ปาราชิโก โหติ อะสังวาโส.

๓. โย ปะนะ ภิกขุ สัณฺญิจจะ มะนุสสะวิคคะหัง ชีวิตาโวโรเปยยะ, สัตถะหาระกัง วาสสะ ปะริเยเสยยะ, มะระณะ วัณฺณํ วา สังวัณฺณะยยะ, มะระณายะ วา สะมาทะเปยยะ “อัมโภ ปุริสะ กิง ตฺยหิมินา ปาปะเกนะ ทฺวชชีวเตนะ, มะตันเต ชีวิตา เสยโยติ, “อิติ จิตตะมะโน จิตตะสังกัปปो อะเนกะปะริยาเยนะ มะระณะวัณฺณํ วา สังวัณฺณะยยะ, มะระณายะ วา สะมาทะเปยยะ, อะยฺมปิ ปาราชิโก โหติ อะสังวาโส.

๔. โย ปะนะ ภิกขุ อะนะภิชานัง อุตตะริมะนุสสะธัมมัง  
 อัตตูปะนายิกัง อะละมะริยะญาณะทัสสะนัง สะมุทาจะเรยยะ  
 “อิติ ชานามิ, อิติ ปัสสามิติ; ตะโต อะปะเรนะ สะมะเยนะ  
 สะมะนุคคาหิยะมาโน วา อะสะมะนุคคาหิยะมาโน วา  
 อาปันโน วิสุทธาเปกโข เอวัง ะเทยยะ “อะชานะเมวัง  
 อาวุโส อะวะจัง ‘ชานามิ’ อะปัสสัง ‘ปัสสามิ’ ตัจฉัง มุสา  
 วิละปินติ, อัญญัตระ อะธิมานา, อะยัมปิ ปาราชิโก โหติ  
 อะสังวาโส.

อุททิฏฐา โข อายัสมันโต จัตตาโร ปาราชิกา ธัมมา,  
 เยสัง ภิกขุ อัญญะตะรัง วา อัญญะตะรัง วา อาปัสชิต์วา  
 นะ ละภะติ ภิกขุหิ สัทธัง สังวาสัง, ยะถา ปุเร, ตะถา ปัจฉา,  
 ปาราชิโก โหติ อะสังวาโส.

ตัตถายัสมันเต ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ประริสุทธา ?

ทุติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ประริสุทธา ?

ตะติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ประริสุทธา ?

ประริสุทธะตถายัสมันโต, ตัสมา ตุณ्हี, เอวะเมตัง  
 ธาระยามิ.

ปาราชิกุทเทโส นิฏฐิตो.

## สังฆาทิเสส ๑๓

อิเม โข ปะนายัสมันโต เตระสะ สังฆาทิเสสา ธัมมา  
อุทเทสัง อาคัจฉันติ.

๑. สัณฺเจตะนิกา สุกกะวิสัณฺฐิ, อัญญัตระ สุป็นฺนตา  
สังฆาทิเสโส.

๒. โย ปะนะ ภิกขุ โอตินโณ วิปะริณะเตนะ จิตเตนะ  
มาตุคามะนะ สัทธิง กายะสังสัคคัง สะมาปัชเชยยะ, หัตตะ-  
คาหัง วา เวณิกาหัง วา อัญญะตะรัสสะ วา อัญญะตะรัสสะ  
วา อังคัสสะ ปะรามะสะนัง, สังฆาทิเสโส.

๓. โย ปะนะ ภิกขุ โอตินโณ วิปะริณะเตนะ จิตเตนะ  
มาตุคามัง ทุฏฐุลลาหิ วาจาหิ โอภาเสยยะ, ยะถาดัง ยฺว  
ยฺวะติง เมถุนุปะสัณฺหิตาหิ , สังฆาทิเสโส.

๔. โย ปะนะ ภิกขุ โอตินโณ วิปะริณะเตนะ จิตเตนะ  
มาตุคามัสสะ สันติเก อัตตะกามะปาริจะริยาเย วัณณัง  
ภาเสยยะ “เอตะทัคคัง ภาคินี ปาริจะริยานัง, ยา มาทิสัง  
สีละวันตัง กัลยาณะธัมมัง พริหัมะจาริง เอเตนะ ธัมเมนะ  
ปะริจะเรยยาติ เมถุนุปะสัณฺหิตะนะ, สังฆาทิเสโส.

๕. โย ปะนะ ภิกขุ สัณฺจะริตตัง สะมาปัชเชยยะ  
อิตถิยา วา ปุริสะมะติง ปุริสัสสะ วา อิตถิมะติง ชายัตตะเน  
วา ชารัตตะเน วา อันตะมะโส ตังขะณิกายะปิ,  
สังฆาทิเสโส.



๖. สัณฺญาจิกายะ ปะนะ ภิกขุนา กุฏฺฐิ  
การะยะมานะเน อัสสามิกัง อัตตทุทเทสัง ปะมาณิกา  
กาเรตัพพา, ตัตถิกัง ปะมาณัง. ทีฆะโส ทะวาหะสะ  
วิทตติโย สุคะตะวิทตติยา, ติริยัง สัตตันตะรา. ภิกขุ  
อะภินัตัพพา วัตถุเทสะนายะ, เตหิ ภิกขุหิ วัตถุ  
เทเสตัพพัง อะนารัมภัง สะปะริกกะมะนัง. สารัมภะ เจ  
ภิกขุ วัตถุสฺมิง อะปะริกกะมะเน สัณฺญาจิกายะ กุฏฺฐิ  
กาเรยะ, ภิกขุ วา อะนะภินะยะ วัตถุเทสะนายะ,  
ปะมาณัง วา อะติกกะมาเยยะ, สังฆาทิเสโส.

๗. มะหัลละกัมปะนะ ภิกขุนา วิหารัง  
การะยะมานะเน สัสสามิกัง อัตตทุทเทสัง ภิกขุ  
อะภินัตัพพา วัตถุเทสะนายะ, เตหิ ภิกขุหิ วัตถุ  
เทเสตัพพัง อะนารัมภัง สะปะริกกะมะนัง. สารัมภะ เจ  
ภิกขุ วัตถุสฺมิง อะปะริกกะมะเน มะหัลละกัง วิหารัง  
กาเรยะ, ภิกขุ วา อะนะภินะยะ วัตถุเทสะนายะ,  
สังฆาทิเสโส.

๘. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุญ ทุฏฺโฐ โทโส อปปะตีโต  
อะมุละเกนะ ปาราชิเกนะ ธัมเมนะ อะนุทังสะเยยะ  
“อปเปวะ นามะ นัง อิมัมหา พริทฺธีมะจะริยา จาเวยยันติ.  
ตะโต อะปะเรนะ สะมะเยนะ สะมะนุคคาหิยะมาโน วา,  
อะสะมะนุคคาหิยะมาโน วา, อะมุละกัณฺเฐวะ ตัง

อะธิกะระณัง โหติ, ภิกขุ จะ โทสัง ปะติฏฐาติ, สังฆาติเสโส.

๙. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุ ทุณฺโฬ โทโส อัปปะตีโต  
อัญญะภาคิยัสสะ อะธิกะระณัสสะ กิณฺณิ เทสัง เลสะมัตตัง  
อุปาทายะ ปาราชิเกนะ ธัมเมนะ อะนุททังเสยยะ "อัปปะวะ  
นามะ นัง อิมัมहा พหฺมัมจะรียา จาเวยยันติ. ตะโต  
อะปะเรนะ สะมะเยนะ สะมะนุคคาหิยะมาโน วา,  
อะสะมะนุคคาหิยะมาโน วา, อัญญะภาคิยัญเจะ ตัง  
อะธิกะระณัง โหติ, โกจิ เทโส เลสะมัตโต อุปาทินโน ภิกขุ  
จะ โทสัง ปะติฏฐาติ, สังฆาติเสโส.

๑๐. โย ปะนะ ภิกขุ สะมัคคัสสะ สังฆัสสะ เกทายะ  
ปะรักกะเมยยะ เกทะนะสังวัตตะนิกัง วา อะธิกะระณัง  
สะมาทายะ ปัคคัยหะ ติฏฺฐุญฺญะ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวะมัสสะ  
วะจะนีโย "มา आयัสฺมา สะมัคคัสสะ สังฆัสสะ เกทายะ  
ปะรักกะมิ, เกทะนะสังวัตตะนิกัง วา อะธิกะระณัง สะมาทายะ  
ปัคคัยหะ อัญญาสิ, สะเมตายัสฺมา สังฆะนะ, สะมัคโค หิ  
สังโฆ สัมโมทะมาโน อะวิวะทะมาโน เอกุทเทโส ผาสุ  
วิหะระตีติ. เอวัญจะ โส ภิกขุ ภิกขุหิ วุจจะมาโน ตะเถวะ  
ปัคคัณเหายยะ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวะตะตียัง สะมะนุภาสิตัพโพ  
ตัสสะ ปะฏินิสสัคคายะ, ยาวะ ตะตียัญเจะ  
สะมะนุภาสิยะมาโน ตัง ปะฏินิสสัชเชยยะ, อิจเจตัง  
กุสะลัง, โน เจ ปะฏินิสสัชเชยยะ , สังฆาติเสโส.

๑๑. ตัสเสวะ โข ปะนะ ภิกขุสสะ ภิกขุ โหนติ  
 อะนุวัตตะกา วักคะวาทะกา, เอโก วา เทว วา ตะโย วา, เต  
 เอวัง วะเทยยุง, “มา อายัสมันโต เอตัง ภิกขุง กิญจิ  
 อะวะจุตตะ ชัมมะวาที เจโส ภิกขุ, วินะยะวาที เจโส ภิกขุ,  
 อัมหากัญเจโส ภิกขุ, ฉันทัญจะ รุจิญจะ อาทายะ โวหะระติ,  
 ชานาติ โน ภาสะติ, อัมหากัมเปตัง ขะมะตีติ. เต ภิกขุ  
 ภิกขุหิ เอวะมัสสุ วะจะนียา “มา อายัสมันโต เอวัง  
 อะวะจุตตะ, นะ เจโส ภิกขุ ชัมมะวาที, นะ เจโส ภิกขุ  
 วินะยะวาที, มา อายัสมันตานัมปิ สังฆะเกโท รุจิตตะ,  
 สะเมตายัสมันตานัง สังฆะนะ, สะมัคโค หิ สังโฆ  
 สัมโมทะมาโน อะวิวะทะมาโน เอกุทเทโส ฆาสุ วิหะระตีติ.  
 เอวัญจะ เต ภิกขุ ภิกขุหิ วุจจะมานา ตะเถวะ  
 ปัคคัณเหยยุง, เต ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวะตะติยัง  
 สะมะนุภาสิตัพพา ตัสสะ ปะฏินิสัคคายะ, ยาวะตะติยังเจ  
 สะมะนุภาสิยะมานา ตัง ปะฏินิสัสซะเขยยุง, อิจเจตัง  
 กุสะลัง, โน เจ ปะฏินิสัสซะเขยยุง, สังฆาทีเสโส.

๑๒. ภิกขุ ปะเนวะ ทุพพะจะชาติโก โหติ,  
 อุทเทสะปะริยาปันเนสุ สิกขาปะเทสุ ภิกขุหิ สะหะธัมมิกัง  
 วุจจะมาโน อัตตานัง อะวะจะนียัง กะโรติ “มา มัง  
 อายัสมันโต กิญจิ อะวะจุตตะ กัลลียาณัง วา ปาปะกัง วา,  
 อะหัมปายัสมันเต นะ กิญจิ วักขามิ กัลลียาณัง วา ปาปะกัง

วา, วิระมะถายัสส์มันโต มะมะ วะจะนาयाติ, โส ภิกขุ  
 ภิกขุหิ เอวะมัสสะมะ วะจะนีโย “มา อายัสส์มา อัตตันทัง  
 อะวะจะนียัง อะกาสิ, วะจะนียะมะวะ อายัสส์มา อัตตันทัง  
 กะโรตุ, อายัสส์มาปิ ภิกขุ วะเทตุ สะหะธัมเมนะ, ภิกขุปี  
 อายัสส์มันตัง วักขันติ สะหะธัมเมนะ, เอวัง สังวัตถมา หิ  
 ตัสสะ ภาคะวะโต ปะริสา, ยะทิทัง อัญญะมัญญะวะจะเนนะ  
 อัญญะมัญญะวุกฺกฐาปะเนนาติ. เอวัญจะ โส ภิกขุ ภิกขุหิ  
 วุจจะมาโน ตะเถวะ ปัคคัณเหยยะ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ  
 ยาวะตะติยัง สะมะนุภาสิตัพโพ ตัสสะ ปะฏินิสสัคคายะ,  
 ยาวะตะติยัญเจะ สะมะนุภาสิยะมาโน ตัง ปะฏินิสสัคชเยยะ,  
 อิจเจตัง กุสะลัง, โน เจะ ปะฏินิสสัคชเยยะ, สังฆาภิเสโส.

๑๓. ภิกขุ ปะเนวะ อัญญะตะรัง คามัง วา นิคะมัง วา  
 อูปะนิสสายะ วิหะระติ กุละทุสะโก ปาปะสะมาจาโร, ตัสสะ  
 โข ปาปะกา สะมาจारा ทิสสันติ เจะวะ สุยยันติ จะ, กุลานิ  
 จะ เตะนะ ทุกฺกฐานิ ทิสสันติ เจะวะ สุยยันติ จะ. โส ภิกขุ  
 ภิกขุหิ เอวะมัสสะมะ วะจะนีโย “อายัสส์มา โข กุละทุสะโก  
 ปาปะสะมาจาโร, อายัสส์มะโต โข ปาปะกา สะมาจारा  
 ทิสสันติ เจะวะ สุยยันติ จะ. กุลานิ จายัสส์มะตา ทุกฺกฐานิ  
 ทิสสันติ เจะวะ สุยยันติ จะ, ปักกะมะตายัสส์มา อิมัมहा  
 อาวาสา, อะลันเต อิธะ วาเสนาติ. เอวัญจะ โส ภิกขุ ภิกขุหิ  
 วุจจะมาโน เต ภิกขุ เอวัง วะเทยยะ “จันทะคามิโน จะ

ภิกขุ, โทสะคามิโน จะ ภิกขุ, โมหะคามิโน จะ ภิกขุ,  
 ภะยะคามิโน จะ ภิกขุ, ตาทิสีกายะ อาปัตติยา เอกัจจัง  
 ปัพพาเซนติ, เอกัจจัง นะ ปัพพาเซนตีสติ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ  
 เอวะมัสสะ วะจะนีโย “มา อายัสมา เอวัง อะวะจะ, นะ จะ  
 ภิกขุ ฉันทะคามิโน, นะ จะ ภิกขุ โทสะคามิโน, นะ จะ  
 ภิกขุ โมหะคามิโน, นะ จะ ภิกขุ ภะยะคามิโน, อายัสมา โข  
 กุละทุสะโก ปาปะสะมาจาโร, อายัสมะโต โข  
 ปาปะกาสะมาจारा ทิสสันติ เจวะ สุขยันติ จะ, กุลานิ  
 จายัสมะตา ทุฏฐานิ ทิสสันติ เจวะ สุขยันติ จะ,  
 ปักกะมะตายัสมา อิมัมहा อาวาสา, อะลันเต อิธะ  
 วาเสนาติ. เอวัญจะ โส ภิกขุ ภิกขุหิ วุจจะมาโน ตะเถวะ  
 ปัคคัณเหยยะ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวะตะติยัง  
 สะมานุภาสิตัพโพ ตัสสะ ปะฏินิสสัคคายะ, ยาวะตะติยัญเ  
 สะมะนุภาสียะมาโน ตัง ปะฏินิสสัชเชยยะ, อิจเจตัง  
 กุสะลัง, โน เจ ปะฏินิสสัชเชยยะ, สังฆาทีเสโส.

อุททิสฺฐา โข อายัสมันโต เตระสะ สังฆาทีเสสา  
 ธัมมา. นะวะะ ปะฐะมาปัตติกา, จัตตาโร ยาวะตะติยะกา,  
 เยสัง ภิกขุ อัญญะตะรัง वा อัญญะตะรัง वा อาปัชชิต์วา  
 ยาวะติหัง ชานัง ปะฏิจจาเทติ, ตาวะติหัง เตนะ ภิกขุณา  
 อะกามา ปะริวัตถัพพัง, ปะริวุตถะปะริวาเสนะ ภิกขุณา  
 อุตตะรัง ฉารัตตัง ภิกขุมานันตตายะ ปะฏิปัชชิตัพพัง,

จิณณะมานัตโต ภิกขุ, ยัตถะ สียา วีสะติคะโณ ภิกขุสังโฆ,  
 ตัตถะ โส ภิกขุ อัพภะตัพโพ, เอเกนะปิ เจ อุโน วีสะติคะโณ  
 ภิกขุสังโฆ ตัง ภิกขุ อัมภะเยยะ, โส จะ ภิกขุ อะนัปปิโต,  
 เต จะ ภิกขุ คารัียหา. อะยัง ตัตถะ สามีจิ.

ตัตถายัสมันเต ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?

หุติยัมปิ ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?

ตะติยัมปิ ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?

ปะริสุทเทตถายัสมันโต, ตัสมา ตุณ्हี, เอวะเมตัง  
 ธาระยามิ.

สังฆาติเสสุทเทโส นิฏฐิโต.

## อนิยต ๒

อิเม โข ปะนายัสมันโต เทว อะนียะตา ธัมมา  
 อุตเทสัง อาคัจฉันติ.

๑. โย ปะนะ ภิกขุ มาตุคามะนะ สัทธิง เอโก เอกายะ  
 ระโห ปะฏิจันเณ อาสะเน อะลังกัมมะนิเย นิสัชัง  
 กัมเปยยะ, ตะเมนัง สัทธะเยยะวะจะสา อุปาสิกา ทิสัวา  
 ดิณณัง ธัมมานัง อัญญะตะเรนะ วะเทยยะ ปาราชิเกนะ वा  
 สังฆาติเสเสนะ वा ปาจิตติเยนะ वा, นิสัชัง ภิกขุ  
 ปะฏิขานะมาโน ดิณณัง ธัมมานัง อัญญะตะเรนะ  
 กาเรตัพโพ ปาราชิเกนะ वा สังฆาติเสเสนะ वा ปาจิตติเยนะ

วา, เยนะ วา सा सत्थेययवजेसा उपาสिका वथेयय,  
तेनः सो गिक्खु कारत्थप्पो, अयं चम्मो अनियेत्तो.

๒. नः हवः चो पनः पण्णिज्जनं आसः नं होदि  
नालं गममनियं, अलं जे चो होदि मातुक्कामं तुक्कल्लाहि  
वाजाहि ओपासित्तुं, यो पनः गिक्खु त्तेण्णुपे आसः ने  
मातुक्कामेनः सत्थिं ऐगो ऐकायः रः हो निस्सच्चं  
गपपेययः, तमेनं सत्थेययवजेसा उपาสिका तिस्रं वा  
त्थिनं चम्मं अण्णुत्तेरेनः वथेययः संघातिसेसेनः  
वा पाजित्तियेनः वा, निस्सच्चं गिक्खु पण्णिखानेमा नो  
त्थिनं चम्मं अण्णुत्तेरेनः कारत्थप्पो संघातिसेसेनः  
वा पाजित्तियेनः वा, एनः वा सा सत्थेययवजेसा  
उपासिका वथेययः, तेनः सो गिक्खु कारत्थप्पो, अयं चम्मो  
अनियेत्तो.

उत्थिक्कल्ला चो आयसंमंत्तो तेव अनियेत्ता चम्मा.

त्तत्तायसंमंते पुज्जामि. गज्जित्ते परिस्सुत्ता ?

तुत्थियं पि पुज्जामि. गज्जित्ते परिस्सुत्ता ?

त्तेत्थियं पि पुज्जामि. गज्जित्ते परिस्सुत्ता ?

परिस्सुत्तेत्तायसंमंत्तो, तस्मा तुंहीं, ऐवेमेत्तं  
त्तरायामि.

अनियेत्तुत्ते सो निग्गुत्तित्तो.

## นิสสัคคียปาจิตติย ๓๐

อิม โข ปะนายัสมันโต ดิงสะ นิสสัคคียา ปาจิตติยา  
ธัมมา อุตเทสัง อาคัจฉันติ.

๑. นิฏฐิตะจีวะรัสสัง ภิกขุณา อุพภะตัสสัง กะฐิเน,  
ทะสาหะปะระมัง อะติเรกะจีวะรัง ธาเรตัพพัง, ตัง  
อะตีกกามะยะโต, นิสสัคคียัง ปาจิตติยัง.

๒. นิฏฐิตะจีวะรัสสัง ภิกขุณา อุพภะตัสสัง กะฐิเน,  
เอกะรัตตัมปี เจ ภิกขุ ติจีวะเรนะ วิปะวะเสยยะ,  
อัญญัตระ ภิกขุสम्मะติยา, นิสสัคคียัง ปาจิตติยัง.

๓. นิฏฐิตะจีวะรัสสัง ภิกขุณา อุพภะตัสสัง กะฐิเน,  
ภิกขุโน ปะเนวะ อะกาละจีวะรัง อุปปัชเชยยะ,  
อากังขะมานะเน ภิกขุณา ปะฏิกคะเหตัพพัง, ปะฏิกคะเหตฺวา  
ชิปปะเมวะ กาเรตัพพัง, โน จัสสะ ปาริปุริ, มาสะปะระมณฺเตะนะ  
ภิกขุณา ตัง จีวะรัง นิกชิปิตัพพัง อุณฺสสะ ปาริปุริยา สะติยา  
ปัจจาสายะ, ตะโต เจ อุตตะรัง นิกชิเปยยะ สะติยาปี  
ปัจจาสายะ, นิสสัคคียัง ปาจิตติยัง.

๔. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญาติกายะ ภิกขุनिया  
ปุราณะจีวะรัง โธวาเปยยะ วา ระชาเปยยะ วา  
อาโกฏาเปยยะ วา, นิสสัคคียัง ปาจิตติยัง.

๕. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญาติกายะ ภิกขุनिया หัตตะโต  
จีวะรัง ปะฏิกคณฺเฬยยะ อัญญัตระ ปาริวิฏฐะกา,



นิสสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๖. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญาตะกัง คหะปะติง วา  
คหะปะตานิง วา จีวะรัง วิญญาเปยยะ อัญญัตระ  
สะมะยา, นิสสัคคิยัง ปาจิตติยัง. ตัตถายัง สะมะโย.  
อัจฉินนะจีวะโร วา โหติ ภิกขุ ญัฏฐะจีวะโร วา, อะยัง  
ตัตถะ สะมะโย.

๗. ตัญเญ อัญญาตะโก คหะปะติ วา คหะปะตานี  
วา พะหุหิ จีวะเรหิ อะภิหัญจุมปะวาเรยยะ,  
สันตะรุตตะระระมะมันเตนะ ภิกขุนา ตะโต จีวะรัง  
สาทิตัพพัง, ตะโต เญ อุตตะริง สาทิเยยยะ, นิสสัคคิยัง  
ปาจิตติยัง.

๘. ภิกขุ ปะเนวะ อุททิสสะ อัญญาตะกัสสะ  
คหะปะติสสะ วา คหะปะตานียา วา จีวะระเจตาปะนัง  
อุปัชฌะกัง โหติ “อิมินา จีวะระเจตาปะเนนะ จีวะรัง  
เจตาเปตฺวา อิตถันนามัง ภิกขุ จีวะเรนนะ อัจฉาเทสสามีติ,  
ตัตตระ เญ โส ภิกขุ ปุพเพ อัปปะวาริโต อุปะสังกะมิตฺวา  
จีวะเร วิกัปปัง อาปัชเชยยะ “สาธุ วะตะ มัง आयัสมา  
อิมินา จีวะระเจตาปะเนนะ เอวะรุปัง วา เอวะรุปัง วา  
จีวะรัง เจตาเปตฺวา อัจฉาเทหีติ กัลยณะกัมมัตถัง อุปาทายะ,  
นิสสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๙. ภิกขุ ปะเนวะ อุททิสสะ อุภินัน อัญญาตะกานัง

คะหะปะติณัง                      วา                      คะหะปะตานีณัง                      วา  
 ปัจเจกะจีวะระเจตาปะนะหา อุปัคคะฐา โหนติ “อิเมหิ มะยัง  
 ปัจเจกะจีวะระเจตาปะเนหิ ปัจเจกะจีวะระรานิ เจตาเปตฺว่า  
 อิตถันนามัง ภิกขุ จีวะเรหิ อัจฉาเทสสามาติ, ตตฺระ เจ โส  
 ภิกขุ ปุพเพ อัปปะวาริโต อุปะสังกะमितฺว่า จีวะเร วิกัปปัง  
 อาปัชเชยยะ "สาธุ ะตะ มัง आयัสมันโต อิเมหิ  
 ปัจเจกะจีวะระเจตาปะเนหิ เอวะระบุัง วา เอวะระบุัง วา  
 จีวะรัง เจตาเปตฺว่า อัจฉาเทถะ อุโภวะ สันตา เอเกนาติ  
 กัลลียาณะกัมมะตัง อุปาทายะ, นิสสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๑๐. ภิกขุ ปะเนวะ อุททิสสะ ราชา วา  
 ราชะโภคโค วา พราหมะโณ วา คะหะปะติโก วา ทูเตนะ  
 จีวะระเจตาปะนัง ปะหิณเณยยะ “อิมินา จีวะระเจตานาปะเนนะ  
 จีวะรัง เจตาเปตฺว่า อิตถันนามัง ภิกขุ จีวะเรนะ อัจฉาเทหิติ,  
 โส เจ ทูโต ตัง ภิกขุ อุปะสังกะमितฺว่า เอวัง ะเทยยะ  
 “อิทัง โข ภาณเต आयัสมันตัง อุททิสสะ จีวะระเจตาปะนัง  
 อาภะตัง, ปะฏิคคัณหาตุ आयัสมา จีวะระเจตาปะนันติ,  
 เตนะ ภิกขุนา โส ทูโต เอวะมัสสะ ะจะนีโย “นะ โข มะยัง  
 อาวุโส จีวะระเจตาปะนัง ปะฏิคคัณหามะ, จีวะรัญจะ โข  
 มะยัง ปะฏิคคัณหามะ กาเลนะ กัปปิยันติ, โส เจ ทูโต ตัง  
 ภิกขุ เอวัง ะเทยยะ “อตฺถิ ปะนายัสมะโต โกจิ  
 เวยยาวัจจะกะโรติ, จีวะรัตติเกนะ ภิกขะเว ภิกขุนา

เวยยาวัจจะกะโร นิตทิสิตัพโพ อารามโก วา อุปาสะโก วา  
 “เอโส โข อาวุโส ภิกขุหนึ่ง เวยยาวัจจะกะโรติ, โส เจ  
 ทูโต ตัง เวยยาวัจจะกะรัง สัญญาเปตฺวา ตัง ภิกขุ  
 อุปะสังกะมิตฺวา เอวัง วะเทยยะ “ยัง โข ภัณฑะ อายัสฺมา  
 เวยยาวัจจะกะรัง นิตทิสิ, สัญญุตโต โส มะยา,  
 อุปะสังกะมะตุ อายัสฺมา กาเลนะ จีวะเรนะ ตัง  
 อัจฉาเทสสะตีสติ จีวะรัตติเกนะ ภิกขะเว ภิกขุณา  
 เวยยาวัจจะกะโร อุปะสังกะมิตฺวา ทฺวิตติกขัตตุง  
 โจเทตัพโพ สาเรตัพโพ “อัตถโธ เม อาวุโส จีวะเรนาติ,  
 ทฺวิตติกขัตตุง โจทะยะมาโน สาระยะมาโน ตัง จีวะรัง  
 อะภินิปปาเทยยะ, อิจเจตัง กุสะลัง, โน เจ  
 อะภินิปปาเทยยะ, จะตุกขัตตุง ปญฺจักขัตตุง จักขัตตูปะระมัง  
 ตุณฺหิฏฺเฐนะ อุททิสสะ ฐาตัพพัง, จะตุกขัตตุง ปญฺจักขัตตุง  
 จักขัตตูปะระมัง ตุณฺหิฏฺเฐ อุททิสสะ ติฏฐะมาโน ตัง จีวะรัง  
 อะภินิปปาเทยยะ, อิจเจตัง กุสะลัง, โน เจ อะภินิปปาเทยยะ,  
 ตะโต เจ อุตตะริง วายะมะมาโน ตัง จีวะรัง อะภินิปปาเทยยะ,  
 นิสสัคคิยัง ปาจิตติยัง, โน เจ อะภินิปปาเทยยะ, ยะตัสสะ  
 จีวะระเจตาปะนัง อาภาตัง, ตตถะ สามัง วา คันตัพพัง,  
 ทูโต วา ปาเหตัพโพ “ยัง โข ตุมहे อายัสฺมันโต ภิกขุ  
 อุททิสสะ จีวะระเจตาปะนัง ปะหิณฺตถะ, นะ ตันตัสสะ  
 ภิกขุโน กิณฺณจิ อตถัง อะนุโมติ, ยุกฺขันตายัสฺมันโต สะกัง,

มา โว สะกัง วินัสสีติ. อะยัง ตัตถะ สามีจิ.

จีวะระวัคโค ปะฐะโม.

๑๑. โย ปะนะ ภิกขุ โกสิยะมิสสะกัง สันถะตัง  
การาเปยยะ, นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๑๒. โย ปะนะ ภิกขุ สุทธะกาพะกัง  
เอพะกะโลมานัง สันถะตัง การาเปยยะ, นิสัสัคคิยัง  
ปาจิตติยัง.

๑๓. นะวมปะนะ ภิกขุณา สันถะตัง การะยะมานะ  
เทว ภาคา สุทธะกาพะกัง เอพะกะโลมานัง อาทาทัพพา,  
ตะติยัง โอทาทานัง, จะตุตถัง โคจะรียานัง, อะนาทา เจ  
ภิกขุ เทว ภาเค สุทธะกาพะกัง เอพะกะโลมานัง  
ตะติยัง โอทาทานัง จะตุตถัง โคจะรียานัง นะวัง สันถะตัง  
การาเปยยะ, นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๑๔. นะวมปะนะ ภิกขุณา สันถะตัง การาเปตฺวา  
ฉัพพัชฺสา นิธะธาเรตฺตัง. โอเรนะ เจ จันนัง วัสสานัง ตัง  
สันถะตัง วิสัสฺสเขตฺวา วา อะวิสัสฺสเขตฺวา วา อัญญัง นะวัง  
สันถะตัง การาเปยยะ อัญญัตระ ภิกขุสัมมะติยา,  
นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๑๕. นิสีหะนะสันถะตัมปะนะ ภิกขุณา การะยะมานะ  
ปุราณะสันถะตัสสะ สามันตา สุคะตะวิทฺธิ อาทาทัพพา  
ทูปฺพัตถะกะระณายะ, อะนาทา เจ ภิกขุ ปุราณะสันถะตัสสะ

สามันตา สุคะตะวิหัตถิง นะวัง นิสีทะนะสันถะตั้ง  
การาเปยยะ, นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๑๖. ภิกขุโน ปะเนวะ อัทธานะมัคคะปะฏิปันนัสสะ  
เอพะกะโลมานิ อุปปัชเชยยุง, อากังขะมานะนะ ภิกขุณา  
ปะฏิคคะเหตัพพานิ, ปะฏิคคะเหตฺวา ติโยชะนะปะระมัง  
สะหัตถา หาเรตัพพานิ, อะสันเต หาระเก, ตะโต เจ  
อุตตะรัง หะเรยยะ อะสันเตปี หาระเก, นิสัสัคคิยัง  
ปาจิตติยัง.

๑๗. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญาติกายะ ภิกขุनिया  
เอพะกะโลมานิ โธวาเปยยะ วา ระชาเปยยะ วา  
วิชะฎาเปยยะ วา, นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๑๘. โย ปะนะ ภิกขุ ชาตะรุปะระชะตั้ง อุดัคคัณเหยยะ  
วา อุดัคคัณหาเปยยะ วา อุปะนิขัตตัง วา สาทิเยยยะ,  
นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๑๙. โย ปะนะ ภิกขุ นานัปปะการะกัง  
รูปิยะสังโฆหารัง สะมาปัชเชยยะ, นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๒๐. โย ปะนะ ภิกขุ นานัปปะการะกัง กะยะวิกะยัง  
สะมาปัชเชยยะ, นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

โกสิยะวัคโค ทูติโย.

๒๑. ทะสาหะปะระมัง อะติเรกะปัตโต ธาเรตัพโป,  
ตั้ง อะติกกามะยะโต, นิสัสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๒๒. โย ปะนะ ภิกขุ อุณะปัญจะพันธะเนนะ ปัตเตนะ  
อัญญัง นะวัง ปัตตัง เจตาเปยยะ, นิสัคคิยัง ปาจิตติยัง.  
เตนะ ภิกขุนา โส ปัตโต ภิกขุปะริสาเย นิสัสซชิตัพโพ,  
โย จะ ตัสสา ภิกขุปะริสาเย ปัตตะปะริยัตโต, โส จะ  
ตัสสะ ภิกขุโน ปะหาตัพโพ “อะยันเต ภิกขุ ปัตโต, ยาวะ  
เกทะนายะ ฐาเรตัพโพติ. อะยัง ตัตถะ สามีจิ.

๒๓. ยานิ โข ปะนะ ตานิ คิลานานัง ภิกขุณัง  
ปะฏิสายะนียานิ เกสัชชานิ, เสยยะถิทัง, สปปิ นะวะนีตัง  
เตลัง มะธู ฆาณิตัง, ตานิ ปะฏิกคะเหตฺวา สัตตาหะปะระมัง  
สันนิธิการะกัง ปะริภุญชิตัพพานิ, ตัง อะติกกามะยะโต  
นิสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๒๔. “มาโส เสโส คิมหานั้นติ ภิกขุนา  
วัสสิกะสาฎิกะจีวะรัง ปะริเยสิตัพพัง, “อัทธะมาโส เสโส  
คิมหานั้นติ กัตฺวา นิวาเสตัพพัง, “โอเรนะ เจ มาโส เสโส  
คิมหานั้นติ วัสสิกะสาฎิกะจีวะรัง ปะริเยเสยยะ.  
“โอเรณฺหัทธะมาโส เสโส คิมหานั้นติ กัตฺวา นิวาเสยยะ,  
นิสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๒๕. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ สามัง จีวะรัง ทัตฺวา  
กุปิตो อะนัตตะมะโน อัจฉินเทยยะ วา อัจฉินทาเปยยะ วา,  
นิสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๒๖. โย ปะนะ ภิกขุ สามัง สุตตัง วิญญาเปตฺวา

ตันตะวาเยหิ จีวะรัง วายาเปยยะ, นิสสัคคิยัง ปาจิตตियัง.

๒๗. ภิกขุ ปะเนวะ อุททิสสะ อัญญาตะโก  
กะหะปะติ วา กะหะปะตานี วา ตันตะวาเยหิ จีวะรัง  
วายาเปยยะ, ตัตถะ เจ โส ภิกขุ ปุพเพ อัมปะวาริโต  
ตันตะวาเย อุปะสังกะมิต्ฐา จีวะเร วิกัปปัง อาปัชเชยยะ  
“อิทัง โข อาวุโส จีวะรัง มัง อุททิสสะ วียะติ, อาเยตัญจะ  
กะโรถะ, วิตถะตัญจะ อัมปิตัญจะ สุวิตัญจะ สุปะวายิตัญจะ  
สุวิเลกขิตัญจะ สุวิตัจฉิตัญจะ กะโรถะ, อัมเปวะ นามะ  
มะยัมปิ आयัสมันตานัง กิญจิมัตตัง อะนุปะทักขะยยามาติ,  
เอวัญจะ โส ภิกขุ วัตฺถา กิญจิมัตตัง อะนุปะทักขะยยะ  
อันตะมะโส ปิณฑะปาตะมัตตัมปิ, นิสสัคคิยัง ปาจิตตियัง.

๒๘. ทะสาหะนาคะตัง กัตติกะเตมาสิปฺพนะมัง,  
ภิกขุโน ปะเนวะ อัจเจกะจีวะรัง อุปัชเชยยะ, อัจเจกัง  
มัญญะมาเนนะ ภิกขุณา ปะฏิคคะเหตัพพัง,  
ปะฏิคคะเหตฺวา ยาวะจีวะระกาละสะมะยัง นิกขิปปิตัพพัง,  
ตะโต เจ อุตตะรัง นิกขิเปยยะ, นิสสัคคิยัง ปาจิตตियัง.

๒๙. อุปะวัสสัง โข ปะนะ กัตติกะปฺพนะมัง, ยานิ โข  
ปะนะ ตานิ อารัญญะกานิ เสนาสะนานิ สาสังกะสัมมะตานิ  
สัปปะฏิกะยานิ, ตะถารูเปสุ ภิกขุ เสนาสะเนสุ วิหะรันโต  
อากังขะมาโน ติณณัง จีวะรานัง อัญญะตะรัง จีวะรัง  
อันตะระมะเร นิกขิเปยยะ, สียา จะ ตัสสะ ภิกขุโน

โกจิเทวะ ปัจจะโย เตะนะ จีวะเรนะ วิปะวาสาเย,  
 จารัตตะปะระมันตะนะ ภิกขุณา เตะนะ จีวะเรนะ  
 วิปะวะสีตัพพัง, ตะโต เจ อุตตะริง วิปะวะเสยเย,  
 อัญญัตระ ภิกขุสัมมะติยา , นิสสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

๓๐. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง สังฆิกัง ลาภัง ปะริณะตัง  
 อัตตะโน ปะริณาเมยเย, นิสสัคคิยัง ปาจิตติยัง.

ปัตตะวัคโค ตะติโย.

อุททิกฺฐา โข อายัสมันโต ดิงสะ นิสสัคคิยา  
 ปาจิตติยา รัมมา.

ตัตถายัสมันเต ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?

ทุติยัมปิ ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?

ตะติยัมปิ ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?

ปะริสุทเธตถายัสมันโต ตัสมา ตุณ्हี, เอวะเมตัง  
 ธาระยามิ.

นิสสัคคิยา ปาจิตติยา รัมมา นิฏฺฐิตา.

## ปาจิตติย ๙๒

อิเม โข ปะนายัสมันโต เทวณะวุติ ปาจิตติยา รัมมา  
 อุทเทสัง อาคัจฉันติ.

๑. สัมปะชานะมุสวาทา ปาจิตติยัง.

๒. โอมะสะวาทา ปาจิตติยัง



๓. ภิกขุเปสฺสญฺเญ ปาจิตตียัง.

๔. โย ปะนะ ภิกขุ อะนุปะสัมปັນนัง ปะทะโส ฐัมมัง  
วาเจยยะ, ปาจิตตียัง.

๕. โย ปะนะ ภิกขุ อะนุปะสัมปັນเนนะ  
อุตตะริทฺทวิรัตตะติรัตตัง สะหะเสยยัง กัปปะยยะ,  
ปาจิตตียัง.

๖. โย ปะนะ ภิกขุ มาตุคามะนะ สะหะเสยยัง  
กัปปะยยะ, ปาจิตตียัง.

๗. โย ปะนะ ภิกขุ มาตุคามัสสะ  
อุตตะริณฺปิฏฺฐะวาจาหิ ฐัมมัง เทเสยยะ อัญญัตระ  
วิญญูนา ปุริสะวิกคะเหนะ, ปาจิตตียัง.

๘. โย ปะนะ ภิกขุ อะนุปะสัมปັນนัสสะ  
อุตตะริมะนุสสะฐัมมัง อาโรเจยยะ, ภูตัสมิง ปาจิตตียัง.

๙. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ ทุฏฺฐจุลลัง อาปัตติง  
อะนุปะสัมปັນนัสสะ อาโรเจยยะ อัญญัตระ  
ภิกขุสัมมะติยา, ปาจิตตียัง.

๑๐. โย ปะนะ ภิกขุ ปะฐะเวง ขะณะยยะ วา  
ขะณาเปยยะ วา, ปาจิตตียัง.

มุสาวาทะวัคโค ปะฐะโม.

๑๑. ภูตะคามะปาตฺพียะตายะ ปาจิตตียัง.

๑๒. อัญญะวาทะเก วิหะสะเก ปาจิตตียัง.

๑๓. อุชฌาปะนะเก ขิยยะนะเก ปาจิตตียัง.

๑๔. โย ปะนะ ภิกขุ สังฆิกัง มัญจัง วา ปิฐัง วา  
ภิสิง วา โกจจัง วา อัชโฌกาสะ สันถะริตฺวา วา  
สันถะราเปตฺวา วา, ตัง ปักกะมันฺโต เนวะ อุททะเรยยะ นะ  
อุททะราเปยยะ อะนาปุจจัง วา คัจเฌยยะ, ปาจิตตียัง.

๑๕. โย ปะนะ ภิกขุ สังฆิกะ วิหาเร เสยยัง  
สันถะริตฺวา วา สันถะราเปตฺวา วา ตัง ปักกะมันฺโต เนวะ  
อุททะเรยยะ นะ อุททะราเปยยะ อะนาปุจจัง วา  
คัจเฌยยะ, ปาจิตตียัง.

๑๖. โย ปะนะ ภิกขุ สังฆิกะ วิหาเร ชานัง  
ปุพฺพูปะคะตัง ภิกขุ อะนุปะชัชชะ เสยยัง กัปปะยยะ  
“ยัสสะ สัมพาโธ ภาวิสสะติ, โส ปักกะมิสสะตึติ เอตะเตวะ  
ปัจจะยัง กะริตฺวา อะนัญญัง, ปาจิตตียัง.

๑๗. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุ กุปิโต อะนัตตะมะโน  
สังฆิกา วิหารา นิกกัฑเฌยยะ วา นิกกัฑมาเปยยะ วา,  
ปาจิตตียัง.

๑๘. โย ปะนะ ภิกขุ สังฆิกะ วิหาเร  
อุปะริเวหาสะกุฎฐา อาหัจจะปาทะกัง มัญจัง วา ปิฐัง วา  
อะภินิสึเทยยะ วา อะภินิปัชเชยยะ วา, ปาจิตตียัง.

๑๙. มะหัลละกัมปะนะ ภิกขุนา วิหารัง  
การะยะมานะ ยาวะ ทวาระโกสา อัคคะลัฏฐะปะนายะ

อาโลกะสันธิปริกัมมายะ ทวีตติจจะทะนัสสะ ปริยายัง  
อัปปะหะริเต จูเตะนะ อะธิฏฐาตัพพัง, ตะโต เจ อุตตะริง  
อัปปะหะริเตปิ จูโต อะธิฏฐะเหยยะ, ปาจิตตียัง.

๒๐. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง สัปปาณะกัง อุทะกัง ตินัง  
วา มัตติกัง วา สิญฺเจยยะ วา สิญฺจาเปยยะ วา, ปาจิตตียัง.

ภุตะคามะวัคโค ทุติโย

๒๑. โย ปะนะ ภิกขุ อะสัมมะโต ภิกขุโนโย  
โอวะเทยยะ, ปาจิตตียัง.

๒๒. สัมมะโตปิ เจ ภิกขุ อัตถังคะเต สุริเย ภิกขุโนโย  
โอวะเทยยะ, ปาจิตตียัง.

๒๓. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุอนุปัสสะยัง อุปะสังกะมิตฺวา  
ภิกขุโนโย โอวะเทยยะ, อัญญัตระ สะมะยา, ปาจิตตียัง,  
ตัตถายัง สะมะโย, คิลานา โหติ ภิกขุโน, อะยัง ตัตถะ  
สะมะโย.

๒๔. โย ปะนะ ภิกขุ เอวัง วะเทยยะ “อามิสะเหตุ ภิกขุ  
ภิกขุโนโย โอวะทนต์ติ, ปาจิตตียัง.

๒๕. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญาติกายะ ภิกขุनिया จีวะรัง  
ทะเทยยะ อัญญัตระ ปาริวัฏฏะกา, ปาจิตตียัง.

๒๖. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญาติกายะ ภิกขุनिया จีวะรัง  
สิพเพยยะ วา สิพพาเปยยะ วา, ปาจิตตียัง.

๒๗. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุनिया สัทธิง สังวิธายะ

เอกัฏฐานะมัคคัง ปะฏิปัชเชยยะ อันตะมะโส คามันตะรัมปิ  
อัญญัตร์ระ สะมะยา, ปาจิตติยัง. ตัตถายัง สะมะโย.  
สัตะกะมะนีโย โหติ มัคโค สาสังกะสัมมะโต  
สัปปะฏิภาโย, อะยัง ตัตถะ สะมะโย.

๒๘. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุनिया สัทธิง สังวิธายะ เอกัง  
นาวัง อะภิรุเหยยะ อุทธะคามินิง वा อะโธคามินิง वा  
อัญญัตร์ระ ติริยันตะระณายะ, ปาจิตติยัง.

๒๙. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง ภิกขุณีปะริปาจิตัง  
ปิณฑะปาตัง ภูญเชยยะ อัญญัตร์ระ ปุพเพ คิหิสะมารัมภา,  
ปาจิตติยัง.

๓๐. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุनिया สัทธิง เอโก เอกายะ  
ระโห นิสัชชัง กัปปะเยยยะ, ปาจิตติยัง.

โอวาทะวัตโค ตะติโย.

๓๑. อะคิลานะนะ ภิกขุณา เอโก อาวะสะถะปิณฑโท  
ภุญชิตัพโพ, ตะโต เจ อุตตะริง ภูญเชยยะ, ปาจิตติยัง.

๓๒. คณะโกชะเน อัญญัตร์ระ สะมะยา, ปาจิตติยัง,  
ตัตถายัง สะมะโย คิลานะสะมะโย จีวะระทานะสะมะโย  
จีวะระการะสะมะโย อัทธานะกะมะนะสะมะโย  
นาวาภิรุหะนะสะมะโย มะหาสะมะโย สะมะณะภัตตะสะมะโย,  
อะยัง ตัตถะ สะมะโย.

๓๓. ปะรัมปะระโกชะเน อัญญัตร์ระ สะมะยา

ปาจิตตียัง. ตัตถายัง สะมะโย. คิลานะสะมะโย จีวะระ-  
ทานะสะมะโย จีวะระการะสะมะโย, อะยัง ตัตถะ สะมะโย.

๓๔. ภิกขุ ปะเนวะ กุลัง อุปะคะตัง ปุเวหิ วา  
มันเถหิ วา อะภิหัญจุมปะวาเรยยะ, อากังขะมาเนนะ ภิกขุณา  
ทวิตติปัตตะปุรา ปะฏิคคะเหตัพพา, ตะโต เจ อุตตะริง  
ปะฏิคคัณเหยยะ, ปาจิตตียัง. ทวิตติปัตตะปุเร ปะฏิคคะเหตฺวา  
ตะโต นีหะริตฺวา ภิกขุหิ สัทริง สังวิระชิตัพพัง, อะยัง  
ตัตถะ สามีจิ.

๓๕. โย ปะนะ ภิกขุ ภูตตาวิ ปะวาริโต อะนะติริตตัง  
ขาทะนียัง วา โภชะนียัง วา ขาเทยยะ วา ภูญเชยยะ วา,  
ปาจิตตียัง.

๓๖. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุ ภูตตาวิง ปะวาริตัง  
อะนะติริตเตนะ ขาทะนีเยนะ วา โภชะนีเยนะ วา  
อะภิหัญจุมปะวาเรยยะ “หันทะ ภิกขุ ขาทะ วา ภูญชะ วาติ  
ชานัง อาสาทะนาเปกโข, ภูตตัสสัง ปาจิตตียัง.

๓๗. โย ปะนะ ภิกขุ วิกาเล ขาทะนียัง วา โภชะนียัง  
วา ขาเทยยะ วา ภูญเชยยะ วา, ปาจิตตียัง.

๓๘. โย ปะนะ ภิกขุ สันนิธิการะกัง ขาทะนียัง วา  
โภชะนียัง วา ขาเทยยะ วา ภูญเชยยะ วา, ปาจิตตียัง.

๓๙. ยานิ โข ปะนะ ตานิ ปะณิตะโภชะนานิ,  
เสยยะถิทัง, สปปิ นะวะนีตัง เตลลัง มะธู ผาณิตัง มัจโจ

มังสัง ขีรัง ทะริ, โย ปะนะ ภิกขุ เอวะรูปานิ  
ปะณีตะโกชะนานิ อะคิลานโน อัตตะโน อัตถายะ  
วิญญาเปตฺวา ภูณฺเษยยะ, ปาจิตตียัง.

๔๐. โย ปะนะ ภิกขุ อะทินนัง มุขะทฺวารัง อาหารัง  
อาหะเรยยะ อัญญัตฺตระ อุทะกะทนต์ตะโปณฺหา, ปาจิตตียัง.

โกชะนะวัคโค จะตุตโธ.

๔๑. โย ปะนะ ภิกขุ อะเจละกัสสะ วา  
ปะริพพาชะกัสสะ วา ปะริพพาชิกายะ วา สะหัตถา  
ชาทะนียัง วา โกชะนียัง วา ทะเทยยะ, ปาจิตตียัง.

๔๒. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุง (เอวัง วะเทยยะ)  
“เอหาวุโส คามัง วา นิคะมัง วา ปิณฑายะ ปะวิสิสสามาติ.  
ตัสสะ ทาเปตฺวา วา อะทาเปตฺวา วา อุยโยเชยยะ  
“คัจฉาวุโส, นะ เม ตะยา สัทธิง กะถา วา นิสฺสชา วา  
ผาสฺส โหติ, เอกะกัสสะ เม กะถา วา นิสฺสชา วา ผาสฺส โหติติ,  
เอตะเทวะ ปัจจะยัง กะริตฺวา อะนฺถุญฺยัง, ปาจิตตียัง.

๔๓. โย ปะนะ ภิกขุ สะโกชะเน กุเล อะนุปะชฺชชะ  
นิสฺสชัง กัปปะยยะ, ปาจิตตียัง.

๔๔. โย ปะนะ ภิกขุ มาตุคามะเน สัทธิง ระโห  
ปะฏิจันเน อาสะเน นิสฺสชัง กัปปะยยะ, ปาจิตตียัง.

๔๕. โย ปะนะ ภิกขุ มาตุคามะเน สัทธิง เอโก  
เอกายะ ระโห นิสฺสชัง กัปปะยยะ, ปาจิตตียัง.

๔๖. โย ปะนะ ภิกขุ นิมนฺตีโต สะภัตโต สะมาโน  
 สันตัง ภิกขุง อะนาปุจฺจา ปุเรภัตตัง วา ปัจฉาภัตตัง วา  
 กุเลสุ จาริตตัง อาปัชเชยยะ อัญญัตฺระ สะมะยา,  
 ปาจิตติยัง. ตตถายัง สะมะโย. จีวะระทานะสะมะโย  
 จีวะระการะสะมะโย, อะยัง ตตถะ สะมะโย.

๔๗. อะคิลาเนนะ ภิกขุนา จาตุมาสะปัจจะยะปะวาระณา  
 สาทิตฺทพา อัญญัตฺระ ปุณะปะวาระณายะ, อัญญัตฺระ  
 นิจจะปะวาระณายะ, ตะโต เจ อุตตะริง สาทิเยยยะ,  
 ปาจิตติยัง.

๔๘. โย ปะนะ ภิกขุ อวยยุตตัง เสนัง ทัสสะนายะ  
 คัจเฌยยะ อัญญัตฺระ ตะถารูปะปัจจะยา, ปาจิตติยัง.

๔๙. สียา จะ ตัสสะ ภิกขุโน โกจิเทวะ ปัจจะโย เสนัง  
 คมะนายะ, ทวีรัตตะติรัตตัง เตะนะ ภิกขุนา เสนายะ  
 ะสิตฺทพฺัง. ตะโต เจ อุตตะริง ะเสยยะ, ปาจิตติยัง.

๕๐. ทวีรัตตะติรัตตัญเญ ภิกขุ เสนายะ ะสะมาโน  
 อุยโยธิกัง วา พะลัคคัง วา เสนาพฺัญหัง วา อะนีกะทัสสะนัง  
 วา คัจเฌยยะ, ปาจิตติยัง.

อะเจละกะวัคโค ปญฺจะโม.

๕๑. สุราเมระยะปาเน ปาจิตติยัง.

๕๒. อังคฺลิปะโตทะเก ปาจิตติยัง.

๕๓. อุทะเก หัสสะธัมเม ปาจิตติยัง.

๕๔. อะนาทะริเย ปาจิตตียัง.

๕๕. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุง ภิงสาเปยยะ, ปาจิตตียัง.

๕๖. โย ปะนะ ภิกขุ อะคิลานโน วิสัจะนาเปกโข โชติง  
สมะทาหะเหยยะ วา สมะทาหะหาเปยยะ วา อัญญัตระ  
ตะถารูปะปัจจะยา, ปาจิตตียัง.

๕๗. โย ปะนะ ภิกขุ โอเรณฺฑณะมาสัง นะหาเยยยะ  
อัญญัตระ สมะยะ, ปาจิตตียัง. ตัตถายัง สมะโย.  
ทียัทโธ มาโส เสโส คิมหานันติ วัสสานัสสะ ปะฐะโม มาโส  
อิจเจเต อัทธะเตยยะมาสา อุณหะสมะโย ปะริพาหะสมะโย  
คิลานะสมะโย กัมมะสมะโย อัทธานะคะมะนะสมะโย  
วาตะวุฏฺฐิสมะโย, อะยัง ตัตถะ สมะโย.

๕๘. นะวัมปะนะ ภิกขุณา จีวะระลาเภนะ ติณณัง  
ทุพฺพัตถะกะระณานัง อัญญะตะรัง ทุพฺพัตถะกะระณัง อา  
ทาตัพพัง นีลัง วา กัททะมัง วา กาพะสามัง วา, อะนาทา เจ  
ภิกขุ ติณณัง ทุพฺพัตถะกะระณานัง อัญญะตะรัง ทุพฺพัตถะ  
กะระณัง นะวัง จีวะรัง ปะริภุญเชยยะ, ปาจิต  
ตียัง.

๕๙. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ วา ภิกขุनिया วา  
สิกขะมานายะ วา สามะเณรฺสสะ วา สามะเณรียา วา สามัง  
จีวะรัง วิกัปปะตฺวา อะปัจจุทธาระกัง ปะริภุญเชยยะ,  
ปาจิตตียัง.



๖๐. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ ปัตตัง วา จีวะรัง วา  
นิสีทะนัง วา สุกฺขิมะรัง วา กายะพฺนัธะนัง วา อะปะนิธะยยะ  
วา อะปะนิธะเปยยะ วา อันตะมะโส หัสสาเปกโขปิ,  
ปาจิตติยงฺ.

สุราปานะวัคโค จัญญโห.

๖๑. โย ปะนะ ภิกขุ สัตถุจิจะ ปาณัง ชีวิตา  
โวโรเปยยะ, ปาจิตติยงฺ.

๖๒. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง สปปาณะกัง อุทะกัง  
ปะริภุญเชยยะ, ปาจิตติยงฺ.

๖๓. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง ยะถาธัมมัง  
นีหะตาทิกะระณัง ปุณะกัมมาเย อุกโกฏเฐยยะ, ปาจิตติยงฺ.

๖๔. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ ชานัง ทุฏฐุลลัง  
อาปัตติง ปะฏิจจาเทยยะ, ปาจิตติยงฺ.

๖๕. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง อุณะวีสะติวัสสัง ปุคคะลัง  
อุปะสัมปาเทยยะ, โส จะ ปุคคะโล อะนุปะสัมปันโน, เต จะ  
ภิกขุ คารยฺหา, อิหัง ตัสสิมิง ปาจิตติยงฺ.

๖๖. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง เถยยะสัดถะนะ สัทธิง  
สังวิธายะ เอกัทธานะมัคคัง ปะฏิปัชเชยยะ อันตะมะโส  
คามันตะรัมปิ, ปาจิตติยงฺ.

๖๗. โย ปะนะ ภิกขุ มาตุคามะนะ สัทธิง สังวิธายะ  
เอกัทธานะมัคคัง ปะฏิปัชเชยยะ อันตะมะโส คามันตะรัมปิ,

ปาจิตติยัง.

๖๘. โย ปะนะ ภิกขุ เอวัง วะเทยยะ “ตะเถหัง ภาคะวะตา ฐัมมัง เทสิตัง อาชานามิ. ยะเถา เยเม อันตะรายิกา ฐัมมา วุตตา ภาคะวะตา เต ปะฏิเสวะโต นาลัง อันตะรายายาติ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวะมัสสะ ว่าจะนีโย “มา आयัสมา เอวัง อะวะจะ, มา ภาคะวันตัง อัฟภาจิกขิ, นะ หิ สาธุ ภาคะวะโต อัฟภักขานัง, นะ หิ ภาคะวา เอวัง วะเทยยะ, อะเนกะปะริยาเยนะ อาวุโส อันตะรายิกา ฐัมมา วุตตา ภาคะวะตา, อะลัญจะ ปะนะ เต ปะฏิเสวะโต อันตะรายายาติ, เอวัญจะ โส ภิกขุ ภิกขุหิ จุจจะมานโน ตะเถวะ ปัคคัณเหยยะ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวะตะติยัง สมะนุภาสิตัพโพ ตัสสะ ปะฏินิสสัคคายะ, ยาวะ ตะติยัญเญ สมะนุภาสิยะมานโน ตัง ปะฏินิสสัชเชยยะ, อิจเจตัง, กุสะลัง, โน เญ ปะฏินิสสัชเชยยะ, ปาจิตติยัง.

๖๙. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง ตะถาวาทินา ภิกขุณา อะกะณานุฐัมเมนะ ตัง ทิฏฐัง อัมปะฏินิสสัฏฐเฐนะ สัทธัง สัมภุญเชยยะ วา สังวะเสยยะ วา สะหะ วา เสยยัง กัมเปยยะ, ปาจิตติยัง.

๗๐. สมะณุตเทโสปี เญ เอวัง วะเทยยะ “ตะเถหัง ภาคะวะตา ฐัมมัง เทสิตัง อาชานามิ, ยะเถา เยเม อันตะรายิกา ฐัมมา วุตตา ภาคะวะตา, เต ปะฏิเสวะโต

นาลัง อันตะรายายาติ, โส สมะณฺหเทโส ภิกขุหิ  
 เอวะมัสสะ วะจะนีโย “มา อาวุโส สมะณฺหเทสะ เอวัง  
 อะวะจะ, มา ภาคะวันตัง อัปภาจิกฺขิ, นะ หิ สาธุ  
 ภาคะวะโต อัปภักขานัง, นะ หิ ภาคะวา เอวัง วะเทยยะ.  
 อะเนกะปะริยาเยนะ อาวุโส สมะณฺหเทสะ อันตะรายิกา  
 รัมมา วุตตา ภาคะวะตา, อะลัญจะ ปะนะ เต ปะฏิเสวะโต  
 อันตะรายายาติ, เอวัญจะ โส สมะณฺหเทโส ภิกขุหิ  
 วุจจะมาโน ตะเถวะ ปัคคัณฺเหยยะ, โส สมะณฺหเทโส  
 ภิกขุหิ เอวะมัสสะ วะจะนีโย “อชฺชะตฺตเค เต อาวุโส  
 สมะณฺหเทสะ นะ เจวะ โส ภาคะวา สัตถา  
 อะปะทิสิตฺตํ, ยัมปิ จัญญะ สมะณฺหเทสา ละภันติ  
 ภิกขุหิ สัทธิง ทวีรตตะติริตตัง สะหะเสยยัง, สาปี เต นตฺถิ,  
 จะระ ปิเร วินัสสาติ, โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง ตะถานาสิตัง  
 สมะณฺหเทสัง อุปะลาเปยยะ วา อุปฺปฐฺฐาเปยยะ วา  
 สัมภุญฺเชยยะ วา สะหะ วา เสยยัง กัปปะยยะ, ปาจิตติยัง.

สัปปาณะวัคโค สัตตะโม.

๗๑. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุหิ สะหะรัมมิกัง วุจจะมาโน  
 เอวัง วะเทยยะ “นะ ตาวาหัง อาวุโส เอตัสฺมิง  
 ลิกขาปะเท ลิกขิสสามิ, ยาวะ นันฺณญัง ภิกขุขุ พยัตตัง  
 วินะยะระรัง ปะริปุจจามิตฺติ, ปาจิตติยัง, ลิกขะมานะ  
 ภิกขะเว ภิกขุณา อัญญาตัพพัง ปะริปุจจิตัพพัง

ปะริปัญฺหิตัพพัง, อะยัง ตตฺถะ สามีจิ.

๗๒. โย ปะนะ ภิกขุ ปาฏิโมกฺเข อุตฺทิสสะมาเน เอวํ  
วะเทยยะ “กิมปะนิเมหิ ขุทฺทานฺขุทฺทะเกหิ ลิกฺขาปะเทหิ  
อุทฺทิกฺกุญฺเหิ, ยาวะทเวะ กุกฺกัจจาเย วิหะสาเย วิเลขาเย  
สังวัตตันตฺติ, ลิกฺขาปะทะวิวัณณะนะเก ปาจิตตียัง.

๗๓. โย ปะนะ ภิกขุ อੰนวัฑฒะมาสัง ปาฏิโมกฺเข  
อุตฺทิสสะมาเน เอวํ วะเทยยะ “อิทาเนวะ โข อะหัง  
อาชานามิ “อะยัมปิ กิระ รัมโม สุตตะาคะโต  
สุตตะปะริยาปັນโน อੰนวัฑฒะมาสัง อุทฺเทสัง อาคัจฉะตฺติ,  
ตัญฺเจะ ภิกขุญ อัญญะ ภิกขุ ชาเนยฺย “นิสินนะปุพฺพัง อิมินา  
ภิกขุณา ทฺวิตติกขัตตุง ปาฏิโมกฺเข อุตฺทิสสะมาเน โก  
ปะนะ วาโท ภียโยติ, นะ จะ ตัสสะ ภิกขุโน อัญญาณะเกนะ  
มุตติ อตฺถิ, ยัญฺจะ ตตฺถะ อาปตฺติง อาปັນโน, ตัญฺจะ ยะถา  
รัมโม กาเรตฺัพพะ, อุตตะริญฺจัสสะ โมโห อาโรเปตฺัพพะ  
“ตัสสะ เต อาวุโส อะลาภา, ตัสสะ เต ทูลลัทธิง, ยัง ต்வัง  
ปาฏิโมกฺเข อุตฺทิสสะมาเน นะ สาธุกัง อัญฺญิกัตถวา  
มะนะสิกะโรสฺสีติ, อิหัง ตสฺมิง โมหะนะเก ปาจิตตียัง.

๗๔. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ กุปีโต อะนัตตะมะโน  
ปะหารัง ทะเทยยะ, ปาจิตตียัง.

๗๕. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ กุปีโต อะนัตตะมะโน  
ตะละสัตติกัง อุคฺคิเรยยะ, ปาจิตตียัง.

๗๖. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุ อะมุละเกนะ  
สังฆาทิเสสเณ อะนุทธีงเสยยะ, ปาจิตตียัง.

๗๗. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุสสะ สัญจิจะ กุกกัจัง  
อุปะทะเหยยะ “อิติสสะ มุหุตตัมปิ อะผาสฺ ภาวิสสะตีติ  
เอตะเทวะ ปัจจะยัง กะริตฺวา อะนัญญัง, ปาจิตตียัง.

๗๘. โย ปะนะ ภิกขุ ภิกขุณัง ภันทะนะชาตานัง  
กะละหะชาตานัง วิวาทาป็นนัง อุปัสสุติง ติฏฐุญเย  
“ยัง อิมะ ภาณิสสันติ, ตัง โสสสามีติ เอตะเทวะ ปัจจะยัง  
กะริตฺวา อะนัญญัง, ปาจิตตียัง.

๗๙. โย ปะนะ ภิกขุ รัมมิกานัง กัมมานัง ฉันทัง  
ทตฺวา ปัจฉา ขียะนะรัมมัง อาปัชเชยยะ, ปาจิตตียัง.

๘๐. โย ปะนะ ภิกขุ สังฆะ วินิจจะยะกะถายะ  
วัตตะมานายะ ฉันทัง อะทตฺวา อฏฐายาสะนา  
ปิกกะเมยยะ, ปาจิตตียัง.

๘๑. โย ปะนะ ภิกขุ สะมัคเคนะ สังฆะนะ จีวะรัง  
ทตฺวา ปัจฉา ขียะนะรัมมัง อาปัชเชยยะ “ยะถาสันนุตัง  
ภิกขุ สังฆิกัง ลาภัง ปะริณาเมนตีติ, ปาจิตตียัง.

๘๒. โย ปะนะ ภิกขุ ชานัง สังฆิกัง ลาภัง ปะริณะตัง  
ปุคคะลัสสะ ปะริณาเมยยะ, ปาจิตตียัง.

สะหะรัมมิกะวัคโค อฏฐะโม.

๘๓. โย ปะนะ ภิกขุ รัญญุ ชัตติยัสสะ

มูทธาภิสิตตัสสะ อะนิกขันตราชะเก อะนิกคะตะระตะนะเก  
 ปุพเพ อัมปะภิสังวิทีโต อินทะขีลัง อะติกกามะยะ,  
 ปาจิตตียัง.

๘๔. โย ปะนะ ภิกขุ ระตะนัง วา ระตะนะสัมมะตัง  
 วา อัญญัตระ อัมมารามา วา อัมมาวะสะเถ วา  
 อุกคัณเหยะ วา อุกคัณหาเปยะ วา, ปาจิตตียัง. ระตะนัง  
 วา ปะนะ ภิกขุนา ระตะนะสัมมะตัง วา อัมมาราเม วา  
 อัมมาวะสะเถ วา อุกคะเหตฺวา วา อุกคัณหาเปตฺวา วา  
 นิกขิปัตถัพพัง "ยัสสะ ภะวิสสะติ, โส ھرริสสะตีติ, อะยัง  
 ตัตถะ สามีจิ.

๘๕. โย ปะนะ ภิกขุ สันตัง ภิกขุญ อะนาปุจจา วิกาเล  
 คามัง ปะวิเสยะ, อัญญัตระ ตะถารูปา อัจจาเยกา  
 กระณียา ปาจิตตียัง.

๘๖. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญิมะยัง วา ทันตะมะยัง วา  
 วิสาณะมะยัง วา สุกฺขิมะรัง การาเปยะ, เกทะนะกัง  
 ปาจิตตียัง.

๘๗. นะวัมปะนะ ภิกขุนา มัญจัง วา ปิฐัง วา  
 การะยะมานะนะ อัญญังคฺลปะทาทะกัง กาเรตัพพัง  
 สุกะตังคฺลเณะ อัญญัตระ เหฏฐิมายะ อะฏเฐนียา,  
 ตัง อะติกกามะยะโต เจทะนะกัง ปาจิตตียัง.

๘๘. โย ปะนะ ภิกขุ มัญจัง วา ปิฐัง วา ตูโลนัทธัง

การาเปยยะ, อุททาละนะกัง ปาจิตตียัง.

๘๙. นิสีทะนัมปะนะ ภิกขุณา การะยะมาเนนะ  
ปะมาณิกัง การัตัพพัง. ตัตถิหัง ปะมาณัง. ทีฆะโส เทว  
วิทตติโย สุคะตะวิทตติยา, ติริยัง ทิยัทธัง, ทะสา วิทตติ.  
ตั้ง อะติกกามะยะโต เจทะนะกัง ปาจิตตียัง.

๙๐. กัณทุปะฏิจจาหิง ปะนะ ภิกขุณา การะยะมาเนนะ  
ปะมาณิกา การัตัพพา. ตัตถิหัง ปะมาณัง. ทีฆะโส จะตัสโส  
วิทตติโย สุคะตะวิทตติยา ติริยัง เทว วิทตติโย.  
ตั้ง อะติกกามะยะโต เจทะนะกัง ปาจิตตียัง.

๙๑. วัสสิกะสาฎิกัง ปะนะ ภิกขุณา การะยะมาเนนะ  
ปะมาณิกา การัตัพพา, ตัตถิหัง ปะมาณัง. ทีฆะโส จะ  
วิทตติโย สุคะตะวิทตติยา ติริยัง อัททะเตยยา.  
ตั้ง อะติกกามะยะโต เจทะนะกัง ปาจิตตียัง.

๙๒. โย ปะนะ ภิกขุ สุคะตะจีวะรปปะมาณัง จีวะรัง  
การาเปยยะ อะติเรกัง วา, เจทะนะกัง ปาจิตตียัง. ตัตถิหัง  
สุคะตัสสะ สุคะตะจีวะรปปะมาณัง. ทีฆะโส นะวะ วิทตติโย  
สุคะตะวิทตติยา ติริยัง จะ วิทตติโย, อิหัง สุคะตัสสะ  
สุคะตะจีวะรปปะมาณัง.

ระตะนะวัคโค นะวะโม.

อุททิกฐา โข อายัสมันโต เทวันะวุติ ปาจิตติยา รัมมา.  
 ตัตถายัสมันเต ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?  
 ทุติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?  
 ตะติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?  
 ปะริสุทเธตถายัสมันโต ตัสมา ตุณ्हี, เอวะเมตัง ธาระยามิ.  
 ปาจิตติยา นิฏฐิตา.

## ปาฏิเทสนีย์ ๔

อิเม โข ปะนายัสมันโต จัตตาโร ปาฏิเทสนีเย  
 รัมมา อุทเทสัง อาคัจฉันติ.

๑. โย ปะนะ ภิกขุ อัญญาติกายะ ภิกขุनिया  
 อันตะระฆะรัง ปะวิฏฐายะ หัตถะโต ขาทะนียัง วา  
 โภชะนียัง วา สะหัตถา ปะฏิกคะเหตฺวา ขาทะเยยะ วา  
 ภูญะเยยะ วา, ปะฏิเทเสตฺัพพัง เตะนะ ภิกขุณา “คารฺยํหัง  
 อาวุโส รัมมัง อาปัชชัง อะสฺสเปยัง ปาฏิเทสนียัง, ตัง  
 ปะฏิเทเสมีติ.

๒. ภิกขุ ปะเนวะ กุเลสุ นิมันติตา ภูญชฺันติ, ตตฺระ  
 เจ ภิกขุณี โวสาสะมานะรูปา ลูตา โหติ “อิระ สุปฺัง เทถะ,  
 อิระ โอทะนัง เทถาติ, เตหิ ภิกขุหิ สา ภิกขุณี  
 อะปะสาเทตฺัพพา “อะปะสํกเก ตะวะ ภาคินิ, ยาวะ ภิกขุ  
 ภูญชฺันตฺติ, เอกัสสะปิ เจ ภิกขุโน นปเปฏฐิภาเสยะยะ ตัง



ภิกขุหนึ่ง อะปะสาเทตุง “อะปะสัฏกะ ตาวะ ภาคินี, ยาวะ  
ภิกขุ ภูณฺชนตฺตีติ, ปะภูเทเสตัพพัง เตหิ ภิกขุหิ “การัย्हัง  
อาวุโส รัมมัง อาปัชฺชิมหา อะสัปปายัง ปาฏิเทสนียัง,  
ตัง ปะภูเทเสมาติ.

๓. ยานิ โข ปะนะ ตานิ เสกขะสัมมะตานิ กุลานิ,  
โย ปะนะ ภิกขุ ตะถารูเปสุ เสกขะสัมมะเตสุ กุเลสุ ปุพเพ  
อะนิมันฺติโต อะคิลานो ขาทะนียัง วา โภชะนียัง วา  
สะหัตถา ปะภูคคะเหตฺวา ขาทะเยยะ วา ภูณฺเชยยะ วา,  
ปะภูเทเสตัพพัง เตนะ ภิกขุนา “การัย्हัง อาวุโส รัมมัง  
อาปัชฺชัง อะสัปปายัง ปาฏิเทสนียัง, ตัง ปะภูเทเสมีติ.

๔. ยานิ โข ปะนะ ตานิ อารัณญะกานิ เสนาสะนาหิ  
สาสังกะสัมมะตานิ สัปปะภูภะยานิ, โย ปะนะ ภิกขุ  
ตะถารูเปสุ เสนาสะเนสุ วิหะรันโต ปุพเพ อัปปะภูสังวิทิตัง  
ขาทะนียัง วา โภชะนียัง วา อัชฌารามา สะหัตถา  
ปะภูคคะเหตฺวา อะคิลานो ขาทะเยยะ วา ภูณฺเชยยะ วา,  
ปะภูเทเสตัพพัง เตนะ ภิกขุนา “การัย्हัง อาวุโส รัมมัง  
อาปัชฺชัง อะสัปปายัง ปาฏิเทสนียัง, ตัง ปะภูเทเสมีติ.

อุททัญญา โข อายัสมันโต จัตตาโร ปาฏิเทสนียา  
รัมมา.

ตัตถายัสมันเต ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทฺธา ?

ทุติยัมปิ ปุจณามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทฺธา ?

ตะติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?

ปะริสุทเธตถายัสส์มันโต ตัสส์มา ตุณ्हี, เอวเมตัง ธาระยามิ.

ปาฏิเทสสะนียา นิฉฐิตา.

### เสขียวัตร ๗๕

อิเม โข ปะนายัสส์มันโต (ปัญจะสัจจะตติ) เสขิยา  
ธัมมา อุกทเทสัง อาคัจฉันติ.

๑. “ปะริมัตถะลัง นิวาเสสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๒. “ปะริมัตถะลัง ปารุปีสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๓. “สุปะฏิจันโน อันตะระมะเร คะมิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.

๔. “สุปะฏิจันโน อันตะระมะเร นิสีทิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.

๕. “สุสังวุโต อันตะระมะเร คะมิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.

๖. “สุสังวุโต อันตะระมะเร นิสีทิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.

๗. “โอกขิตตะจักขุ อันตะระมะเร คะมิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.

๘. “โอกขิตตะจักขุ อันตะระมะเร นิสีทิสสามีติ  
สิกขา กะระณียา.

๙. “นะ อุกขิตตะกายะ อันตะระมะเร คะมิสสามีติ  
สิกขา กะระณียา.

๑๐. “นะ อุกขิตตะกายะ อันตะระมะเร นิสีทิสสามีติ  
สิกขา กะระณียา.

๑๑. “นะ อุชัคคฌิกายะ อันตะระมะเร คะมิสสามีติ  
สิกขา กะระณียา.

๑๒. “นะ อุชัคคฌิกายะ อันตะระมะเร นิสีทิสสามีติ  
สิกขา กะระณียา.

๑๓. “อัปปะสัทโท อันตะระมะเร คะมิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.

๑๔. “อัปปะสัทโท อันตะระมะเร นิสีทิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.

๑๕. “นะ กายัปปะจาละกัง อันตะระมะเร  
กะมิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๖. “นะ กายัปปะจาละกัง อันตะระมะเร  
นิสีทิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๗. “นะ พาหุปปะจาละกัง อันตะระมะเร  
กะมิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๘. “นะ พาหุปปะจาละกัง อันตะระมะเร  
นิสีทิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๙. “นะ สีสัปปะจาละกัง อันตะระมะเร คะมิสสามีติ

สิกขา กระระณียา.

๒๐. “นะ สีสัปปะจาละกัง อันตะระณะเร  
นิสีทิสสามีติ สิกขา กระระณียา.

๒๑. “นะ ขัมภะกะโต อันตะระณะเร คะมิสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

๒๒. “นะ ขัมภะกะโต อันตะระณะเร นิสีทิสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

๒๓. “นะ โอคฺคณฺฐีโต อันตะระณะเร คะมิสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

๒๔. “นะ โอคฺคณฺฐีโต อันตะระณะเร นิสีทิสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

๒๕. “นะ อุกกุกฺกิกายะ อันตะระณะเร คะมิสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

๒๖. “นะ ปัลลัตถิกายะ อันตะระณะเร นิสีทิสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

ฉัพพีสะติ สารูปปา.

๑. “สัฏกัจจิง ปิณฑะปาตัง ปะฏิคคะเหสสามีติ สิกขา  
กระระณียา.

๒. “ปัตตะสัณฺญี ปิณฑะปาตัง ปะฏิคคะเหสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

๓. “สะมะสุปะกัง ปิณฑะปาตัง ปะฏิคคะเหสสามีติ

สิกขา กระระณียา.

๔. “สะสมะติตติกัง ปิณฑะปาตัง ปะภูคคะหะสสามีติ  
สิกขา กระระณียา.

๕. “สักกัจจัง ปิณฑะปาตัง ภูญชิสสามีติ สิกขา  
กระระณียา.

๖. “ปัตตะสัณญี ปิณฑะปาตัง ภูญชิสสามีติ สิกขา  
กระระณียา.

๗. “สะปะทานัง ปิณฑะปาตัง ภูญชิสสามีติ สิกขา  
กระระณียา.

๘. “สะสมะสุปะกัง ปิณฑะปาตัง ภูญชิสสามีติ สิกขา  
กระระณียา.

๙. “นะ ภูปะโต โอมัททิต์วา ปิณฑะปาตัง  
ภูญชิสสามีติ สิกขา กระระณียา.

๑๐. “นะ สุปัง วา พัยญะนัง วา โอทะเนนะ  
ปะภูจจาเทสสามิ ภียโยกัมมยะตัง อุปาทายาติ สิกขา  
กระระณียา.

๑๑. “นะ สุปัง วา โอทะนัง วา อะคิลานอ อัตตะโน  
อัตถายะ วิญญาเปต์วา ภูญชิสสามีติ สิกขา กระระณียา.

๑๒. “นะ อุชฌานะสัณญี ปะเรสัง ปัตตัง  
โอโลเกสสามีติ สิกขา กระระณียา.

๑๓. “นาติมะหันตัง กะวะฬัง กะริสสามีติ สิกขา

กะระณียา.

๑๔. “ปะริมัตถะลัง อาโลปัง กะริสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๑๕. “นะ อะนาหะณฺเฏ กะวะเพ มุขะทวารัง  
วิวะริสสามีติ ลิกขา กะระณียา.

๑๖. “นะ ภูญชะมาโน สัพพัง หัตถัง มุขะ  
ปักขิปิสสามีติ ลิกขา กะระณียา.

๑๗. “นะ สะกะวะเพนะ มุขะนะ พฺยาหะริสสามีติ  
ลิกขา กะระณียา.

๑๘. “นะ ปิณทุกเขปะกัง ภูญชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๑๙. “นะ กะวะพาวัจเจทะกัง ภูญชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๐. “นะ อะวะคัณทะการะกัง ภูญชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๑. “นะ หัตถะนิทฐะกัง ภูญชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๒. “นะ ลิตถาวะการะกัง ภูญชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๓. “นะ ชิวหานิจจาระกัง ภูญชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๔. “นะ จะปฺจจะปฺการะกัง ภูณฺชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๕. “นะ สฺรฺสุสฺรฺการะกัง ภูณฺชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๖. “นะ หัตถะนิลเลหะกัง ภูณฺชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๗. “นะ ปัตตะนิลเลหะกัง ภูณฺชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๘. “นะ โอฏฺฐะนิลเลหะกัง ภูณฺชิสสามีติ ลิกขา  
กะระณียา.

๒๙. “นะ สามิเสนะ หัตถะเนนะ ปาณียะถาละกัง  
ปะฏิกคะเหสสามีติ ลิกขา กะระณียา.

๓๐. “นะ สะสิตตะกัง ปัตตะโธวะนัง อันตะระฆะเร  
จัตเทสสามีติ ลิกขา กะระณียา.

สะมะติงสะ โภชะนะปะฏิสังยุตตา.

๑. “นะ จัตตะปาณิสสะ อะคิลานัสสะ ฐัมมัง  
เทสิสสามีติ ลิกขา กะระณียา.

๒. “นะ ทัณทะปาณิสสะ อะคิลานัสสะ ฐัมมัง  
เทสิสสามีติ ลิกขา กะระณียา.

๓. “นะ สัตตะปาณิสสะ อะคิลานัสสะ ฐัมมัง  
เทสิสสามีติ ลิกขา กะระณียา.

๔. “นะ อาวุธะปาณิสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง  
เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๕. “นะ ปาทุการูพฺพัสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง  
เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๖. “นะ อุปาหะนารูพฺพัสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง  
เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๗. “นะ ยานะคะตัสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง  
เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๘. “นะ สะยะนะคะตัสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง  
เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๙. “นะ ปัลลัตถิกายะ นิสินนัสสะ อะคิลานัสสะ  
ธัมมัง เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๐. “นะ เวฏฐิตะสีสัสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง  
เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๑. “นะ โอคุณฐิตะสีสัสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง  
เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๒. “นะ จะมายัง นิสีทิตฺวา อาสะเน นิสินนัสสะ  
อะคิลานัสสะ ธัมมัง เทสิสสามีติ สิกขา กะระณียา.

๑๓. “นะ นีเจ อาสะเน นิสีทิตฺวา อุงเง อาสะเน  
นิสินนัสสะ อะคิลานัสสะ ธัมมัง เทสิสสามีติ สิกขา  
กะระณียา.



๑๔. “นะ จูโต นิสินห์สสะ อะคิลานัสสะ รัมมัง  
เทสิสสามีติ สีกขา กะระณียา.

๑๕. “นะ ปัจฉะโต คัจฉันโต ปุระโต คัจฉันตัสสะ  
อะคิลานัสสะ รัมมัง เทสิสสามีติ สีกขา กะระณียา.

๑๖. “นะ อุปปะเณนะ คัจฉันโต ปะเณนะ คัจฉันตัสสะ  
อะคิลานัสสะ รัมมัง เทสิสสามีติ สีกขา กะระณียา.

โสพะสะ รัมมะเทสะนาปะฏิสังยุตตา.

๑. “นะ จูโต อะคิลานโน อุจจารัง วา ปัสสาวัง วา  
กะริสสามีติ สีกขา กะระณียา.

๒. “นะ หะริเต อะคิลานโน อุจจารัง วา ปัสสาวัง วา  
เขฬัง วา กะริสสามีติ สีกขา กะระณียา.

๓. “นะ อุทะเก อะคิลานโน อุจจารัง วา ปัสสาวัง วา  
เขฬัง วา กะริสสามีติ สีกขา กะระณียา.

ตะโย ปะกิณณะกา.

อุททิกฺกุฐา โข อายัสมันโต (ปัญจะสัตตตะติ) เสขียา รัมมา.

ตัตถายัสมันเต ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทฺธา ?

หุติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทฺธา ?

ตะติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทฺธา ?

ปะริสุทฺเธตถายัสมันโต ตัสมา ตุณ्हี, เอวะเมตัง ธาระยามิ.

เสขียา นิฏฐิตา.

## อธิกรณ์สมณะ ๗

อิเม โข ปะนายัสมันโต สัตตาทิกะระณะสะมะธา  
ธัมมา อุกทเทสัง อาคัจฉันติ.

อุปปันนุปปันนาหัง อะธิกะระณานัง สะมะถายะ  
วูปะสะมาเย สัมมุขาวินะโย ทาตัพโพ, สะติวินะโย  
ทาตัพโพ, อะมุพฺหะวินะโย ทาตัพโพ, ปะฏิญญาตะกะระณัง,  
เยภุยยะสิกา, ตัสสะ ปาปิยะสิกา, ตินะวัตถาระโกติ.

อุททิสฺสา โข อายัสมันโต สัตตาทิกะระณะสะมะธา ธัมมา.  
ตัตถายัสมันเต ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?  
หุติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?  
ตะติยัมปิ ปุจฉามิ. กัจจิตถะ ปะริสุทธา ?  
ปะริสุทเธตถายัสมันโต ตัสมา ตุณฺหิ, เอวะเมตัง ธาระยามิ.  
สัตตาทิกะระณะสะมะธา นิฏฺฐิตา.

อุททิสฺสัหัง โข อายัสมันโต นิทานัง,  
อุททิสฺสา จัตตาโร ปาราชิกา ธัมมา,  
อุททิสฺสา เตระสะ สังฆาทิเสสา ธัมมา,  
อุททิสฺสา เทว อะนियะตา ธัมมา.  
อุททิสฺสา ดิงสะ นิสัสัคคิยา ปาจิตติยา ธัมมา,  
อุททิสฺสา เทวนะวุติ ปาจิตติยา ธัมมา,  
อุททิสฺสา จัตตาโร ปาฏิเทสะนียา ธัมมา,

อุททิฏฐา (ปัญจะสัตตตะติ) เสขิยา ฐัมมา,  
 อุททิฏฐา สัตตาทิกะระณะสะมะธา ฐัมมา,  
 เอเตตังกันตัสสะ ภาคะวะโต สุตตาคะตัง  
 สุตตะปะริยาปันนัง อันวัททะมาสัง อุทเทสัง อาคัจจะติ.  
 ตัตถะ สัพเพเหวะ สะมัตตะเหสิ สัมโมทะมานะหิ  
 อะวิวะทะมานะหิ ลิกขิตัพพันติ.

ภิกขุปาฏิโมกขัง นิฏฐิตัง.

### สัจจะกิริยาคาถา

นัตถิ เม สาระนัง อัญญัง  
 พุทฺโธ เม สาระณัง วะรัง,  
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ  
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ  
 นัตถิ เม สาระนัง อัญญัง  
 ฐัมโม เม สาระณัง วะรัง,  
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ  
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ  
 นัตถิ เม สาระนัง อัญญัง  
 สังโฆ เม สาระณัง วะรัง,  
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ  
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

## สิลุทเทสปาฐะ

ภาสิตะมิทัง เตนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา  
อะระหะตา สัมมาสัมพุทฺธะนะ, สัมปันนะสีลา ภิกขะเว  
วิหะระถะ สัมปันนะปาฏิโมกขา, ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา  
วิหะระถะ อัจจระโคจะระสัมปันนา อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ  
ภะยะทัสสาวี สะมาทายะ ลิกขะถะ ลิกขาปะเทสุติ,  
ตัสส์มาติหัมเหหิ ลิกขิตัพพัง,

สัมปันนะสีลา วิหะริสสามะ สัมปันนะปาฏิโมกขา,  
ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะริสสามะ  
อัจจระโคจะระสัมปันนา, อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ  
ภะยะทัสสาวี สะมาทายะ ลิกขิสสามะ ลิกขาปะเทสุติ,  
เอวัญหิ โน ลิกขิตัพพัง.

## ตายนกกตา

ฉินทะ โสด้ง ประรักกัมมะ กาเม ปะนุทะ พรัหฺมะณะ,  
นัปปะหายะ มุณี กาเม เนกัตตะมุปะปัชชะติ,  
กะยิรา เจ กะยิราเถนัง ทัฬหะเมนัง ประรักกะเม,  
สิถิโล หิ ประริพพาโซ ภียโย อาภิระเต ระชัง,  
อะกะด้ง ทุกกะภูง์ เสยโย ปัจฉา ตัปปะติ ทุกกะภูง์,  
กะตัญจะ สุกะด้ง เสยโย ยัง กัตถวา นานุตัปปะติ,  
กุโส ยะธา ทุคคะหิโต หัตถะเมวานุกันตะติ,  
สามัญญัง ทุปปะรามัญญัง นิระยาเยปะกัฏเฐติ,  
ยังกิญฺจิ สิถิลัง กัมมัง สังกิลิฏฐัญจะ ยัง วะตัง,  
สังกัสสะรัง พรัหฺมะจะริยัง นะ ตัง โหติ มะหัปปะลันติ.

“สร้าง ว่ายากแล้ว  
รักษาไว้.. ยากยิ่งกว่า”



*“Creation is said to be difficult —  
yet preservation is even harder”*

แสดงพระปาฏิโมกข์ ณ สวนลุมพินี ประเทศเนปาล

*Reciting the Pāṭimokkha in ceremony at Lumbini Garden in Nepal*

## ***BHIKKHUPĀṬIMOKKHA PĀLI***

1. If it is pavāraṇā day, the word “pavāraṇā karaṇato” should be used instead.

2. If it is pavāraṇā day, the words “akatapavārāṇampi” should be used instead.

3. If it is done in the nighttime, the following sentence should be used :

“Tattha purimāni cattāri ...”

4. If there is no “ārāmika” or layman who works in the vihāra and there are only bhikkhus and sāmaneras, the words “sāmanerehipi bhikkhūhipi” should be used as substitute for “ārāmikehipi bhikkhūhipi.”

5. If it is pavāraṇā day, the word “pavāraṇā āharaṇāni” should be used.

6. If it is summer, recite “gimhotu”, if the rainy season, recite “vassānotu.”

7. This is the season without “adhikamāsa” (the additional month) and without “pavāraṇā” and it is the third uposatha. If it is the second uposatha: one has passed, one is present, six uposathas are to come, then recite thus “aṭṭha uposathā iminā pakkhena eko uposatho sampatto, eko uposatho atikkanto, cha uposathā avasiṭṭhā” (there are



eight uposathas, with this fortnight one uposatha has arrived, one has passed, and six are left to come). If 2, 3, 4, 5, 6 have passed, 5, 4, 3, 2, 1 remain to come, recite

eko uposatho sampatto,  
 dve }  
 tayo }  
 cattāro } uposathā  
 pañca } atikkantā  
 cha }

1 uposatha arrives  
 2 }  
 3 }  
 4 } uposathas passed  
 5 }  
 6 }

pañca }  
 cattāro } uposathā  
 Tayo } avasiṭṭhā  
 dve }  
 eko uposatho avasiṭṭhā

5 }  
 4 } uposathas left  
 3 } to come  
 2 }  
 1 uposatha left to come

If seven uposathas have passed and one arrives, altogether being eight, recite : “aṭṭha uposathā, iminā pakkhena eko uposatho sampatto, satta uposathā atikkantā, aṭṭha uposathā paripuṇṇā”. (There are eight uposathas, with this fortnight one uposatha arrives, seven have passed, eight uposathas are complete).

If it is the season with adhiḱamāsa (the additional month), recite: “adhiḱamāsavasena dasa uposathā, iminā pakkhena eko uposatho sampatto, nava uposathā avasiṭṭhā. (There are ten uposathas because of the additional month, with this fortnight one uposatha arrives and nine uposathas are to come). If it is the 2nd, 3rd, etc, until the 10th uposatha, change the words as in the season without adhiḱamāsa, the difference being that one must always add the word “adhiḱamāsavasena” (because of the additional month) before the other words.

The additional month does not come in the eighth lunar month every year (as fixed in the worldly lunar calendar of Siam). It can come in any season according to the calculation. It should be, therefore, declared in accordance with the month and season in which it comes.

The season which has no additional month but has pavāraṇā should be told as follows:

If it is the first uposatha:

“Satta ca uposathā, ekā ca pavāraṇā, iminā pakkhena eko uposatho sampatto, cha ca uposathā ekā ca pavāraṇā avasiṭṭhā” (There are seven uposathas and one pavāraṇā, with this fortnight one uposatha arrives, six uposathas and one pavāraṇā are to come)

If five uposathas have passed and two uposathas are to come, and that day is pavāraṇā, it should be told thus:

“Satta ca uposathā, ekā ca pavāraṇā, iminā pakkhena ekā pavāraṇā sampattā, pañca uposathā atikkantā, dve uposathā avasiṭṭhā” (There are seven uposathas and one pavāraṇā, with this fortnight one pavāraṇā arrives, five uposathas have passed and two uposathas are to come).

If it is the final uposatha, six uposathas and one pavāraṇā have passed, one uposatha (the last) arrives, it should be told thus:

“Satta ca uposathā, ekā ca pavāraṇā, iminā pakkhena eko uposatho sampatto, cha ca uposathā ekā ca pavāraṇā atikkantā, satta ca uposathā ekā ca pavāraṇā paripuṇṇā”

(There are seven uposathas and one pavāraṇā, with this fortnight one uposatha arrives, six uposathas and one pavāraṇā have passed, seven uposathas and one pavāraṇā are complete).

If the season has both the additional month and pavāraṇā and if the day is the first uposatha, it should be told thus:

“Adhikamāsavasena nava ca uposathā ekā ca pavāraṇā iminā pakkhena eko uposatho sampatto, aṭṭha ca uposathā ekā ca pavāraṇā avasiṭṭhā” (because of the additional month, there are nine uposathas and one pavāraṇā, with this fortnight one uposatha comes, eight uposathas and one pavāraṇā are to come). In the season with the additional month, the word “adhikamāsavasena” (because of the additional month) should always be put before the other words.

8. If it is pavāraṇā day, the words “pavāraṇagge pavāraṇatthāya” (in the pavāraṇā hall for pavāraṇā) should be used.

9. If it is pavāraṇā day, the word “pavāraṇagge” (in the pavāraṇā hall) should be used.

10. This is for four bhikkhus; if there are 5, 6, 7, 8, 9, 10 up to 19, or 20 bhikkhus, the Pāli word should be changed as follows: pañca, cha, satta, aṭṭha, nava, dasa up to ekūnavīsati or vīsati bhikkhū, respectively. The number in Pāli language should be changed according to the number of bhikkhus gathering in the uposatha or pavāraṇā hall, as the case may be.

11. If it is pavāraṇā day, the word “yathājja pavāraṇā” (as today is pavāraṇā day) should be used.

12. If it is the 14th and uposatha day or the 14th and pavāraṇā day or the 15th and pavāraṇā day, the Pāli words should be changed into “cātuddaso” or “cātuddasī” or “paṇṇarasī”, respectively.

13. If it is the pavāraṇā day, the words “Saṅghapavāraṇārahā pañca vā” (5 or more than that who are appropriate for saṅgha- pavāraṇā) should be used.

14. If it is pavāraṇā day, the words “evantaṃ pavāraṇākammaṃ” should be used.

15. If it is pavāraṇā day, the word “pavāraṇākammaṣa” should be used.

16. If it is pavāraṇā day, the words “kariyamānā pavāraṇā saṅghena anumānetabbā” should be used.

## NOTE

### *The four Characteristics of Uposathakamma*

1. Four bhikkhus or more who are qualified, not having fallen into Pārājika and not having been excluded by the Saṅgha.
2. They do not leave “hatthapāsa” or forearm’s length between each other.
3. They are in the same boundary.
4. There is no disqualified person in their gathering.

### **The Words of the Venerable Elder**

(spoken by the most senior bhikkhu present in the sangha to the Pāṭimokkha-reciter, but omitted if the most senior bhikkhu is reciting the Pāṭimokkha).

Pubbakaraṇa-pubbakiccāni samāpetvā imissa nisinnassa bhikkhusaṅghassa anumatiyā pāṭimokkhaṃ uddesitum\* ajjhesanaṃ karomi.

With permission of the bhikkhusaṅgha who have finished the preliminary works and duties and sat down here, may I invite (you) to recite the Pāṭimokkha.

---

\* If it is pavāraṇā day, the words “pavāraṇā yattim ṭhapetum”

## Pubbakiccaṃ

Uposathakaraṇato<sup>1</sup> pubbe navavidhaṃ  
pubbakiccaṃ kātabbaṃ hoti:

Taṇṭhānasammajjanañca;  
tattha padīpujjalanañca;  
āsanapaññapanañca;  
pānīyaparibhojanīyūpaṭṭhapanañca;  
chandārahānaṃ bhikkhūnaṃ chandāharaṇaṇca;  
tesaññeva akatuposathānaṃ pārisuddhiyāpi<sup>2</sup>  
āharaṇaṇca;  
utukkhānañca;  
bhikkhugaṇanā ca;  
bhikkhunīnamovādo cā'ti.

Tattha purimesu catūsu kiccesu padīpakiccaṃ idāni  
suriyalokassa atthitāya natthi. Aparāni tīṇi<sup>3</sup> bhikkhūnaṃ  
vattaṃ jānantehi ārāmikehipi<sup>4</sup> bhikkhūhipi katāni  
pariniṭṭhitāni honti.

Chandāharaṇa pārisuddhi-aharaṇāni<sup>5</sup> pana imissaṃ  
sīmāyaṃ hatthapāsaṃ vijahitvā nisinnānaṃ bhikkhūnaṃ  
abhāvato nathhi.

Utukkhānaṃ nāma ettakaṃ atikkantaṃ ettakaṃ

avasitṭhanti evaṃ utu-ācikkhaṇaṃ;

Utūnīdha pana sāsane hemanta-gimha-vassānānaṃ  
vasena tīṇi honti.

Ayaṃ hemantotu<sup>6</sup> asmiñca utumhi aṭṭha uposathā,  
iminā pakkhena.

eko uposatho sampatto,  
dve uposathā atikkantā  
pañca uposathā avasitṭhā<sup>7</sup>

Iti evaṃ sabbehi āyasmantehi utukkhānaṃ  
dhāretabbaṃ.

(Evaṃ bhante).

Bhikkhugaṇanā nāma imasmim uposathagge  
uposathatthāya<sup>8</sup> sannipatitā bhikkhū ettakāti bhikkhūnaṃ  
gaṇanā,

Imasmim pana uposathagge<sup>9</sup> cattāro<sup>10</sup> bhikkhū  
sannipatitā honti,

Iti sabbehi āyasmantehi bhikkhugaṇanāpi  
dhāretabbā.

(Evaṃ bhante).

Bhikkhunīnamovādo pana idāni tāsāṃ natthitāya  
natthi.



Iti sakaraṇokāsānaṃ pubbakiccānaṃ katattā  
nikkaraṇokāsānaṃ pubbakiccānaṃ pakatiyā pariniṭṭhitattā  
evantaṃ navavidhaṃ pubbakiccaṃ pariniṭṭhitaṃ hoti.

Niṭṭhite ca Pubbakicce.

Sace so divaso cātuddasi-paṇṇarasī  
sāmaggīnamaññataro yathājja uposatho<sup>11</sup> paṇṇaraso,<sup>12</sup>

I. yāvatikā ca bhikkhu kammappattā  
saṅghuposathārahā cattāro<sup>13</sup> vā tato vā atirekā pakatattā  
pārājikaṃ anāpannā saṅghena vā anukkhittā,

II. te ca kho hatthapāsaṃ avijahitvā ekasīmāyaṃ tṭhita,

III. tesaṇca vikālabhojanādivasena  
vatthusabhāgāpattiyo ce na vijjanti,

IV. tesaṇca hatthapāse hatthapāsato  
bahikaraṇavasena vajjetabbo koci vajjanīyapuggalo ce  
natthi.

Evantaṃ uposathakammaṃ<sup>14</sup> imehi catūhi  
lakkhaṇehi saṅgahitaṃ pattakallaṃ nāma hoti,  
kātuṃ yuttarūpaṃ.

Uposathakammasa<sup>15</sup> pattakallattaṃ viditvā idāni  
kariyamāno uposatho saṅghena anumānetabbo.<sup>16</sup>

(Sādhu, Bhante)

# Bhikkhupāṭimokkham

Namo tassa Bhagavato Arahato Sammā  
Sambuddhassa. (Three times.)

## (Tikkhattum)

Suṇātu me bhante<sup>1</sup> saṅgho. Ajj'uposatho paṇṇaraso.<sup>2</sup>  
Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho uposatham kareyya  
pāṭimokkham uddiseyya.

Kim saṅghassa pubbakiccam? Pārisuddhim  
āyasmanto ārocetha, pāṭimokkham uddisissāmi, tam  
sabbeva santā sādhuḥkaṁ suṇoma manasikaroma. Yassa  
siyā āpatti, so āvikareyya, asantiyā āpattiyā tuṇhī  
bhavitabbaṁ, tuṇhī bhāvena kho pan'āyasmante  
parisuddhā'ti vedissāmi. Yathā kho pana paccekapuṭṭhassa  
veyyākaraṇam hoti, evam evam evarūpāya parisāya  
yāvatatiyaṁ anussāvitam hoti. Yo pana bhikkhu yāvatatiyaṁ  
anussāviyamāne saramāno santiṁ āpattiṁ n'āvikareyya,  
sampajānamusāvādassa hoti. Sampajānamusāvādo kho  
pan'āyasmanto antarāyiko dhammo vutto bhagavatā.  
Tasmā saramānena bhikkhunā

<sup>1</sup> "Suṇātu me āvuso saṅgho" if the most senior bhikkhu is reciting the Pātimokkha.

<sup>2</sup> "Cātuddaso" if uposatha is on the fourteenth.

āpannena visuddhāpekkhena santī āpatti āvikātabbā,  
āvikatā hissa phāsu hoti.

(Nidānuddeso niṭṭhito.)

## Pārājikā

Tatr’ime **cattāro pārājikā dhammā** uddesaṃ āgacchanti.

1. Yo pana bhikkhu bhikkhūnaṃ sikkhāsājjīvasamāpanno  
sikkhaṃ appaccakkhāya dubbalyaṃ anāvikatvā methunaṃ  
dhammaṃ paṭiseveyya antamaso tiracchānagatāya’pi;  
pārājiko hoti asaṃvāso.

2. Yo pana bhikkhu gāmā vā araññā vā adinnaṃ  
theyyasaṅkhātāṃ ādiyeyya, yathārūpe adinnādāne rājāno  
coraṃ gahetvā haneyyum vā bandheyyum vā pabbājeyyum vā,  
“Coro’si bālo’si muḷho’si theno’si”ti. Tathārūpaṃ bhikkhu  
adinnaṃ ādiyamāno; ayam’pi pārājiko hoti asaṃvāso.

3. Yo pana bhikkhu sañcicca manussaviggahaṃ jīvītā  
voropeyya, satthahāraṃ vāssa pariyeseyya, maraṇavaṇṇaṃ  
vā saṃvaṇṇeyya, maraṇāya vā samādapeyya, “ambho  
purisa kiṃ tuyh’ iminā pāpakena dujjīvitena? Matante jīvītā  
seyyo” ti, iti cittamano cittasaṅkappo anekapariyāyena  
maraṇavaṇṇaṃ vā saṃvaṇṇeyya, maraṇāya vā  
samādapeyya; ayam’pi pārājiko hoti asaṃvāso.

4. Yo pana bhikkhu anabhijānaṃ  
uttarimanussadhammaṃ attūpanāyikaṃ  
alamariyañāṇadassanaṃ samudācareyya: “Iti jānāmi, iti  
passāmī” ti, tato aparena samayena samanuggāhiyamāno  
vā asamanuggāhiyamāno vā āpanno visuddhāpekkho evaṃ  
vadeyya, “ajānam evaṃ āvuso avacaṃ, ‘jānāmi’ apassaṃ,  
‘passāmi’. Tucchaṃ musā vilapin”ti. Aññatra adhimānā,  
ayam’pi pārājiko hoti asaṃvāso.

Uddiṭṭhā kho āyasmanto cattāro pārājikā dhammā,  
yesaṃ bhikkhu aññataram vā aññataram vā āpajjitvā na  
labhati bhikkhūhi saddhiṃ saṃvāsaṃ, yathā pure, tathā  
pacchā, pārājiko hoti asaṃvāso.

Tatth’ āyasmante pucchāmi : Kacci’ ttha parisuddhā?

Dutiyam’pi pucchāmi : Kacci’ ttha parisuddhā?

Tatiyam’pi pucchāmi : Kacci’ ttha parisuddhā?

Parisuddh’ etth’ āyasmanto, tasmā tuṇhī,

evam’ etaṃ dhārayāmi.

**(Pārājikuddeso niṭṭhito.)**

**Saṅghādisesā**

Ime kho pan’ āyasmanto **terasa saṅghādisesā dhammā**  
uddesaṃ āgacchanti.

1. Sañcetanikā sukkavisatṭhi aññatra supinantā saṅghādiseso.

2. Yo pana bhikkhu otiṇṇo vipariṇatena cittena mātugāmena saddhim kāyasamsaggaṃ samāpajjeyya, hatthagāhaṃ vā veṇigāhaṃ vā aññatarassa vā aññatarassa vā aṅgassa parāmasanaṃ, saṅghādiseso.

3. Yo pana bhikkhu otiṇṇo vipariṇatena cittena mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vācāhi obhāseyya. Yathā taṃ yuvā yuvatiṃ methunūpasañhitāhi, saṅghādiseso.

4. Yo pana bhikkhu otiṇṇo vipariṇatena cittena mātugāmassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāseyya, “etadaggaṃ bhagini pāricariyānaṃ yā mādisaṃ sīlavantaṃ kalyāṇadhammaṃ brahmacāriṃ etena dhammena pāricareyyā”ti methunūpasañhitena, saṅghādiseso.

5. Yo pana bhikkhu sañcarittaṃ samāpajjeyya itthiyā vā purisamatiṃ purisassa vā itthīmatiṃ jāyattane vā jārattane vā antamaso taṃ khaṇikāya’ pi, saṅghādiseso.

6. Saññācikāya pana bhikkhunā kuṭiṃ kārayamānena assāmikaṃ attuddesaṃ pamāṇikā kāretabbā, tatr’ idaṃ pamānaṃ. Dīghaso dvādasa vidatthiyo sugatavidatthiyā tiriyaṃ satt’ antarā. Bhikkhū abhinetabbā vatthudesanāya,

tehi bhikkhūhi vatthum desetabbarā anārambham saparikkamanam. Sārambhe ce bhikkhu vatthusmim aparikkamane saññācīkāya kuṭim kāreyya, bhikkhū vā anabhineyya vatthudesanāya, pamāṇam vā atikkāmeyya, saṅghādiseso.

7. Mahallakam pana bhikkhunā vihāram kārayamānena sassāmikam attuddesam bhikkhū abhinetabbā vatthudesanāya, tehi bhikkhūhi vatthum desetabbarā anārambham saparikkamanam. Sārambhe ce bhikkhu vatthusmim aparikkamane mahallakam vihāram kāreyya bhikkhū vā anabhineyya vatthudesanāya, saṅghādiseso.

8. Yo pana bhikkhu bhikkhum duṭṭho doso appatīto amūlakena pārājikena dhammena anuddhamseyya, “app’eva nāma nam imamahā brahmacariyā cāveyyan” ti, tato aparena samayena samanuggāhiyamāno vā asamanuggāhiyamāno vā, amūlakañ c’eva tam adhikaraṇam hoti, bhikkhu ca dosam patitṭhā’ ti, saṅghādiseso.

9. Yo pana bhikkhu bhikkhum duṭṭho doso appatīto aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñci desam lesamattam upādāya pārājikena dhammena anuddhamseyya, “app’eva nāma nam imamahā brahmacariyā cāveyyan” ti, tato aparena

samayena samanuggāhiyamāno vā asamanuggāhiyamāno vā, aññabhāgiyañ c’eva taṃ adhikaraṇaṃ hoti, koci deso lesamatto upādinno bhikkhu ca dosaṃ paṭiṭṭhā’ti, saṅghādiseso.

10. Yo pana bhikkhu samaggassa saṅghassa bhedāya parakkameyya bhedanasaṃvattanikaṃ vā adhikaraṇaṃ samādāya paggayha tiṭṭheyya, so bhikkhu bhikkhūhi evam assa vacanīyo “Mā āyasmā samaggassa saṅghassa bhedāya parakkami bhedanasaṃvattanikaṃ vā adhikaraṇaṃ samādāya paggayha aṭṭhāsi, samet’ āyasmā saṅghena, samaggo hi saṅgho sammodamāno avivadamāno ekuddeso phāsu viharatī”ti. Evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno tath’eva paggaṇheyya, so bhikkhu bhikkhūhi yāvatatiyaṃ samanubhāsitabbo tassa paṭinissaggāya, yāvatatiyañ’ce samanubhāsiyamāno taṃ paṭinissajjeyya icc’etaṃ kusalaṃ. No ce paṭinissajjeyya, saṅghādiseso.

11. Tass’eva kho pana bhikkhussa bhikkhū honti anuvattakā vaggavādakā, eko vā dve vā tayo vā, te evaṃ vadeyyum, “Mā āyasmanto etaṃ bhikkhum kiñci avacuttha, dhammavādī c’eso bhikkhu, vinayavādī c’eso bhikkhu, amhākañc’eso bhikkhu, chandañca ruciñca ādāya voharati,

jānāti no bhāsati, amhākamp’etaṃ khamatī”ti. Te bhikkhū bhikkhūhi evam assu vacanīyā, “Mā āyasmanto evaṃ avacuttha. Na c’eso bhikkhu dhammavādī na c’eso bhikkhu vinayavādī. Mā āyasmantānaṃ’pi saṅghabhedo rucittha, samet’āyasmantānaṃ saṅghena, samaggo hi saṅgho sammodamāno avivadamāno. Ekuddeso phāsu viharatī”ti. Evañca te bhikkhū bhikkhūhi vuccamānā tath’eva paggaṇheyyuṃ, te bhikkhū bhikkhūhi yāvatatiyaṃ samanubhāsitabbā tassa paṭinissaggāya, yāvatatiyañce samanubhāsiyamānā taṃ paṭinissajjeyyuṃ icc’etaṃ kusalaṃ, no ce paṭinissajjeyyuṃ, sanghādiseso.

12. Bhikkhu pan’eva dubbacajātiko hoti, uddesapariyāpannesu sikkhāpadesu bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karoti, “mā maṃ āyasmanto kiñci avacuttha kalyāṇaṃ vā pāpakaṃ vā, ahamp’ āyasmante na kiñci vakkhāmi kalyāṇaṃ vā pāpakaṃ vā, viramathāyasmanto mama vacanāyā”ti, so bhikkhu bhikkhūhi evam’ assa vacanīyo, “mā āyasmā attānaṃ avacanīyaṃ akāsi. Vacanīyaṃ eva āyasmā attānaṃ karotu, āyasmā’pi bhikkhū vadetu sahadhammena bhikkhū’pi āyasmantaṃ vakkhanti sahadhammena, evaṃ



samvaddhā hi tassa bhagavato parisā yad'idam  
aññamaññavacanena aññamaññāvuṭṭhāpanenā"ti.  
Evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno tath'eva  
paggaṇheyya, so bhikkhu bhikkhūhi yāvatatiyaṃ  
samanubhāsitaṃ tassa paṭinissaggāya, yāvatatiyañce  
samanubhāsiyamāno taṃ paṭinissajjeyya icc'etaṃ kusalaṃ,  
no ce paṭinissajjeyya, saṅghādiseso.

13. Bhikkhu pan’eva aññataram gāmaṃ vā nigamaṃ vā upanissāya viharati kuladūsako pāpasamācāro, tassa kho pāpakā samācārā dissanti c’eva suyyanti ca, kulāni ca tena duṭṭhāni dissanti c’eva suyyanti ca. So bhikkhu bhikkhūhi evam assa vacanīyo, “Āyasmā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasmato kho pāpakā samācārā dissanti c’eva suyyanti ca, kulāni c’āyasmataṃ duṭṭhāni dissanti c’eva suyyanti ca; pakkamat’ āyasmā imamhā āvāsā, alan’ta idha vāsenā” ti. Evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno te bhikkhū evaṃ vadeyya, “chandagāmino ca bhikkhū, dosagāmino ca bhikkhū, mohagāmino ca bhikkhū, bhayagāmino ca bhikkhū; tādisikāya āpattiyaṃ ekaccaṃ pabbājenti, ekaccaṃ na pabbājenti” ti. So bhikkhu bhikkhūhi evam’ assa vacanīyo, “mā āyasmā evaṃ avaca,

na ca bhikkhū chandagāmino, na ca bhikkhū dosagāmino,  
na ca bhikkhū mohagāmino, na ca bhikkhū bhayagāmino;  
āyasmā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasmato kho  
pāpakā samācārā dissanti c’eva suyyanti ca, kulāni  
c’āyasmatā duṭṭhāni dissanti c’eva suyyanti ca,  
pakkamat’ āyasmā imamhā āvāsā, alan’te idha vāsenā” ti.  
Evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno tath’eva  
paggaṇheyya, so bhikkhu bhikkhūhi yāvatatiyaṃ  
samanubhāsitabbo tassa paṭinissaggāya; yāvatatiyañce  
samanubhāsiyamāno taṃ paṭinissajjeyya, icc’etaṃ  
kusalaṃ; no ce paṭinissajjeyya, saṅghādiseso.

Uddiṭṭhā kho āyasmanto terasa saṅghādisesā  
dhammā, nava paṭhamāpattikā, cattāro yāvatatiyakā,  
yesaṃ bhikkhu aññataraṃ vā aññataraṃ vā āpajjitvā  
yāvatihāṃ jānaṃ paṭicchādeti. Tāvatihāṃ tena bhikkhunā  
akāmā parivatthabbaṃ, parivutthaparivāsenā bhikkhukhunā  
uttariṃ chārattaṃ bhikkhumānattāya paṭipajjitabbaṃ,  
ciṇṇamānatto bhikkhu, yattha siyā vīsati gaṇo  
bhikkhusaṅgho, tattha so bhikkhu abbhetabbo, ekena’pi  
ce ūno vīsati gaṇo bhikkhusaṅgho taṃ bhikkum abbheyya,  
so ca bhikkhu anabbhito, te ca bhikkhū gārayhā, ayaṃ

tattha sāmīci.

Tatth' āyasmante pucchāmi : Kacci' ttha parisuddhā?

Dutiyam'pi pucchāmi : Kacci' ttha parisuddhā?

Tatth'pi pucchāmi : Kacci' ttha parisuddhā?

Parisuddh' etth' āyasmanto, tasmā tuṇhī,  
evam' etaṃ dhārayāmi.

**(Saṅghādisesuddeso niṭṭhito.)**

## **Aniyatā**

Ime kho pan'āyasmanto **dve aniyatā dhammā**  
uddesaṃ āgacchanti.

1. Yo pana bhikkhu mātugāmena saddhim eko ekāya  
raho paṭicchanne āsane alaṃkammaniye nisajjaṃ  
kappeyya. Tam' etaṃ saddheyavacasā upāsikā disvā  
tiṇṇaṃ dhammānaṃ aññatarena vadeyya pārājikena vā  
saṅghādisesena vā pācittiyena vā. Nisajjaṃ bhikkhu  
paṭijānamāno tiṇṇaṃ dhammānaṃ aññatarena kāretabbo  
pārājikena vā saṅghādisesena vā pācittiyena vā. Yena vā sā  
saddheyavacasā upāsikā vadeyya, tena so bhikkhu  
kāretabbo. Ayaṃ dhammo aniyato.

2. Na h'eva kho pana paṭicchannaṃ āsanaṃ hoti  
nālaṃkammaniyaṃ. Alaṅca kho hoti mātugāmaṃ

duṭṭhullāhi vācāhi obhāsiurū. Yo pana bhikkhu tathārūpe  
āsane mātugāmena saddhim eko ekāya raho nisajjam  
kappeyya. Tam' enaṃ saddheyyavacasā upāsikā disvā  
dvinnam dhammānam aññatarena vadeyya saṅghādisesena  
vā pācittiya vā. Nisajjam bhikkhu paṭijānamāno dvinnam  
dhammānam aññatarena kāretabbo saṅghādisesena vā  
pācittiya vā. Yena vā sā saddheyyavacasā upāsikā vadeyya,  
tena so bhikkhu kāretabbo. Ayam'pi dhammo aniyato.

Uddiṭṭhā kho āyasanto dve aniyatā dhammā.

Tatth'āyasmante pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?

Dutiyam'pi pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?

Tatiyam'pi pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?

Parisuddh' etth' āyasanto, tasmā tuṇhī,  
evam' etaṃ dhārayāmi.

**(Aniyatuddeso niṭṭhito.)**

## **Nissaggiyā Pācittiya**

Ime kho paṇ'āyasmanto **tiṃsa nissaggiyā pācittiya**  
**dhammā** uddesaṃ āgacchanti.

1. Niṭṭhitacīvarasmim bhikkhunā ubbhatasmim  
kaṭhine, dasāhaparamaṃ atirekacīvaraṃ dhāretabbaṃ  
taṃ atikkāmayato, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

2. Niṭṭhitacīvarasmim bhikkhunā ubbhataasmim kaṭhine, ekarattam'pi ce bhikkhu ticīvarena vippavaseyya, aññatra bhikkhusammatiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

3. Niṭṭhitacīvarasmim bhikkhunā ubbhataasmim kaṭhine, bhikkhuno pan'eva akālacīvaram uppajjeyya, ākaṅkhamānena bhikkhunā paṭiggahetabbam, paṭiggahetvā khippam'eva kāretabbam, no c'assa pāripūri, māsaparaman'tena bhikkhunā tam cīvaram nikkhipitabbam ūnassa pāripūriyā, satiyā paccāsāya, tato ce uttarim nikkhipeyya satiyā'pi paccāsāya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

4. Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā purāṇacīvaram dhovāpeyya vā rajāpeyya va ākoṭāpeyya vā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

5. Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā hatthato cīvaram paṭiggaṇheyya aññatra pārivaṭṭakā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

6. Yo pana bhikkhu aññātakam gahapatim vā gahapatānim vā cīvaram viññāpeyya aññatra samayā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Tatth'āyaṃ samayo : acchinnacīvaro vā hoti bhikkhu naṭṭhacīvaro vā, ayaṃ tattha samayo.

7. Tañce aññātako gahapati vā gahapatānī vā bahūhi

cīvarehi abhihaṭṭhum pavāreyya, santaruttaraparaman'tena bhikkhunā tato cīvaram sādītabbam, tato ce uttarim sādīyeyya, nissaggiyam pācittiyam.

8. Bhikkhum pan'eva uddissa aññātakassa gahapatissa vā gahapatāniyā vā cīvaracetāpanam upakkhaṭam hoti, “iminā cīvaracetāpanena cīvaram cetāpetvā itthannāmam bhikkhum cīvarena acchādessāmī”ti, tatra ce so bhikkhu pubbe appavārīto upasaṅkamtivā cīvare vikappam āpajjeyya, “sādhū vata maṃ āyasmā iminā cīvaracetāpanena evarūpaṃ vā evarūpaṃ vā cīvaram cetāpetvā acchādehī”ti, kalyāṇakamyataṃ upādāya, nissaggiyam pācittiyam.

9. Bhikkhum pan'eva uddissa ubhinnaṃ aññātakānaṃ gahapatīnaṃ vā gahapatānīnaṃ vā paccekacīvaracetāpanā upakkhaṭā honti “imehi mayaṃ paccekacīvara cetāpanehi paccekacīvarāni cetāpetvā itthannāmam bhikkhum cīvarehi acchādessāmā”ti. Tatra ce so bhikkhu pubbe appavārīto upasaṅkamtivā cīvare vikappam āpajjeyya, “Sādhū vata maṃ āyasmanto imehi paccekacīvaracetāpanehi evarūpaṃ vā evarūpaṃ vā cīvaram cetāpetvā acchādeṭṭha ubho'va santā ekenā”ti kalyāṇakamyataṃ upādāya, nissaggiyam pācittiyam.

10. Bhikkhum pan'eva uddissa rājā vā rājabhoggo vā brāhamaṇo vā gahapatiko vā dūtena cīvaracetāpanam pahiṇeyya, “iminā cīvaracetāpanena cīvaram cetāpetvā itthannāmam bhikkhum cīvarena acchādehī”ti. So ce dūto tam bhikkhum upasaṅkamtivā evam vadeyya, “idaṁ kho bhante āyasmantaṁ uddissa cīvaracetāpanam ābhataṁ, paṭiggaṇhātu āyasmā cīvaracetāpanan”ti. Tena bhikkhunā so dūto evam assa vacanīyo, “Na kho mayam āvuso cīvaracetāpanam paṭiggaṇhāma cīvarañca kho mayam paṭiggaṇhāma kālena kappiyan”ti. So ce dūto tam bhikkhum evam vadeyya, “Atthi pan'āyasmato koci veyyāvaccakaro”ti. Cīvaratthikena bhikkhave bhikkhunā veyyāvaccakaro niddisitaḥ ārāmiko vā upāsako vā, “eso kho āvuso bhikkhūnam veyyāvaccakaro”ti. So ce dūto tam veyyāvaccakaram saññāpetvā tam bhikkhum upasaṅkamtivā evam vadeyya, “Yaṁ kho bhante āyasmā veyyāvaccakaram niddisi, saññatto so mayā; upasaṅkamatu āyasmā kālena cīvarena tam acchādessatī”ti. Cīvaratthikena bhikkhave bhikkhunā veyyāvaccakaro upasaṅkamtivā dvittikkhattum codetaḥ sāretaḥ “attho me āvuso cīvarenā”ti, dvittikkhattum codayamāno sārayamāno tam cīvaram

abhinipphādeyya, icc'etaṃ kusalaṃ. No ce abhinipphādeyya, catukkhattum, pañcakkhattum, chakkhattuparamaṃ tuṇhībhūtena uddissa tḥātabbaṃ. Catukkhattum, pañcakkhattum, chakkhattuparamaṃ tuṇhībhūto uddissa tiṭṭhamāno taṃ cīvaraṃ abhinipphādeyya, icc'etaṃ kusalaṃ, no ce abhinipphādeyya tato ce uttariṃ vāyamamāno taṃ cīvaraṃ abhinipphādeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. No ce abhinipphādeyya, yatassa cīvaracetāpanaṃ ābhataṃ tattha sāmāṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo, “Yaṃ kho tumhe āyasmanto bhikkhum uddissa cīvaracetāpanaṃ paṇiṇittha na tantassa bhikkhuno kiñci atthaṃ anubhoti, yuñjant'āyasmanto sakaṃ mā vo sakaṃ vinassī”ti. Ayaṃ tattha sāmīci.

### **Civaravaggo paṭhamo.**

11. Yo pana bhikkhu kosiyamissakaṃ santhataṃ kārāpeyya nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

12. Yo pana bhikkhu suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

13. Navam pana bhikkhunā santhataṃ kārayamānena dve bhāga suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ ādātabbā, tatiyaṃ odātānaṃ catutthaṃ gocariyānaṃ. Anādā ce



bhikkhu dve bhāge suddhakālakānaṃ eḷakalomānaṃ tatiyaṃ odātānaṃ, catutthaṃ gocariyānaṃ navam santhataṃ kārāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

14. Navam pana bhikkhunā santhataṃ kārāpetvā chabbassāni dhāretabbaṃ. Orena ce channaṃ vassānaṃ taṃ santhataṃ vissajjetvā vā avissajjetvā vā aññaṃ navam santhataṃ kārāpeyya aññatra bhikkhusammatiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

15. Nisīdanasanthataṃ pana bhikkhunā kārayamānena purāṇasanthatassa sāmantā sugatavidatthi ādātabbā dubbaṇṇakaraṇāya, ānāda ce bhikkhu purāṇasanthatassa sāmantā sugatavidatthim navam nisīdanasanthataṃ kārāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

16. Bhikkhuno pan'eva addhānamaggapatipannassa eḷakalomāni uppajjeyyum ākaṅkhamānena bhikkhunā paṭiggahetabbāni, paṭiggahetvā tiyojanaparamaṃ sahatthā hāretabbāni, asante hārake, tato ce uttarim hāreyya asante'pi hārake, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

17. Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā eḷakalomāni dhovāpeyya vā rajāpeyya vā vijaṭāpeyya vā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

18. Yo pana bhikkhu jātarūparajataṃ uggaṇheyya vā uggaṇhāpeyya vā upanikkhittaṃ vā sādiyeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

19. Yo pana bhikkhu nānappakāraṃ rūpiyaṃvohāraṃ samāpajjeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

20. Yo pana bhikkhu nānappakāraṃ kayavikkayaṃ samāpajjeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

### **Kosiyavaggo dutiyo**

21. Dasāhaparamaṃ atirekapatto dhāretabbo, taṃ atikkāmayato, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

22. Yo pana bhikkhu ūnapañcabandhanena pattena aññaṃ navaṃ pattaṃ cetāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Tena bhikkhunā so patto bhikkhuparisāya nissajjitabbo. Yo ca tassā bhikkhuparisāya pattapariyanto. So ca tassa bhikkhuno padātabbo, “ayante bhikkhu patto, yāva bhedanāya dhāretabbo”ti. Ayaṃ tattha sāmīci.

23. Yāni kho pana tāni gilānānaṃ bhikkhūnaṃ paṭisāyaṇīyāni bhesajjāni, seyyath’idaṃ : sappi, navanītaṃ, telaṃ, madhu, phañitaṃ; tāni paṭiggahetvā sattāhaparamaṃ sannidhikāraṃ paribhuñjitabbāni taṃ atikkāmayato, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

24. Māso seso gimhānan'ti bhikkhunā vassikasāṭṭhikacīvaram̐ pariyesitabbaṃ, aḍḍhamāso seso gimhānan'ti, katvā nivāsetabbaṃ. Orena ce māso seso gimhānan'ti, vassikasāṭṭhikacīvaram̐ pariyeseyya, oren'aḍḍhamāso seso gimhānan'ti katvā nivāseyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

25. Yo pana bhikkhu bhikkhussa sāmam̐ cīvaram̐ datvā kupito anattamano acchindeyya vā acchindāpeyya vā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

26. Yo pana bhikkhu sāmam̐ suttam̐ viññāpetvā tantavāyehi cīvaram̐ vāyāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

27. Bhikkhum̐ pan'eva uddissa aññātako gahapati vā gahapatānī vā tantavāyehi cīvaram̐ vāyāpeyya. Tatra ce so bhikkhu pubbe appavārito tantavāye upasaṅkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjeyya, “Idam̐ kho āvuso cīvaram̐ mam̐ uddissa vīyati āyatañca karotha vitthatañca appitañca suvitañca supavāyitañca suvilekkhitañca suvitacchitañca karotha; app'eva nāma mayam̐pi āyasmantānam̐ kiñcimattam̐ anupadajjeyyāmā”ti, evañca so bhikkhu vatvā kiñcimattam̐ anupadajjeyya antamaso piṇḍapātāmatam̐pi, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

28. Dasāhānāgataṃ kattikatemāsipuṇṇamaṃ, bhikkhuno pan'eva accekacīvaraṃ uppajjeyya, accekaṃ maññaṃānena bhikkhuna paṭiggahetabbaṃ. Paṭiggahetvā yāva cīvarakālasamayaṃ nikkhipitabbaṃ. Tato ce uttarim nikkhipeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

29. Upavassaṃ kho pana kattikapuṇṇamaṃ yāni kho pana tāni āraññaṇakāni senāsanāni sāsāṅkasammatāni sappaṭibhayāni tathārūpesu bhikkhu senāsanesu viharanto ākaṅkhamāno tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññaṭaraṃ cīvaraṃ antaraghare nikkhipeyya, siyā ca tassa bhikkhuno kocid'eva paccayo tena cīvarena vippavāsāya, chārattaparamaṃ tena bhikkhunā tena cīvarena vippavasitabbaṃ, tato ce uttarim vippavaseyya aññaṭra bhikkhusammatiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

30. Yo pana bhikkhu jānaṃ saṅghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ attano pariṇāmeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

### **Pattavaggo tatiyo.**

Uddiṭṭhā kho āyasamanto tiṃsa nissaggiyā pācittiyā dhammā.

Tatth'āyasmante pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?

Dutiyam'pi pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?

Tatiam'pi pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?

Parisuddh' etth' āyasmanto, tasmā tuṇhī,  
evam' etaṃ dhārayāmi.

**(Nissaggiyā pācittiya dhammā niṭṭhitā.)**

## **Pācittiya**

Ime kho paṇ'āyasmanto **dvenavuti pācittiya dhammā**  
uddesaṃ āgacchanti.

1. Sampajānamusāvāde pācittiyaṃ.

2. Omasavāde pācittiyaṃ.

3. Bhikkhupesūñṇe pācittiyaṃ.

4. Yo pana bhikkhu anupasampannaṃ padaso  
dhammaṃ vāceyya, pācittiyaṃ.

5. Yo pana bhikkhu anupasampannena  
uttaridvirattatirattaṃ sahaseyyaṃ kappeyya, pācittiyaṃ.

6. Yo pana bhikkhu mātugāmena sahaseyyaṃ  
kappeyya, pācittiyaṃ.

7. Yo pana bhikkhu mātugāmassa  
uttarichappañcavācāhi dhammaṃ deseyya aññatra  
viññunā purisaviggahena, pācittiyaṃ.

8. Yo pana bhikkhu anupasampannassa  
uttarimanussadhammaṃ āroceyya bhūtasmiṃ, pācittiyaṃ.

9. Yo pana bhikkhu bhikkhussa duṭṭhullaṃ āpattiṃ anupasampannassa āroceyya aññatra bhikkhusammatiyā, pācittiyaṃ.

10. Yo pana bhikkhu paṭhaviṃ khaṇeyya vā khaṇāpeyya vā, pācittiyaṃ.

### **Musāvādāvaggo paṭhamo.**

11. Bhūtagāmapātabyatāya pācittiyaṃ.

12. Aññavādake vihesake pācittiyaṃ.

13. Ujjhāpanake khiyyanake pācittiyaṃ.

14. Yo pana bhikkhu saṅghikaṃ mañcaṃ vā pīthaṃ vā bhisim vā kocchaṃ vā ajjhokāse santharitvā vā santharāpetvā vā, taṃ pakkamanto n'eva uddhareyya na uddharāpeyya, anāpuccham vā gaccheyya, pācittiyaṃ.

15. Yo pana bhikkhu saṅghike vihāre seyyam santharitvā vā santharāpetvā vā taṃ pakkamanto n'eva uddhareyya na uddharāpeyya, anāpuccham vā gaccheyya, pācittiyaṃ.

16. Yo pana bhikkhu saṅghike vihāre jānaṃ pubbūpagataṃ bhikkhum anūpakhajja seyyam kappeyya, “yassa sambādho bhavissati, so pakkamissati”ti. Etadeva paccayaṃ karitvā anaññaṃ pācittiyaṃ.

17. Yo pana bhikkhu bhikkhum kupito anattamano saṅghikā vihārā nikkadḍheyya vā nikkadḍhāpeyya vā, pācittiyam.

18. Yo pana bhikkhu saṅghike vihāre uparivehāsakuṭiyā āhaccapādakam mañcam vā pītham vā abhinisīdeyya vā abhinipajjeyya vā, pācittiyam.

19. Mahallakam pana bhikkhunā vihāram kārayamānena yāva dvārakosā aggalaṭṭhapanāya ālokasandhiparikammāya dvitticchadanassa pariyāyam appaharite ṭhiteṇa adhiṭṭhātabbam, tato ce uttarim appaharite’pi ṭhito adhiṭṭhaheyya, pācittiyam.

20. Yo pana bhikkhu jānam sappāṇakam udakam tiṇam vā mattikam vā siñceyya vā siñcāpeyya vā, pācittiyam.

### **Bhūtagāmaṇavaggo dutiyo.**

21. Yo pana bhikkhu asammato bhikkhuniyo ovadeyya, pācittiyam.

22. Sammato’pi ce bhikkhu atthaṅgate suriye bhikkhu niyo ovadeyya, pācittiyam.

23. Yo pana bhikkhu bhikkhunūpassayam upasaṅkamtivā bhikkhuniyo ovadeyya aññatra samayā, pācittiyam. Tatthāyam samayo, gilānā hoti bhikkhuni, ayam

tattha samayo.

24. Yo pana bhikkhu evaṃ vadeyya, “āmisahetu bhikkhū bhikkhuniyo ovaḍanti”ti, pācittiyam.

25. Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā cīvaram dadeyya aññatra pārivaṭṭakā, pācittiyam.

26. Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā cīvaram sibbeyya vā sibbāpeyya vā, pācittiyam.

27. Yo pana bhikkhu bhikkhuniyā saddhim samvidhāya ekaddhānamaggaṃ paṭipajjeyya antamaso gāmantaram’pi aññatra samayā, pācittiyam. Tatthāyam samayo. Satthagamanīyo hoti maggo sāsaṅkasammato sappāṭibhaya. Ayam tattha samayo.

28. Yo pana bhikkhu bhikkhuniyā saddhim samvidhāya ekaṃ nāvaṃ abhirūheyya uddhagāminim vā adhogāminim vā aññatra tiriyaṇṭaraṇāya, pācittiyam.

29. Yo pana bhikkhu jānaṃ bhikkhunīparipācitaṃ piṇḍapātaṃ bhuñjeyya aññatra pubbe gihisamārambhā, pācittiyam.

30. Yo pana bhikkhu bhikkhuniyā saddhim eko ekāya raho nisajjaṃ kappeyya, pācittiyam.

**Ovādavaggo tatiyo.**



31. Agilānena bhikkhunā eko āvasathapiṇḍo bhuñjitabbo, tato ce uttarim bhuñjeyya, pācittiyam.

32. Gaṇabhojane aññatra samayā, pācittiyam. Tatthāyam samayo. Gilānasamayo, cīvaradānasamayo, cīvarakārasamayo, addhānagamanasamayo, nāvābhirūhanasamayo, mahāsamayo, samaṇabhattasamayo, ayam tattha samayo.

33. Paramparabhojane aññatra samayā, pācittiyam. Tatthāyam samayo gilānasamayo, cīvaradānasamayo, cīvarakārasamayo. Ayam tattha samayo.

34. Bhikkhum pan'eva kulam upagatam pūvehi vā manthehi vā abhihaṭṭhum pavāreyya, ākaṇkhamānena bhikkhunā dvittipattapūrā paṭiggahetabbā. Tato ce uttarim paṭiggaṇheyya, pācittiyam. Dvittipattapūre paṭiggahetvā tato nīharitvā bhikkhūhi saddhim samvibhajitabbam. Ayam tattha sāmīci.

35. Yo pana bhikkhu bhuttāvī pavārito anatirittam khādanīyam vā bhojanīyam vā khādeyya vā bhuñjeyya vā, pācittiyam.

36. Yo pana bhikkhu bhikkhum bhuttāvim pavāritam anatirittena khādanīyena vā bhojanīyena vā abhihaṭṭhum

pavāreyya, “handa bhikku khāda vā bhuñja vā”ti jānaṃ āsādanāpekkho, bhuttasmiṃ pācittiyaṃ.

37. Yo pana bhikkhu vikāle khādanīyaṃ vā bhojanīyaṃ vā khādeyya vā bhuñjeyya vā, pācittiyaṃ.

38. Yo pana bhikkhu sannidhikārakaṃ khādanīyaṃ vā bhojanīyaṃ vā khādeyya vā bhuñjeyya vā, pācittiyaṃ.

39. Yāni kho pana tāni paṇṭabhojanāni, seyyath’ īdaṃ, sappi, navanītaṃ, telaṃ, madhu, phāṇitaṃ, maccho, maṃsaṃ, khīraṃ, dadhi, yo pana bhikkhu evarūpāni paṇṭabhojanāni agilāno attano atthāya viññāpetvā bhuñjeyya, pācittiyaṃ.

40. Yo pana bhikkhu adinnaṃ mukhadvāraṃ āhāraṃ āhareyya aññatra udakadantapoṇā, pācittiyaṃ.

### **Bhojanavaggo catuttho.**

41. Yo pana bhikkhu acelakassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā sahatthā khādanīyaṃ vā bhojanīyaṃ vā dadeyya, pācittiyaṃ.

42. Yo pana bhikkhu bhikkhuṃ evaṃ vadeyya, “Eh’āvuso gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍaya pavisissāmāti. Tassa dāpetvā vā adāpetvā vā uyyojeyya “gacch’ āvuso, na me tayā saddhiṃ kathā vā nisajjā vā phāsu hoti, ekakassa

me kathā vā nisajjā vā phāsu hotī”ti. Etad’eva paccayam karitvā anaññaṃ, pācittiyaṃ.

43. Yo pana bhikkhu sabhojane kule anūpakhajja nisajjam kappeyya, pācittiyaṃ.

44. Yo pana bhikkhu mātugāmena saddhiṃ raho paṭicchanne āsane nisajjam kappeyya, pācittiyaṃ.

45. Yo pana bhikkhu mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappeyya, pācittiyaṃ.

46. Yo pana bhikkhu nimantito sabhatto samāno santam bhikkhum anāpucchā purebhattam vā pacchābhattam vā kulesu cārittam āpajjeyya aññatra samayā, pācittiyaṃ. Tatthāyaṃ samayo, cīvaradānasamayo cīvarakārasamayo, ayam tattha samayo.

47. Agilānena bhikkhunā cātumāsapaccayapavāraṇā sādītābā aññatra punapavāraṇāya, aññatra niccapavāraṇāya, tato ce uttarim sādīyeyya pācittiyaṃ.

48. Yo pana bhikkhu uyyuttam senam dassanāya gaccheyya, aññatra tathārūpapaccayā, pācittiyaṃ.

49. Siyā ca tassa bhikkhuno koci’eva paccayo senam gamanāya, dvirattatirattam tena bhikkhunā senāya vasitabbam. Tato ce uttarim vaseyya, pācittiyaṃ.

50. Dvirattatirattañce bhikkhu senāya vasamāno uyyodhikaṃ vā balaggaṃ vā senābyūhaṃ vā anīkadassanaṃ vā gaccheyya, pācittiyaṃ.

### **Acelakavaggo pañcama.**

51. Surāmerayapāne pācittiyaṃ.

52. Aṅgulipatodake pācittiyaṃ.

53. Udake hassadhamme pācittiyaṃ.

54. Anādariye pācittiyaṃ.

55. Yo pana bhikkhu bhikkhum bhimsāpeyya, pācittiyaṃ.

56. Yo pana bhikkhu agilāno visīvanāpekkho jotim samādaheyya vā samādahāpeyya vā aññatra tathārūpapaccayā, pācittiyaṃ.

57. Yo pana bhikkhu orenaḍḍhamāsaṃ nhāyeyya, aññatra samayā, pācittiyaṃ. Tatthāyaṃ samayo. Diyaḍḍho māso seso gimhānan'ti, vassānassa, paṭhamo māso icc'ete aḍḍhateyyamāsā uṇhasamayo, pariḷāhasamayo, gilānasamayo, kammassamayo, addhānagamanasamayo, vātavuṭṭhisamayo, ayaṃ tattha samayo.

58. Navaṃ pana bhikkhunā cīvaralābhena tiṇṇaṃ dubbaṇṇakaraṇānaṃ aññataraṃ dubbaṇṇakaraṇaṃ

ādātabbam nīlam vā kaddamam vā kālasāmam vā anādā ce  
bhikkhu tiṇṇam dubbaṇṇakaraṇānam aññataram  
dubbaṇṇakaraṇam navam cīvaram paribhuñjeyya,  
pācittiyam.

59. Yo pana bhikkhu bhikkhussa vā bhikkhuniyā vā  
sikkhamānāya vā samaṇerassa vā samaṇeriyā vā sāmam  
cīvaram vikappetvā apaccuddhārakam paribhuñjeyya,  
pācittiyam.

60. Yo pana bhikkhu bhikkhussa pattam vā cīvaram  
vā nisīdanam vā sūcigharam vā kāyabandhanam vā  
apanidheyya vā apanidhāpeyya vā antamaso hassāpekkho'pi  
pācittiyam.

### **Surāpānavaggo chaṭṭho.**

61. Yo pana bhikkhu sañcicca pāṇam jīvītā  
voropeyya, pācittiyam.

62. Yo pana bhikkhu jānam sappāṇakam udakam  
paribhuñjeyya, pācittiyam.

63. Yo pana bhikkhu jānam yathādhammam  
nihatādhikaraṇam punakammāya ukkoṭeyya, pācittiyam.

64. Yo pana bhikkhu bhikkhussa jānam duṭṭhullam  
āpattim paṭicchādeyya, pācittiyam.

65. Yo pana bhikkhu jānaṃ ūnavāsativassaṃ puggalaṃ upasampādeyya, so ca puggalo anupasampanno, te ca bhikkhū gārayhā, idaṃ tasmaṃ pācittiyaṃ.

66. Yo pana bhikkhu jānaṃ theyyasatthena saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhānamaggaṃ paṭipajjeyya antamaso gāmantaram’pi, pācittiyaṃ.

67. Yo pana bhikkhu mātugāmena, saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhānamaggaṃ paṭipajjeyya antamaso gāmantaram’pi, pācittiyaṃ.

68. Yo pana bhikkhu evaṃ vadeyya, “tathāhaṃ bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi. Yathā ye’me antarāyikā dhammā vuttā bhagavatā, te paṭisevato nālaṃ antarāyāyā” ti. So bhikkhu bhikkhūhi evam’assa vacanīyo, “mā āyasmā evaṃ avaca. Mā bhagavantaṃ abbhācikkhi, na hi sādhu bhagavato abbhakkhānaṃ na hi bhagavā evaṃ vadeyya. Anekapariyāyena āvuso antarāyikā dhammā vuttā bhagavatā alaṅca pana te paṭisevato antarāyāyā” ti: Evaṅca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno tath’eva paggaṇheyya. So bhikkhu bhikkhūhi yāvatatiyaṃ samanubhāsitabbo tassa paṭinissaggāya, yāvatatiyaṅce samanubhāsiyamāno taṃ paṭinissajjeyya, icc’etaṃ kusalaṃ: No ce paṭinissajjeyya,

pācittiyaṃ.

69. Yo pana bhikkhu jānaṃ tathāvādinā bhikhunā akaṭānudhammena taṃ diṭṭhiṃ appaṭinissaṭṭhena saddhiṃ sambhuñjeyya vā saṃvaseyya vā saha vā seyyaṃ kappeyya, pācittiyaṃ.

70. Samaṇuddeso’pi ce evaṃ vadeyya, “tathāhaṃ bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi; yathā ye’me antarāyikā dhammā vuttā bhagavatā, te paṭisevato nālaṃ antarāyāyā” ti. So samaṇuddeso bhikkhūhi evaṃ’ assa vacanīyo, “mā āvuso samaṇuddesa evaṃ avaca, mā bhagavantaṃ abbhācikkhi, na hi sādhu bhagavato abbhakkhānaṃ, na hi bhagavā evaṃ vadeyya. Anekapariyāyena āvuso samaṇuddesa antarāyikā dhammā vuttā bhagavatā, alaṅca pana te paṭisevato antarāyāyā” ti. Evaṅca so samaṇuddeso bhikkhūhi vuccamāno tath’eva paggaṇheyya, so samaṇuddeso bhikkhūhi evaṃ’assa vacanīyo, “ajjatagge te āvuso samaṇuddesa na c’eva so bhagavā satthā apadisitabbo yaṃ’pi c’aññe samaṇuddesā labhanti bhikkhūhi saddhiṃ dvirattatirattaṃ sahaseyyaṃ, sā’pi te n’atthi, cara pire vinassā” ti. Yo pana bhikkhu jānaṃ tathānāsitaṃ samaṇuddesaṃ upalāpeyya vā upaṭṭhāpeyya

vā sambhuñjeyya vā saha vā seyyaṃ kappeyya, pācittiyaṃ.

### **Sappāṇavaggo Sattamo.**

71. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno evaṃ vadeyya, “Na tāvāhaṃ āvuso etasmim sikkhāpade sikkhissāmi yāva n’aññaṃ bhikkhum byattaṃ vinayadharaṃ paripucchāmi”ti, pācittiyaṃ. Sikkhamānena bhikkhave bhikkhunā aññātabbaṃ paripucchitabbaṃ paripañhitabbaṃ, ayaṃ tattha sāmīci.

72. Yo pana bhikkhu pāṭimokkhe uddissamāne evaṃ vadeyya, “Kimpan’ imehi khuddānukhuddakehi sikkhāpadehi uddiṭṭhehi, yāvad’eva kukkucāya vihesāya vilekhāya saṃvattanti”ti. Sikkhāpadavivaṇṇanake pācittiyaṃ.

73. Yo pana bhikkhu anvaḍḍhamāsaṃ pāṭimokkhe uddissamāne evaṃ vadeyya, “Idān’eva kho ahaṃ ājānāmi, ayaṃ’pi kira dhammo suttāgato suttapariyāpanno anvaḍḍhamāsaṃ uddesaṃ āgacchatī”ti. Tañce bhikkhum aññe bhikkhū jāneyyumaṃ, “nisinnapubbaṃ iminā bhikkhunā dvittikkhattum pāṭimokkhe uddissamāne ko pana vādo bhiyyo”ti, na ca tassa bhikkhuno aññāṇakena mutti atthi: Yañca tattha āpattiṃ āpanno, tañca yathā dhammo kāretabbo uttariṇc’assa moho āropetabbo, “tassa te āvuso



alābhā, tassa te dulladdhaṃ. Yaṃ tvaṃ pāṭimokkhe uddissamāne na sādhukaṃ aṭṭhikatvā manasikarosi”ti. Idam tasmim mohanake, pācittiyaṃ.

74. Yo pana bhikkhu bhikkhussa kupito anattamano pahāraṃ dadeyya, pācittiyaṃ.

75. Yo pana bhikkhu bhikkhussa kupito anattamano talasattikaṃ uggireyya, pācittiyaṃ.

76. Yo pana bhikkhu bhikkhum amūlakena saṅghādisesena anuddhamseyya, pācittiyaṃ.

77. Yo pana bhikkhu bhikkhussa sañcicca kukkucçaṃ upadaheyya, “iti’ssa muhuttam’pi aphāsu bhavissatī”ti etad’ eva paccayaṃ karitvā anaññaṃ, pācittiyaṃ.

78. Yo pana bhikkhu bhikkhūnaṃ bhaṇḍanajātānaṃ kalahajātānaṃ vivādāpannānaṃ upassutim tiṭṭheyya, “yaṃ ime bhaṇissanti taṃ sossāmī”ti. Etad eva paccayaṃ karitvā anaññaṃ, pācittiyaṃ.

79. Yo pana bhikkhu dhammikānaṃ kammānaṃ chandaṃ datvā pacchā khiyyanadhammaṃ āpajjeyya, pācittiyaṃ.

80. Yo pana bhikkhu saṅghe vinicchayakathāya vattamānāya chandaṃ adatvā utṭhāyāsanaṃ pakkameyya,

pācittiyaṃ.

81. Yo pana bhikkhu samaggena saṅghena cīvaraṃ datvā pacchā khiyyanadhammaṃ āpajjeyya “yathāsanthutaṃ bhikkhū saṅghikaṃ lābhaṃ pariṇāmenti”ti, pācittiyaṃ.

82. Yo pana bhikkhu jānaṃ saṅghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ puggalassa pariṇāmeyya, pācittiyaṃ.

### **Sahadhammikavaggo aṭṭhamo.**

83. Yo pana bhikkhu rañño khattiyassa muddhābhisittassa anikkhantarājake aniggataratanake pubbe appaṭisaṃvidito indakhīlaṃ atikkameyya, pācittiyaṃ.

84. Yo pana bhikkhu ratanaṃ vā ratanasammataṃ vā aññatra ajjhārāmā vā ajjhāvasathā vā uggaṇheyya vā uggaṇhāpeyya vā pācittiyaṃ. Ratanā vā pana bhikkhunā ratanasammataṃ vā ajjhārāme vā ajjhāvasathe vā uggahetvā vā uggaṇhāpetvā vā nikkhipitabbaṃ “yassa bhavissati so harissati” ti ayaṃ tattha sāmīci.

85. Yo pana bhikkhu santaṃ bhikkhuṃ anāpucchā vikāle gāmaṃ paviseyya, aññatra tathārūpā accāyikā karaṇīyā, pācittiyaṃ.

86. Yo pana bhikkhu aṭṭhimayaṃ vā dantamayaṃ vā  
visāṇamayaṃ vā sūciharaṃ kārāpeyya, bhedanakaṃ,  
pācittiyaṃ.

87. Navam̐ pana bhikkhunā mañcam̐ vā pīṭham̐ vā  
kārayamānena aṭṭhaṅgulapādakam̐ kāretabbam̐  
sugataṅgulaena aññatra hetthimāya aṭaniyā, tam̐  
atikkāmayato, chedanakam̐, pācittiyam̐.

88. Yo pana bhikkhu mañcam vā pīṭham vā  
tūlonaddham kārāpeyya, uddālanakam, pācittiyam.

89. Nisidanam̐ pana bhikkhunā kārayamānena  
pamāṇikam̐ kāretabbam̐; tatr'idaṃ pamāṇam̐, dīghaso dve  
vidatthiyo sugatavidatthiyā, tiriyaṃ diyaḍḍham̐, dasā  
vidatthi. Taṃ atikkāmayato chedanakam̐, pācittiyam̐.

90. Kaṇḍupaṭicchādīm pana bhikkhunā  
kārayamānena pamāṇikā kāretabbā; tatr'idaṃ, pamānaṃ,  
dīghaso catasso vidatthiyo sugatavidatthiyā, tiriyaṃ dve  
vidatthiyo. Taṃ atikkāmayato, chedanakaṃ, pācittiyaṃ.

91. Vassikasāṭṭikaṃ pana bhikkhunā kārayamānena  
pamāṇikā kāretabbā; tatr’idaṃ pamāṇaṃ dīghaso cha  
vidatthiyo sugatavidatthiyā tiriyaṃ aḍḍhateyyā. Taṃ  
atikkāmayato, chedanakaṃ, pācittiyaṃ.

92. Yo pana bhikkhu sugatacīvarappamāṇaṃ cīvaraṃ  
kāraṇeṇya atirekaṃ vā, chedanakaṃ, pācittiyaṃ. Tatr’idaṃ  
sugatassa sugatacīvarappamāṇaṃ, dīghaso nava vidatthiyo  
sugatavidatthiyā, tiriyaṃ cha vidatthiyo, idaṃ sugatassa  
sugatacīvarapamāṇaṃ.

### **Ratanavaggo navamo.**

Uddiṭṭhā kho āyasamanto dvenavuti pācittiyā dhammā.  
Tatth’āyasmante pucchāmi : Kacci’ttha parisuddhā?  
Dutiyam’pi pucchāmi : Kacci’ttha parisuddhā?  
Tatiyam’pi pucchāmi : Kacci’ttha parisuddhā?  
Parisuddh’ etth’ āyasmanto, tasmā tuṇhī,  
evam’ etaṃ dhārayāmi.

**(Pācittiyā niṭṭhitā.)**

### **Pāṭidesaniyā**

Ime kho panāyasmanto **cattāro pāṭidesaniyā  
dhammā** uddesaṃ āgacchanti.

1. Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā  
antaragharaṃ pavitṭhāya hatthato khādanīyaṃ vā  
bhojanīyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā khādeyya vā  
bhuñjeyya vā. Paṭidesetabbaṃ tena bhikkhunā, “Gārayhaṃ  
āvuso dhammaṃ āpajjim’ asappāyaṃ, pāṭidesaniyaṃ, taṃ

paṭidesemī'ti.

2. Bhikkhū pan'eva kulesu nimantitā bhuñjanti. Tatra ce bhikkhunī vosāsamānarūpā ṭhitā hoti: “Idha sūpaṃ detha, idha odanaṃ dethā”ti. Tehi bhikkhūhi sā bhikkhunī apasādetabbā, “Apasakka tāva bhagini, yāva bhikkhū bhuñjantī”ti: ekassa'pi ce bhikkhuno nappaṭibhāseyya taṃ bhikkhunim apasādetum, “apasakka tāva bhagini, yāva bhikkhū bhunjantī”ti. Paṭidesetabbaṃ tehi bhikkhūhi, “Gārayhaṃ āvuso dhammaṃ āpajjimhā asappāyaṃ pāṭidesanīyaṃ, taṃ paṭidesemā”ti.

3. Yāni kho pana tāni sekkhasammatāni kulāni. Yo pana bhikkhu tathārūpesu sekkhasammatesu kulesu pubbe animantito agilāno khādanīyaṃ vā bhojanīyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā khādeyya vā bhuñjeyya vā. Paṭidesetabbaṃ tena bhikkhunā, “Gārayhaṃ āvuso dhammaṃ āpajjim asappāyaṃ pāṭidesanīyaṃ, taṃ paṭidesemī”ti.

4. Yāni kho pana tāni āraññakāni senāsanāni sāsāṅkasammatāni sappāṭibhayāni, yo pana bhikkhu tathārūpesu senāsanesu viharanto pubbe appaṭisaṃviditaṃ khādanīyaṃ vā bhojanīyaṃ vā ajjhārāme sahatthā paṭiggahetvā agilāno khādeyya vā

bhuñjeyya vā. Paṭidesetabbaṃ tena bhikkhunā,  
“Gārayhaṃ āvuso dhammaṃ āpajjīṃ asappāyaṃ  
pāṭidesanīyaṃ, taṃ paṭidesemī”ti.

Uddiṭṭhā kho āyasamanto cattāro pāṭidesanīyā  
dhammā.

Tatth’āyasmante pucchāmi : Kacci’ttha parisuddhā?

Dutiyam’pi pucchāmi : Kacci’ttha parisuddhā?

Tatthiyam’pi pucchāmi : Kacci’ttha parisuddhā?

Parisuddh’ etth’ āyasmanto, tasmā tuṇhī,  
evam’ etaṃ dhārayāmi.

**(Pāṭidesaniyā niṭṭhitā.)**

## **Sekhiyā**

Ime kho pan’āyasmanto **sekhiyā dhammā** uddesaṃ  
āgacchanti.

1. Parimaṇḍalaṃ nivāsessāmī’ti, sikkhā karaṇīyā.
2. Parimaṇḍalaṃ pārupissāmī’ti, sikkhā karaṇīyā.
3. Supaṭicchanno antaraghare gamissāmī’ti, sikkhā  
karaṇīyā.
4. Supaṭicchanno antaraghare nisīdissāmī’ti, sikkhā  
karaṇīyā.

5. Susaṁvuto antaraghare gamissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

6. Susaṁvuto antaraghare nisīdissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

7. Okkhittacakkhu antaraghare gamissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

8. Okkhittacakkhu antaraghare nisīdissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

9. Na ukkhittakāya antaraghare gamissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

10. Na ukkhittakāya antaraghare nisīdissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

11. Na ujjagghikāya antaraghare gamissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

12. Na ujjagghikāya antaraghare nisīdissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

13. Appasaddo antaraghare gamissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

14. Appasaddo antaraghare nisīdissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

15. Na kāyappacālakam antaraghare gamissāmī'ti,

sikkhā karaṇīyā.

16. Na kāyappacālakaṃ antaraghare nisīdissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

17. Na bāhuppacālakaṃ antaraghare gamissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

18. Na bāhuppacālakaṃ antaraghare nisīdissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

19. Na sīsappacālakaṃ antaraghare gamissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

20. Na sīsappacālakaṃ antaraghare nisīdissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

21. Na khambhakato antaraghare gamissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

22. Na khambhakato antaraghare nisīdissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

23. Na oгуṇṭhito antaraghare gamissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

24. Na oгуṇṭhito antaraghare nisīdissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

25. Na ukkuṭikāya antaraghare gamissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.



26. Na pallatthikāya antaraghare nisīdissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

### **Chabbīsati sārubbā.**

1. Sakkaccaṃ piṇḍapātāṃ paṭiggahessāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

2. Pattasaññī piṇḍapātāṃ paṭiggahessāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

3. Samasūpakāṃ piṇḍapātāṃ paṭiggahessāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

4. Samatittikāṃ piṇḍapātāṃ paṭiggahessāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

5. Sakkaccaṃ piṇḍapātāṃ bhuñjissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

6. Pattasaññī piṇḍapātāṃ bhuñjissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

7. Sapadānaṃ piṇḍapātāṃ bhuñjissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

8. Samasūpakāṃ piṇḍapātāṃ bhuñjissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

9. Na thūpato omadditvā piṇḍapātāṃ bhuñjissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

10. Na sūpaṃ vā byañjanaṃ vā odanena  
paṭicchādessāmi bhiyyokamyataṃ upādāyā'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

11. Na sūpaṃ vā odanaṃ vā agilāno attano atthāya  
viññāpetvā bhuñjissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

12. Na ujjihānasaññī paresaṃ pattaṃ olokessāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

13. Nātimahantaṃ kavaḷaṃ karissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

14. Parimaṇḍalaṃ ālopaṃ karissāmī'ti, sikkhā  
karaṇīyā.

15. Na anāhate kavaḷe mukhadvāraṃ vivarissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

16. Na bhuñjamāno sabbam hatthaṃ mukhe  
pakkhipissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

17. Na sakavaḷena mukhena byāharissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

18. Na piṇḍukkhepakam bhuñjissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

19. Na kavaḷāvacchedakam bhuñjissāmī'ti,  
sikkhā karaṇīyā.

20. Na avagaṇḍakāraḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

21. Na hatthaniddhūnaḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

22. Na sitthāvakāraḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

23. Na jivhānicchāraḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

24. Na capucapukāraḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

25. Na surusurukāraḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

26. Na hatthanillehaḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

27. Na pattanillehaḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

28. Na oṭṭhanillehaḥaṁ bhuñjissāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

29. Na sāmisenā hatthenā pāṇiyathālaḥaṁ paṭiggahessāmi'ti, sikkhā karaṇīyā.

30. Na sasitthakaṁ pattadhovanāṁ antaraghare

chaḍḍessāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

### **Samatiṃsa bhojanapaṭisaṃyuttā**

1. Na chattapāṇissa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

2. Na daṇḍapāṇissa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

3. Na satthapāṇissa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

4. Na āvudhapāṇissa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

5. Na pādukārūḷhassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

6. Na upāhanārūḷhassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

7. Na yānagatassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

8. Na sayanagatassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

9. Na pallatthikāya nisinnassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

10. Na veṭṭhitasīsassa agilānassa dhammaṃ

desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

11. Na oḡuṇṭhitasīsassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

12. Na chamāyaṃ nisīditvā āsane nisinnassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

13. Na nīce āsane nisīditvā ucce āsane nisinnassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

14. Na ṭhito nisinnassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

15. Na pacchato gacchanto purato gacchantassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

16. Na uppathena gacchanto pathena gacchantassa agilānassa dhammaṃ desissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

### **Soḷasa dhammadesanāpaṭisaṃyuttā**

1. Na ṭhito agilāno uccāraṃ vā passāvaṃ vā karissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

2. Na harite agilāno uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā karissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

3. Na udake agilāno uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā, karissāmī'ti, sikkhā karaṇīyā.

### **Tayo Pakiṇṇakā**

Uddiṭṭhā kho āyasmanto sekhiyā dhammā.  
Tatth'āyasmante pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?  
Dutiyam'pi pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?  
Tatth'āyasmante pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?  
Parisuddh' etth'āyasmanto, tasmā tuṇhī,  
evam' etam dhārayāmi.

(Sekhiyā niṭṭhitā.)

## Sattādhikaraṇasamathā

Ime kho pan'āyasmanto **sattādhikaraṇasamathā dhammā** uddesaṃ āgacchanti.

Uppannuppannānaṃ adhikaraṇānaṃ samathāya  
vūpasamāya :

1. Sammukhāvinayo dātabbo
2. Sativinayo dātabbo
3. Amūḷhavinayo dātabbo
4. Paṭiññātakaraṇaṃ
5. Yebhuyyasikā
6. Tassa-pāpiyasikā
7. Tiṇa-vatthārako'ti.

Uddiṭṭhā kho āyasmanto **sattādhikaraṇasamathā dhammā**.

Tatth'āyasmante pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?  
Dutiyam'pi pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?  
Tatthiyam'pi pucchāmi : Kacci'ttha parisuddhā?  
Parisuddh' etth' āyasmanto, tasmā tuṇhī,  
evam' etaṃ dhārayāmi.

### **Sattādhikaraṇasamathā niṭṭhitā.**

Uddiṭṭhaṃ kho āyasmanto nidānaṃ.  
Uddiṭṭhā cattāro pārājikā dhammā.  
Uddiṭṭhā terasa saṅghādisesā dhammā.  
Uddiṭṭhā dve aniyatā dhammā.  
Uddiṭṭhā tiṃsa nissaggiyā pācittiya dhammā.  
Uddiṭṭhā dvenavuti pācittiya dhammā.  
Uddiṭṭhā cattāro pāṭidesanīya dhammā.  
Uddiṭṭhā sekhiyā dhammā.  
Uddiṭṭhā sattādhikaraṇasamathā dhammā.

Ettakantassa bhagavato suttagataṃ  
suttapariyāpannaṃ anvaḍḍhamāsaṃ uddesaṃ āgacchati.  
Tattha sabbeheva samaggehi sammodamānehi  
avivādamānehi sikkhitabban'ti.

### **(Bhikkhupāṭimokkhaṃ niṭṭhitaṃ.)**

## Saccakiriya Gāthā

Natthi me saraṇaṃ aññaṃ  
Buddho me saraṇaṃ varaṃ,  
Etena saccavajjena  
Sotthi me hotu sabbadā.

Natthi me saraṇaṃ aññaṃ  
Dhammo me saraṇaṃ varaṃ,  
Etena saccavajjena  
Sotthi me hotu sabbadā.

Natthi me saraṇaṃ aññaṃ  
Saṅgho me saraṇaṃ varaṃ,  
Etena saccavajjena  
Sotthi me hotu sabbadā.



## Sīluddesapāṭho

Bhāsitaṃ idaṃ tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsambuddhena, “Sampannasīlā bhikkhave viharatha sampannapāṭimokkhā pāṭimokkhasaṃvarasaṃvutā viharatha ācāragocarasampannā aṇumattesu vajjesu bhayadassāvī samādāya sikkhatha sikkhāpadesū”ti.

Tasmātihamhehi sikkhitabbaṃ :-

“Sampannasīlā viharissāma sampannapāṭimokkhā, pāṭimokkhasaṃvarasaṃvutā viharissāma ācāragocarasampannā aṇumattesu vajjesu bhayadassāvī samādāya sikkhissāma sikkhāpadesū”ti. Evañhi no sikkhitabbaṃ.

## Tāyanagāthā

Chinda sotam parakkamma  
Kāme panūda brāhamaṇa,  
Nappahāya muni kāme  
Nekattamupapajjati.  
Kayirā ce kayirāthenam  
Daḷhamenam parakkame,  
Sithilo hi paribbājo  
Bhiyyo ākirate rajam.  
Akataṃ dukkataṃ seyyo  
Pacchā tappati dukkataṃ,  
Katañca sukataṃ seyyo  
Yaṃ katvā nānutappati.  
Kuso yathā duggahito  
Hatthamevānukantati,  
Sāmaññaṃ dupparāmaṭṭham  
Nirayāyūpakaḍḍhati.  
Yaṃ kiñci sithilam kammaṃ  
Saṅkiliṭṭhañca yaṃ vataṃ,  
Saṅkassaram brahmacariyaṃ  
Na tam hoti mahapphalan'ti.

## ปารีสฺทุธิอุโปสถ

คือแจ้งแต่ความบริสุทธิของกันและกัน ไม่ต้องสวด  
ปาฏิโมกข์

ปารีสฺทุธิอุโปสถนี้ กระทำเมื่อมีภิกษุอยู่ในวัดเพียง  
เป็นคณะ คือ ๒-๓ รูป ไม่ครบองค์สงฆ์ ๔ รูป

### ถ้ามีภิกษุ ๓ รูป

พึงประชุมกันในโรงอุโบสถแล้ว รูปหนึ่งตั้งญัตติดังนี้ :

“สุณนตุ เม ภนุเต อายสฺมณฺตา, อชฺชุปฺสโก ปณฺณรโส  
ยทายสฺมณฺตานํ ปตฺตกถลํ, มยฺ อญฺญมญฺญํ ปารีสฺทุธิอุโปสถํ  
กเรยฺยาม”

แปลว่า: “ท่านทั้งหลาย อุโบสถวันนี้ที่ ๑๕ ถ้าความ  
พร้อมพรุ่งของท่านถึงที่แล้ว เราทั้งหลายพึงทำปารีสฺทุ  
อุโบสถด้วยกัน”

(ถ้ารูปที่ตั้งญัตติแก่กว่าเพื่อนว่า อาวุโส แทน ภนุเต,  
ถ้าเป็นวัน ๑๔ คำว่า จาตุทฺทโส แทน ปณฺณรโส)

ภิกษุผู้เถระพึงห่มผ้าเจี๋ยงบ่านั่งกระหย่งประนมมือ  
บอกปารีสฺทุธิว่า :

“ปารีสฺทุโธ อหํ อาวุโส, ปريسฺทุโธ มํ ธาเรถ” (๓ หน)

แปลว่า: “ฉันบริสุทธิ์แล้วเธอ ขอเธอทั้งหลายจงจำ  
ฉันว่าผู้บริสุทธิ์แล้ว”

อีก ๒ รูปพึงทำอย่างเดียวกันนั้น ตามลำดับพรรษา  
คำบอกเปลี่ยนเฉพาะ อาวุโส เป็น ภาณุเต  
แปลว่า “ผมบริสุทธิ์แล้วขอรับ ขอท่านทั้งหลายจง  
จำผมว่าผู้บริสุทธิ์แล้ว”

## ถ้ามี ๒ รูป

ไม่ต้องตั้งญัตติ พึงบอกปาริสุทธิแก่กัน  
ผู้แก่กว่า: “ปริสฺสุทฺโธ อหิ อาวุโส, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธาเรหิ”  
(๓ หน)

ผู้อ่อนกว่า: “ปริสฺสุทฺโธ อหิ ภาณุเต, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธาเรถ”  
(๓ หน)

“เจตนาที่ดี เกิดแล้ว  
วาจาที่ชอบ กล่าวแล้ว  
การกระทำที่ควร กระทำแล้ว  
ผลทั้งหลายในปัจจุบัน ย่อมปรากฏขึ้นตามเหตุ  
ส่วนผลอื่นอีก ในกาลต่อไป  
อันเนื่องด้วยเหตุทั้งหลายเหล่านี้  
ยังมีอีก...”

อตฺถ



ทวนพระปาฏิโมกข์ ณ มหาเจดีย์ มกุฏคีรีวัน  
ต.โป่งตาลอง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

*Reviewing the Pāṭimokkha at the main stupa of Wat Makutkiriwan,  
Pak Chong district, Nakhon Ratchasima province*

*“When good intentions are produced...  
When noble speech is practiced...  
When righteous actions are taken...  
The collective outcomes in the present  
often transpire from root causes.  
For all that has not yet materialized—  
in time, from due cause, their effect has yet to come.”*

*Attha*



*วิวจากวัดไทยธรรมศาลา รัฐหิมาจัลประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย*

*The view from Wat Thai Dharamsala in Dharamshala, Himachal Pradesh, India*

## บันทึกท้ายเล่ม

[illegible]

[illegible]



[illegible]

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स  
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स  
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स